

แนวทางการออกแบบโฮมสเตย์ บริเวณชุมชนเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว บริเวณชุมชนนวมแปลก
ริมคลองหนองบัว จังหวัดจันทบุรี

HOME STAY GUIDELINE, CONSERVATION IN KHANOM PAEK
COMMUNITY NONGBUA, CHANTHABURI PROVINCE

เกษสุมา พิทักษ์โกศล
KESSUMA PITAKGOSON

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2562

KMITL-2019-AR-M-003-012

แนวทางการออกแบบโฮมสเตย์ บริเวณชุมชนเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว บริเวณชุมชนนมแปลก
ริมคลองหนองบัว จังหวัดจันทบุรี

HOME STAY GUIDELINE, CONSERVATION IN KHANOM PAEK
COMMUNITY NONGBUA, CHANTHABURI PROVINCE

เกษสุมา พิทักษ์โกศล
KESSUMA PITAKGOSON

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2562
KMITL-2019-AR-M-003-012

HOME STAY GUIDELINE, CONSERVATION IN KHANOM PAEK
COMMUNITY NONGBUA, CHANTHABURI PROVINCE

KESSUMA PITAKGOSON

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ARCHITECTURE PROGRAM IN INTERIOR ARCHITECTURE
FACULTY OF ARCHITECTURE
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2019

KMITL-2019-AR-M-003-012

COPYRIGHT 2019

FACULTY OF ARCHITECTURE

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการออกแบบโฮมสเตย์ บริเวณชุมชนเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับความ ต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว บริเวณชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัว จังหวัดจันทบุรี
นักศึกษา	นางสาวเกษสุมา พิทักษ์โกศล
รหัสประจำตัว	58602032
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรมภายใน
พ.ศ.	2562
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รศ. จันทนี เพชรานนท์

บทคัดย่อ

วิจัยนี้เป็นการศึกษาเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในของเรือนไม้แถวในชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัว ศึกษาความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัว เพื่อเสนอแนะแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ บริเวณชุมชนเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับการความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว โดยทำการสำรวจเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในของเรือนไม้แถวในชุมชนด้วยการสำรวจผังพื้นที่ การจดบันทึก ถ่ายภาพสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก และสัมภาษณ์เจ้าของเรือน 6 คนถึงลักษณะการใช้งานภายในอาคาร และใช้แบบสอบถามสำรวจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัวนักท่องเที่ยว 100 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ สัมภาษณ์และแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ และวิเคราะห์โดยโปรแกรมทางสถิติ ความถี่และร้อยละ ผลการศึกษาพบว่าอาคารที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย2554 ในชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัวเป็นเรือนไม้แถว 2 ชั้น ตั้งแต่ 2 - 4 คูหา โดยเรือนไม้แถวในชุมชนมีโครงสร้างเป็นไม้เนื้อแข็งทั้งหมด หลังคาเป็นทรงจั่วหลังคาเดิมเป็นกระเบื้องว่าว แต่เนื่องจากทรุดโทรมเจ้าของเรือนจึงเปลี่ยนเป็นกระเบื้องลอนคู่ โดยพื้นที่ใช้งานภายในชั้น 1 จะเป็นพื้นที่ที่สมาชิกในเรือนและนักท่องเที่ยวใช้แบ่งปันรวมกันได้แก่ ส่วนหน้าบ้าน ส่วนรับแขก ส่วนครัวและรับประทานอาหาร และห้องน้ำ ส่วนพื้นที่ชั้น 2 เป็นพื้นที่ที่จะปรับเปลี่ยนเป็นส่วนห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยว บรรยากาศภายในใช้วัสดุไม้เป็นหลัก เครื่องเรือนส่วนใหญ่เป็นไม้จริง ยังคงเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีน คือ การไหว้บรรพบุรุษในเทศกาลต่าง ๆ และมีเอกลักษณ์ทางกายภาพคือมีบ่อน้ำฝนโบราณอยู่ภายในลานกลางบ้าน

Thesis	Homestay guideline, Conservation in Khanom Peak Community Nongbua, Chanthaburi Province
Student	Miss. Kessuma Pitakgoson
Student ID	58602032
Degree	Master of Architecture
Program	Interior Architecture
Year	2019
Thesis Advisor	Assoc. Prof.Jantanee Bejrananda

ABSTRACT

This research is to study the architectural identity of the interior of the wooden house in Chumchon Khanom Paek, Chanthaburi. The research focused on the desire of people and tourists about the environment, the atmosphere within the homestay that reflects the identity of of Chumchon Khanom Paek along the Nong Bua canal. In addition, this could be a guidelines for the design and environment around homestay environment conservation community areas, which could be suitable for people in community and tourist. Also. we classified surveyed by using 2 methods, which are survey and questionnaire. Firstly, we have surveyed the architectural identity of the neighborhood in the community, taking notes, photographing both internal and external environments. And interviewing the house owner for 6 people in the manner of indoor use. Secondly, we surveyed 100 tourists around Nong Bua Canal by using survey questionnaire about the environment and atmosphere within homestay. Therefore, by analyzing the data from both survey intervals and questionnaires with content analysis, the result shows that the building was in accordance with the Thai homestay standards.

In terms of construction, Chumchon Khanom Paek along the Nong Bua canal, Chanthaburi, has 2 storey wooden house for 2 to 4 booths. The roof is a gable, which the original one is a kite tille; however, due to dilapidation, the owner of the house changed to a double corrugated tile. Also, homestay has divided the living space into 2 parts, which are first floor and second floor. To clarify, the first floor is for family gathering and tourists, such as, the front of the house, the living room, the kitchen, the dining and the bathroom. Next, the second floor is the area that converted into a room for tourists, which both interior and furniture are mostly made of woods. This means that the Nong Bua community still want to maintain the identity way of life of Thai people of Chinese descent is to pay respect to the ancestors in each festivals, and there will be ancient rainwater pond inside the central courtyard in each homestay.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รศ.จันทน์ เพชรานนท์ ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำปรึกษา แนะนำ และให้การช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ รวมถึงสอนวิธีการทำงานที่ดีทำให้ผู้วิจัยรู้จักพัฒนาตนเองในด้านการงานให้ดียิ่งขึ้น

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำและแนวทางในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ขอขอบคุณคณะอาจารย์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังทุกท่าน ที่สั่งสอนวิชาความรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ และนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการทำวิจัยนี้

ขอขอบคุณเจ้าของเรือนไม้แถวในชุมชนขนมเป็ญกริมคลองหนองบัวทุกท่าน ที่อนุญาตให้ทำวิจัย เก็บข้อมูลสถานที่ ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ให้ความร่วมมือในตอบแบบสอบถาม และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย

ขอขอบคุณภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและข่าวสารเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อร่วมรุ่นสำหรับกำลังใจในการทำงาน และช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านตลอดการศึกษา

สำหรับคุณประโยชน์และคุณงามความดีอันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้บิดาและมารดา ผู้เป็นที่รักและเคารพยิ่ง ตลอดจนจรรยาอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้ามาตลอดจนถึงทุกวันนี้

เกษสุมา พิทักษ์โกศล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VIII
สารบัญรูป.....	IX
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามในงานวิจัย.....	2
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	2
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 แนวคิดการอนุรักษ์ชุมชนและฟื้นฟูย่านชุมชนเก่า.....	5
2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ชุมชน.....	5
2.1.2 แนวคิดในการอนุรักษ์และฟื้นฟูย่านชุมชนเก่า.....	7
2.1.2.1 การรักษารูปแบบองค์ประกอบที่สำคัญ	7
2.1.2.2 การวางแผนเพื่อประโยชน์ใช้สอยใหม่.....	9
2.1.2.3 การควบคุมการออกแบบสถาปัตยกรรมร่วมสมัย.....	9
2.1.3 ทฤษฎีการอนุรักษ์กรอบอาคาร.....	9
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับคุณค่าและเอกลักษณ์ของชุมชน.....	10
2.2.1 เอกลักษณ์ คุณลักษณะ และลักษณะเฉพาะ.....	11
2.2.2 องค์ประกอบหลักของลักษณะเฉพาะ(Identity.....	11
2.2.3 จินตภาพของเมือง และองค์ประกอบทางกายภาพของชุมชน.....	12
2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	15
2.3.1 ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	16
2.3.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	16
2.3.3 นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	17
2.4 กฎกระทรวง,มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย และแนวคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์.....	18
2.4.1 กฎกระทรวง (พ.ศ.2551).....	18
2.4.2 เกณฑ์และมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย(2554).....	18
2.4.3 มาตรฐานการจัดการโฮมสเตย์.....	19
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
2.5.1 ชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัวตำบลหนองบัว.....	23
2.1.5.1 รูปแบบอาคารและความแท้ดั้งเดิมด้านการออกแบบ.....	24
2.1.5.2 องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่มีความแท้ดั้งเดิมในด้านการ ออกแบบ.....	27
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	29
3.1 การศึกษาข้อมูลแบบทฤษฎี.....	29
3.2 การศึกษาข้อมูลแบบปฐมภูมิ.....	30
3.2.1 การกำหนดตัวแปรในการวิจัย.....	31
3.2.2 ประชากรและผู้ให้ข้อมูล.....	32
3.3 เครื่องมือการวิจัย.....	32
3.3.1 แบบสำรวจเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในเรือนไม้แถวในชุมชนชนม แปลกริมคลองหนองบัว จังหวัดจันทบุรี.....	33
3.3.2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคนในชุมชนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและ บรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว.....	33
3.3.3 แบบสอบถามความคิดเห็นนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและ บรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว.....	34
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
3.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	34
3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	35
3.5 ระยะเวลาในการทำวิจัย.....	35
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
4.1 ข้อมูลจากการสำรวจรูปแบบอาคารเรือนไม้แถวในชุมชนชนมแปลกริมคลอง หนองบัว จังหวัดจันทบุรี.....	36
4.1.1 อาคารรูปแบบ ก.....	37
4.1.2 อาคารรูปแบบ ข.....	38
4.1.3 อาคารรูปแบบ ค.....	39
4.1.4 อาคารรูปแบบ ง.....	40
4.1.5 อาคารรูปแบบ จ.....	41
4.1.6 อาคารรูปแบบ ฉ.....	42
4.2 ข้อมูลจากการศึกษาเอกลักษณ์ของเรือนไม้แถวในชุมชนชนมแปลกริมคลอง บัวและความคิดเห็นของคนในชุมชน (เจ้าของเรือน)เกี่ยวกับโฮมสเตย์.....	44
4.2.1 เรือนไม้แถว 1.....	44
4.2.1.1 ความคิดเห็นของเจ้าของเรือนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว.....	50
4.2.2 เรือนไม้แถว 2.....	51

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
4.2.2.1 ความคิดเห็นของเจ้าของเรือนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว.....	56
4.2.3 เรือนไม้แถว 3.....	57
4.2.3.1 ความคิดเห็นของเจ้าของเรือนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว.....	63
4.2.4 เรือนไม้แถว 4.....	63
4.2.4.1 ความคิดเห็นของเจ้าของเรือนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว.....	68
4.2.5 เรือนไม้แถว 5.....	69
4.2.5.1 ความคิดเห็นของเจ้าของเรือนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว.....	75
4.2.5 เรือนไม้แถว 6.....	76
4.2.6.1 ความคิดเห็นของเจ้าของเรือนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว.....	81
4.3 ผลการสำรวจเอกลักษณ์ของเรือนไม้แถวในชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว.....	82
4.4 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	88
4.4.1 คนในชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว.....	88
4.4.2 นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว.....	88
4.5 ความต้องการของคนในชุมชนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่ โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว.....	92
4.6 ความต้องการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่ โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว.....	92
4.6.1 ข้อมูลของชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว.....	92
4.6.2 สภาพแวดล้อม บรรยากาศและกิจกรรมของโฮมสเตย์.....	93
4.6.3 ลักษณะการตกแต่งภายใน บรรยากาศและกิจกรรมภายในโฮมสเตย์.....	95
4.7 ข้อมูลเปรียบเทียบความต้องการคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และบรรยากาศภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว..	100
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	102
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	102
5.1.1 เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในของเรือนไม้แถวในชุมชนชนมแปลง ริมคลองหนองบัว จ.จันทบุรี.....	102
5.1.2 ความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ชุมชนชนมแปลงริม คลองบัว.....	105

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	106
5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	108
5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	108
5.3.1.1 แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่ โหมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว.....	108
5.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	113
บรรณานุกรม.....	114
ภาคผนวก.....	116
ภาคผนวก ก.....	117
ภาคผนวก ข.....	120
ภาคผนวก ค.....	122
ภาคผนวก ง.....	129
ประวัติผู้เขียน.....	140

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ประเด็นและตัวแปรในการศึกษา.....	20
4.1 เอกลักษณะทางสถาปัตยกรรมเรือน 1.....	46
4.2 การวิเคราะห์เอกลักษณะของเรือนไม้แถว 1.....	47
4.3 เอกลักษณะทางสถาปัตยกรรมเรือน 2.....	52
4.4 การวิเคราะห์เอกลักษณะของเรือนไม้แถว 2.....	53
4.5 เอกลักษณะทางสถาปัตยกรรมเรือน 3.....	58
4.6 การวิเคราะห์เอกลักษณะของเรือนไม้แถว 3.....	59
4.7 เอกลักษณะทางสถาปัตยกรรมเรือน 4.....	65
4.8 การวิเคราะห์เอกลักษณะของเรือนไม้แถว 4.....	66
4.9 เอกลักษณะทางสถาปัตยกรรมเรือน 5.....	71
4.10 การวิเคราะห์เอกลักษณะของเรือนไม้แถว 5.....	72
4.11 เอกลักษณะทางสถาปัตยกรรมเรือน 6.....	77
4.12 การวิเคราะห์เอกลักษณะของเรือนไม้แถว 6.....	78
4.13 เปรียบเทียบเอกลักษณะเรือนไม้แถว.....	83
4.14 เปรียบเทียบเครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม.....	84
4.15 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวจากการแจกแบบสอบถาม.....	89
4.16 เปรียบเทียบความต้องการของคนในชุมชนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายใน โฮมสเตย์ที่สื่อถึงเอกลักษณะชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว.....	90
4.17 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับข้อมูลของชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว.....	92
4.18 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมบรรยากาศและกิจกรรมของ โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว.....	94
4.19 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับลักษณะการตกแต่งภายใน บรรยากาศและ กิจกรรมภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว.....	95
4.20 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับลักษณะการตกแต่งภายใน บรรยากาศและ กิจกรรมภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว.....	96
4.21 ตารางเปรียบเทียบความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว.....	100

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
2.1 แนวทางการปรับปรุงย่านชุมชนเก่าที่ควรรักษาความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนมวลอาคาร และระยะที่โล่งว่าง.....	8
2.2 ลักษณะทางกายภาพของอาคารเก่าในย่านชุมชนเก่าที่สะท้อนออกมาจากวัสดุ เทคนิคการก่อสร้างและสีอาคาร.....	8
2.3 ลักษณะกระเบื้องและสีกระเบื้องที่มีความเหมาะสมสำหรับอาคารในย่านชุมชนเก่า.....	8
2.4 สีของอาคารผนังและองค์ประกอบประตูหน้าต่างที่มีความเหมาะสมนำมาใช้ในย่านชุมชนเก่า..	9
2.5 อาคารรูปแบบ ก.....	25
2.6 อาคารรูปแบบ ข.....	25
2.7 อาคารรูปแบบ ค.....	26
2.8 อาคารรูปแบบ ง.....	26
2.9 อาคารรูปแบบ จ.....	27
2.10 องค์ประกอบสถาปัตยกรรม.....	27
3.1 การสำรวจรูปแบบอาคารเรือนไม้แถวในชุมชน.....	30
3.2 การสำรวจเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในเรือนไม้แถวในชุมชน.....	31
3.3 ระยะเวลาในการทำวิจัย.....	35
4.1 ช่องว่างระหว่างอาคาร.....	37
4.2 อาคารรูปแบบ ก.....	37
4.3 ตำแหน่งอาคารรูปแบบ ก.....	38
4.4 อาคารรูปแบบ ข.....	38
4.5 ตำแหน่งอาคารรูปแบบ ข.....	39
4.6 อาคารรูปแบบ ค.....	39
4.7 ตำแหน่งอาคารรูปแบบ ค.....	40
4.8 อาคารรูปแบบ ง.....	40
4.9 ตำแหน่งอาคารรูปแบบ ง.....	41
4.10 อาคารรูปแบบ จ.....	41
4.11 ตำแหน่งอาคารรูปแบบ จ.....	42
4.12 อาคารรูปแบบ ฉ.....	42
4.13 ตำแหน่งอาคารรูปแบบ ฉ.....	43
4.14 องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม.....	43
4.15 อาคารที่สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย.....	44
4.16 เรือนไม้แถว 1.....	44
4.17 การใช้งานเรือนไม้แถว 1.....	45
4.18 การจัดวางเครื่องเรือนและพื้นที่ใช้สอย เรือนไม้แถว1.....	46
4.19 เรือนไม้แถว 2.....	51

สารบัญรูป(ต่อ)

รูปที่	หน้า
4.20 การใช้งานเรือนไม้แถว 2.....	51
4.21 การจัดวางเครื่องเรือนและพื้นที่ใช้สอย เรือนไม้แถว2.....	52
4.22 เรือนไม้แถว 3.....	57
4.23 การใช้งานเรือนไม้แถว 3.....	58
4.24 การจัดวางเครื่องเรือนและพื้นที่ใช้สอย เรือนไม้แถว 3.....	59
4.25 เรือนไม้แถว 4.....	63
4.26 การใช้งานเรือนไม้แถว 4.....	64
4.27 การจัดวางเครื่องเรือนและพื้นที่ใช้สอย เรือนไม้แถว 4.....	65
4.28 เรือนไม้แถว 5.....	69
4.29 การใช้งานเรือนไม้แถว 5.....	70
4.30 การจัดวางเครื่องเรือนและพื้นที่ใช้สอย เรือนไม้แถว 5.....	71
4.31 เรือนไม้แถว 6.....	76
4.32 การใช้งานเรือนไม้แถว 6.....	76
4.33 การจัดวางเครื่องเรือนและพื้นที่ใช้สอย เรือนไม้แถว 6.....	77
5.1 ผังไม้ตีซ้อนเกร็ดและหน้าต่าง.....	103
5.2 ประตูบานเฟี้ยม.....	103
5.3 ฝ้าเพดานโชว์โครงสร้าง.....	103
5.4 ช่องระบายลม.....	104
5.5 บ่อน้ำฝน.....	104
5.6 ชุดรับแขกมีลักษณะเป็นชุดรับแขกไม้ยาวและแคร์.....	104
5.7 ลักษณะห้องน้ำ.....	105
5.8 การตีรูปสถาบันพระมหากษัตริย์และสมาชิกในเรือนที่ผนังอาคาร.....	105
5.9 การตีรูปหรือวางรูปบรรพบุรุษไว้ในการไหว้ในเทศกาลตรุษจีน.....	105
5.10 พื้นที่การใช้งานระหว่างสมาชิกในเรือนไม้แถวกับนักท่องเที่ยว.....	108
5.11 สีของอาคาร ผังและองค์ประกอบประตูหน้าต่างที่มีความเหมาะสมนำมาใช้ในย่าน ชุมชนเก่า.....	109
5.12 แนวทางการออกแบบส่วนรับแขก/ชายของ/พักผ่อน.....	109
5.13 แนวทางการออกแบบส่วนครัวและรับประทานอาหาร.....	110
5.14 ผังพื้นที่ของห้องพักแบบกั้นผนังห้องแล้ว ห้องพักชั้น 1	110
5.15 แนวทางการออกแบบห้องพักชั้น 1แบบเตียงไม้.....	110
5.16 แนวทางการออกแบบห้องพักชั้น 1แบบเตียงไม้แบบพูกวางบนพื้น.....	111
5.17 ผังพื้นที่ของห้องพักจากพื้นที่โล่ง ชั้น 2.....	111
5.18 แนวทางการออกแบบห้องพักชั้น 2แบบเตียงไม้.....	112
5.19 แนวทางการออกแบบห้องพักชั้น 1แบบเตียงไม้แบบพูกวางบนพื้น.....	112
5.20 ผังพื้นที่ของห้องน้ำ.....	112

สารบัญรูป(ต่อ)

รูปที่	หน้า
5.21 แนวทางการออกแบบห้องน้ำ.....	113

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทำให้เกิดการพัฒนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากขึ้น ซึ่งพื้นที่ชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว จังหวัดจันทบุรี จัดเป็นพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอายุเก่าแก่กว่า 200 ปีที่มีเอกลักษณ์เป็นอาคารเรือนไม้แถว และขนมโบราณเกือบ 100 ชนิดที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจำนวนมากให้เข้ามาชมวิถีชีวิตของชุมชน ซึ่งการท่องเที่ยวรูปแบบโฮมสเตย์จัดเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ภูวดล เนตรประชา, 2551) ที่นำทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนมาดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาสัมผัสเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมภายในชุมชน เช่น การทำขนมโบราณ การทำน้ำอ้อย เป็นต้น และเพื่อส่งเสริมรายได้ให้กับคนในชุมชน โดยในปี 2561 คนในชุมชนได้มีการรวมตัวจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนขึ้นเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชุมชนขึ้น ซึ่งปัจจุบันภายในชุมชนมีโฮมสเตย์เกิดขึ้นทั้งหมด 3 แห่งคือ 1. จันทเดอ บัว โฮมสเตย์ 2. ครูหนูโฮมสเตย์ 3. หนองบัวโฮมสเตย์ โดย 2 แห่งเกิดจากคนในชุมชนนำบ้านของตนเองมาเปลี่ยนแปลงให้เป็นโฮมสเตย์ ส่วนแห่งที่ 3 หนองบัวโฮมสเตย์เป็นของบุคคลภายนอก ดังนั้นเพื่อดำเนินการตามมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย (2554) ที่กำหนดว่าจำนวนหลังคาเรือนที่สมาชิกของกลุ่ม/ชมรม/สหกรณ์โฮมสเตย์อย่างน้อย 3 หลังคาเรือนขึ้นไป จึงทำให้คนในชุมชนมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงบ้านเป็นโฮมสเตย์ โดยผู้นำชุมชนต้องการจะอนุรักษ์อาคารเรือนไม้แถวให้คงเอกลักษณ์ไว้ และเพิ่มรายได้ให้กับคนภายในชุมชน แต่ยังคงขาดความรู้ และความเข้าใจในการดำเนินการปรับเปลี่ยนสถาปัตยกรรม และการออกแบบภายในให้เป็นไปตามจุดประสงค์

จึงเป็นที่มาของการวิจัยเพื่อเสนอแนะแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว และสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า อาคารที่เหมาะสมกับการนำมาเป็นต้นแบบโฮมสเตย์ คือ เรือนไม้แถว 2 ชั้น 2 คูหา, เรือนไม้แถว 2 ชั้น 3 คูหา และเรือนไม้แถว 2 ชั้น 4 คูหา โดยมีรูปแบบการใช้งานแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ พื้นที่ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่สำหรับขายของและปรับเปลี่ยนพื้นที่การใช้งานเป็นพื้นที่รับแขกหรือพื้นที่นั่งพักผ่อน พื้นที่ชั้นล่างด้านหลังเป็นพื้นที่ห้องครัว ห้องนอนและห้องเก็บของ พื้นที่ชั้นบนเป็นพื้นที่ห้องนอนรวมถึงเป็นพื้นที่เก็บของในบางอาคาร และมีระเบียงยื่นออกไปจากห้องนอน มีความลึก 0.60 - 1.00 เมตร

1.2 คำถามในงานวิจัย

1.2.1 เอกลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในของเรือนไม้แถวภายในชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว มีลักษณะอย่างไร

1.2.2 แนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมภายในชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว จังหวัดจันทบุรี มีลักษณะอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในของเรือนไม้แถวในชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว จ.จันทบุรี

1.3.2 เพื่อศึกษาความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว

1.3.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว บริเวณชุมชนเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

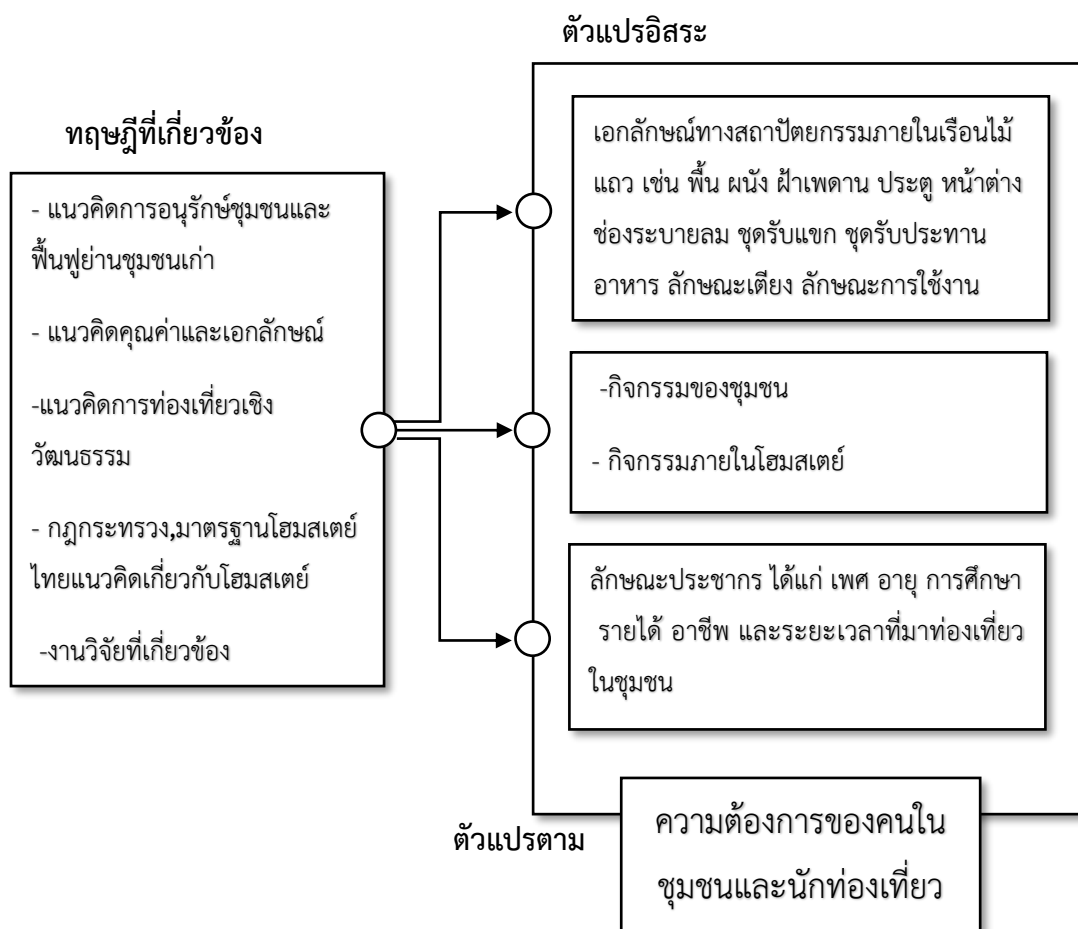
1.4.1 ศึกษาเรือนไม้แถวในชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว จังหวัดจันทบุรี โดยเป็นเรือนไม้แถวที่ตรงตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยจำนวน 6 เรือน

1.4.2 ศึกษาเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในของเรือนไม้แถวในชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว และลักษณะการใช้งานภายในอาคาร

1.4.3 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1.คนในชุมชนที่เป็นเจ้าของเรือนไม้แถว จำนวน 6 คน 2.นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว จำนวน 100 คน

1.4.4 ขอบเขตในการเสนอแนะแนวทางการออกแบบที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว จังหวัดจันทบุรี โดยมุ่งเน้นที่สถาปัตยกรรมภายในเป็นหลัก

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทราบถึงเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในเรือนไม้แถวในชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว จันทบุรี

1.6.2 ทราบถึงความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว

1.6.3 แนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว เพื่อเป็นต้นแบบให้แก่วิสาหกิจชุมชนนำไปประยุกต์ใช้กับบ้านของสมาชิก และยัง

เป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูสถาปัตยกรรมและวัฒนธรรมของคนในชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัวไว้ให้คนรุ่นสืบต่อไป

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 โฮมสเตย์ (Homestay) หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่นักท่องเที่ยวจะต้องพักรวมกับเจ้าของบ้านชายคาเดียวกัน โดยมีห้องพักหรือพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านเหลือนำมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวได้พักชั่วคราว ซึ่งมีจำนวนไม่เกิน 4 ห้อง มีผู้พักรวมกันไม่เกิน 20 คนโดยมีค่าตอบแทน และจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร มีลักษณะเป็นการประกอบการเพื่อหารายได้เสริม ซึ่งเป็นไปตามบทนิยามคำว่า “โรงแรม” แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547 และได้ขึ้นทะเบียนกับกรมการท่องเที่ยว ตามหลักเกณฑ์ที่กรมการท่องเที่ยวกำหนดไว้

1.7.2 เอกลักษณ์ (identity) หมายถึง ลักษณะพิเศษอันโดดเด่นของบุคคล สังคม หรือองค์กร เป็นการบ่งบอกถึงบุคคล สังคมหรือองค์กรนั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไร โดยมีการแสดงออกผ่านทางสัญลักษณ์ซึ่งมีความหมายเป็นที่เข้าใจร่วมกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น พิธีกรรม ประเพณี ศาสนา วัฒนธรรม ตำนาน เรื่องเล่า ประวัติศาสตร์ และปรากฏการณ์ทางสังคม ซึ่งตัวตนหรือเอกลักษณ์นั้นเกิดจากกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

1.7.3 ย่านชุมชนเก่า หมายถึง พื้นที่ทางกายภาพที่แสดงออกถึงลักษณะของการตั้งถิ่นฐานที่แตกต่างกันตามบริบทแวดล้อม ทั้งที่เป็นเมืองหรือในพื้นที่ชนบท มีพัฒนาการของการตั้งถิ่นฐานที่ต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งประจักษ์ได้จากทั้งสภาพทางกายภาพที่โดดเด่น เช่น โครงสร้างของชุมชน ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรม และภูมิทัศน์แวดล้อม และสภาพทางสังคมวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประเพณี และกิจกรรมของชุมชน ประกอบ ควบคู่กันอย่างเหมาะสม ภายใต้บริบทสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้าง (Built Environment) และสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ (Natural Environment) (คู่มือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่า,2559)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ บริเวณชุมชนเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว มีหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งหมดสามารถแบ่งออกเป็น 5 หัวข้อหลักดังนี้

- 2.1 แนวคิดการอนุรักษ์ชุมชนและฟื้นฟูย่านชุมชนเก่า
- 2.2 แนวคิดคุณค่าและเอกลักษณ์
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- 2.4 กฎกระทรวง,มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย และแนวคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดการอนุรักษ์ชุมชนและฟื้นฟูย่านชุมชนเก่า

ย่านชุมชนเก่า หมายถึง พื้นที่ทางกายภาพที่แสดงออกถึงลักษณะของการตั้งถิ่นฐานที่แตกต่างกันตามบริบทแวดล้อม ทั้งที่เป็นเมืองหรือในพื้นที่ชนบท มีพัฒนาการของการตั้งถิ่นฐานที่ต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งประจักษ์ได้จากทั้งสภาพทางกายภาพที่โดดเด่น เช่น โครงสร้างของชุมชน ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรม และภูมิทัศน์แวดล้อม และสภาพทางสังคมวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประเพณี และกิจกรรมของชุมชน ประกอบ ควบคู่กันอย่างเหมาะสม ภายใต้บริบทสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้าง (Built Environment) และสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ (Natural Environment) (คู่มือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่า,2559)

2.1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ชุมชน

การอนุรักษ์ในระยะแรกทำกันในวงจำกัด มีการอนุรักษ์เฉพาะสิ่งใดสิ่งหนึ่งขาดการมองเป็นภาพรวม มักเป็นการอนุรักษ์ที่เน้นด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์ เมื่อถึงยุคการปฏิวัติอุตสาหกรรมคริสต์ศตวรรษที่ 19 เกิดการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมการผลิต ส่งผลให้เมืองเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นการพัฒนาเทคนิคแนวความคิดในการอนุรักษ์ที่ซับซ้อนมีระบบมากขึ้น และเกิดแนวความคิดการอนุรักษ์ที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมือง เนื่องจากสถาปัตยกรรมสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และได้รับการอนุรักษ์มีความสำคัญกับเมือง และเป็นองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมือง ดังนั้นการอนุรักษ์จึงเป็นการมองภาพรวมในลักษณะการอนุรักษ์ทั้ง

เมือง โดยเน้นการสงวนรักษาปรับปรุงให้คงสภาพเดิม และให้พื้นที่หรือบริเวณที่ทำการอนุรักษ์มีชีวิตชีวา อยู่ได้โดยไม่กระทบหรือขัดกับสภาพทางสังคม และเศรษฐกิจที่ดำเนินไปในปัจจุบัน

แนวคิดในการอนุรักษ์นั้น (วรรณศิลป์ พีรพันธุ์, 2546) ได้ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์และ พัฒนาสภาพแวดล้อมคลองอัมพวาพบว่ามืองค์ประกอบสำคัญที่ต้องพิจารณาประกอบด้วย

1. องค์ประกอบทางกายภาพที่เหมาะสม ได้แก่ การอนุรักษ์พื้นที่ที่มีเอกลักษณ์และคุณค่า ของชุมชน การควบคุมการพัฒนาที่เหมาะสม และการปรับปรุงหรือฟื้นฟูบริเวณที่เสื่อมโทรมให้กลับคืน สภาพที่ดี

2. องค์ประกอบทางเศรษฐกิจที่เหมาะสม ได้แก่ การพัฒนาการท่องเที่ยวฐานชุมชนตาม หลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการกระจายรายได้ในชุมชน

3. องค์ประกอบทางสังคม และวัฒนธรรมที่เหมาะสม ได้แก่ การอนุรักษ์วิถีชีวิตและ ประเพณีที่ดั้งเดิม การฟื้นฟูวิถีชีวิตและประเพณีที่ดั้งเดิมที่สูญหายหรือเสื่อมไปให้กลับคืนมารวมถึงการสร้าง ความรู้ความเข้าใจ และจิตสำนึกในการอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมแก่ทุกคนใน ชุมชน

4. องค์ประกอบทางการเมืองการปกครองที่เหมาะสม ได้แก่ การสนับสนุนการมีส่วนร่วม ของประชาชนในกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่าย

โดยหลักทั่วไปของการอนุรักษ์ คือ การป้องกันมิให้เกิดการเสื่อมสภาพและยืดอายุการใช้งาน ให้ได้มากที่สุด เพื่อให้สิ่งเหล่านั้นแสดงออกถึงสาระหรือความสำคัญเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของมนุษย์ ซึ่ง การอนุรักษ์ Conservation ตามความหมายที่ (Bernard M. Feilden, 1994) ได้กล่าวไว้ว่า “การกระทำ ใดใดเพื่อป้องกันการเสื่อมลง รวมถึงการยืดอายุของมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อแสดงต่อผู้คนถึงความมหัศจรรย์ในงานศิลปะและสืบทอดอารยธรรมของมนุษย์ที่มีอยู่”

การอนุรักษ์ชุมชน จึงหมายถึง การอนุรักษ์พื้นที่ที่มีความหมายและความสำคัญทาง ประวัติศาสตร์ การอยู่อาศัย ประเพณีวัฒนธรรมที่มีการสืบทอดมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน และแสดงถึง ภูมิปัญญาของคนในชุมชนนั้นๆ ให้มีชีวิตอยู่ได้ กระบวนการอนุรักษ์จะต้องมีความสัมพันธ์กับชีวิตในสังคม ให้ดำเนินไปด้วยกันทั้ง 2 ปัจจัยอย่างสอดคล้องกัน จึงจะทำให้พื้นที่เหล่านั้นมีคุณค่าและเกิดความหมาย หรือ “Sense of place” ขึ้นได้ ซึ่งตรงกับความหมายของคำว่า “ย่านประวัติศาสตร์ชนบท” (Rural district) คือพื้นที่ชนบทที่ยังรักษาไว้ซึ่งรูปแบบทางประวัติศาสตร์ของการดำเนินชีวิตในชนบท ประกอบด้วย บ้านเรือนในท้องถิ่น รูปแบบของพื้นที่ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือกิจกรรม

Aldo Rossi, 2546 ได้อธิบายแนวคิดในการอนุรักษ์ย่านประวัติศาสตร์ไว้ว่าการอนุรักษ์และ ฟื้นฟู จำเป็นต้องมองภาพในลักษณะขององค์รวม ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงภูมิปัญญาของคนในชุมชนนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งก่อสร้าง บริเวณหรือสถานที่ที่คนในชุมชนนั้นสามารถสัมผัสได้ และเป็นที่ยอมรับของคนทั้งใน

และนอกชุมชน เกิดเป็นภาพที่มีความหมายในสิ่งก่อสร้างนั้น รวมถึงบริบทของสิ่งก่อสร้างด้วยที่คนในชุมชนร่วมกันทำให้เกิดความหมายขึ้นมา ภาพในที่นี้สามารถเห็นได้โดยไม่ต้องอาศัยคำอธิบาย

2. องค์ประกอบส่วนที่อยู่ภายใน เป็นคุณค่าที่มองไม่เห็นด้วยตา ที่ Bernard M.Freidan เรียกว่า คุณค่าทางด้านอารมณ์ความรู้สึกเกิดจากวิถีชีวิตของคนในชุมชนผ่านกาลเวลาที่อาศัยอย่างต่อเนื่อง ภายใต้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ปฏิบัติกันมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งชุมชน เกิดการซ้อนทับของความหมายของพื้นที่ในมิติต่าง ๆ ของชุมชน จนเกิดเป็นภาพลักษณ์ หรือเอกลักษณ์ของชุมชน เป็นที่ยอมรับของคนในและนอกชุมชน ซึ่งคนในชุมชนจะมีความรู้สึกผูกพันกับความหมายของคุณค่านั้น ๆ ภาพลักษณ์นี้ คนในชุมชนถือว่าเป็นกลไกที่ทำให้เกิดความหมายและเรื่องราวต่าง ๆ ดำเนินอย่างต่อเนื่อง

หลักการทั่วไปของการอนุรักษ์ชุมชน จึงเป็นการอนุรักษ์ที่คำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ประกอบกันจนกลายเป็นชุมชน ไม่จำกัดเฉพาะทางกายภาพของชุมชนเท่านั้น (ปิ่นรัชฎ์ กาญจนรัชฎี,2552) ได้กล่าวว่า “การอนุรักษ์ชุมชนต้องมีการคำนึงถึงชุมชนและเมืองโดยรวม ซึ่งจะต้องมีสภาพน่าอยู่ และมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนที่ย้ายอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ผู้คนได้สร้างขึ้น นับได้ว่าเป็นแนวความคิดที่เปลี่ยนไปจากเดิม” สอดคล้องกับความคิดของ (ศรีศักร วัลลิโภดม,2556) ที่ว่า “การปรับตัวเข้าสู่สมัยใหม่ Modernizatio คือ การปรับเปลี่ยนเอาสิ่งที่ได้อยู่แล้ว ในอดีตมาผสมผสานเข้ากับสิ่งที่เหมาะสมที่เลือกเฟ้นจากภายนอก เพื่อปรับให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกนั่นเอง” และชุมชนในความหมายของ (ดารณี ถวิลพิพัฒนกุล,2544) กล่าวว่า “ชุมชนไม่ได้หมายถึงกายภาพ เท่านั้น แต่เป็นการผสมผสานของ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ (Geographic area) การปะทะสัมพันธ์กันทางสังคม (Social Interaction) และการผูกพันร่วมกัน (Common Ties)

การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและชุมชนเป็นแนวคิดในการป้องกันพื้นที่ซึ่งมีร่องรอยแห่งอดีต สถาปัตยกรรมหรือประวัติศาสตร์สำคัญที่มีความพิเศษเนื่องจากเป็นกลุ่มอาคาร ทำให้ไม่สามารถอนุรักษ์อาคารเหล่านั้นโดยแยกจากกันได้ วิธีที่ดีที่สุดคือ การอนุรักษ์อาคารเหล่านั้นร่วมกันเนื่องจากคุณค่าของความเป็นกลุ่มอาคารนั่นเอง

2.1.2 แนวทางในการอนุรักษ์และฟื้นฟูย่านชุมชนเก่า

2.1.2.1 การรักษาองค์ประกอบที่สำคัญ

- รูปแบบโครงสร้างของย่านชุมชนเก่า ซึ่งถูกกำหนดโดยเส้นทางสัญจร ทางน้ำ ถนน กลุ่มอาคาร ที่ว่าง ความสัมพันธ์ระหว่างอาคารกับพื้นที่สีเขียวและโล่งว่าง

รูปที่ 2.1 แนวทางการปรับปรุงย่านชุมชนเก่าที่ควรรักษาความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนอาคารและระยะที่โล่งว่างเอาไว้

ที่มา : คู่มือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่า,2559

รูปทรงและลักษณะทางกายภาพทั้งภายในและภายนอกอาคาร ซึ่งถูกกำหนดโดยโครงสร้างอาคาร ปริมาตร รูปแบบ สัดส่วน วัสดุ สี และการประดับตกแต่ง

รูปที่ 2.2 ลักษณะทางกายภาพของอาคารเก่าในย่านชุมชนเก่าสะท้อนออกมาจากวัสดุเทคนิคการก่อสร้างและสีอาคาร

ที่มา : คู่มือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่า,2559

รูปที่ 2.3 ลักษณะกระเบื้องและสีกระเบื้องที่มีความเหมาะสมสำหรับอาคารในย่านชุมชนเก่า

ที่มา : คู่มือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่า,2559

รูปที่ 2.4 สีของอาคาร ผนังและองค์ประกอบประตูหน้าต่างที่มีความเหมาะสมนำมาใช้ในย่านชุมชนเก่า
ที่มา : คู่มือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่า,2559

- การรักษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ย่านชุมชนเก่ากับบริบทแวดล้อม ทั้งธรรมชาติและที่มนุษย์สร้าง
- การรักษาประโยชน์ใช้สอย กิจกรรมในย่านชุมชนเก่าที่หลากหลาย และต่อเนื่องตามช่วงเวลา และยุคสมัย
- การสืบทอดทางประเพณี ภูมิปัญญา คุณค่าของสถานที่ ที่นำไปสู่การคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของสถานที่ย่านชุมชนเก่า
- การรักษาโครงสร้าง/โครงข่ายทางสังคม รวมไปถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในย่านชุมชนเก่า

2.1.2.2 การวางแผนเพื่อประโยชน์ใช้สอยใหม่

กิจกรรมและประโยชน์ใช้สอยรูปแบบใหม่ควรมีการวางแผนและพิจารณาให้เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของย่านชุมชนเก่า การพัฒนาประโยชน์ใช้สอยใหม่ๆในย่านชุมชนเก่า เอื้อให้เกิดความหลากหลายของกิจกรรมทั้งกิจกรรมดั้งเดิมและกิจกรรมใหม่ที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตและชีวิตประจำวันของผู้คน

2.1.2.3 การควบคุมการออกแบบสถาปัตยกรรมร่วมสมัย

การออกแบบสถาปัตยกรรมใหม่หรือการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเก่า ลักษณะของสถาปัตยกรรมร่วมสมัยควรคำนึงถึงความเชื่อมโยงเชิงที่ว่างกับโครงสร้างเดิมของย่านชุมชนเก่าและบริบทโดยรอบ โดยสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ สามารถแสดงออกถึงลักษณะเฉพาะแห่งการออกแบบของสถาปนิกได้โดยมีสัดส่วนและลักษณะทางกายภาพอันกลมกลืนไปกับบริบทเดิม

2.1.3 ทฤษฎีการอนุรักษ์กรอบอาคาร

เป็นวิธีการอนุรักษ์อาคารที่สามารถเปลี่ยนแปลงประโยชน์ใช้สอยภายในได้ โดยมีหลักการคือการรักษารูปแบบของกรอบอาคารไว้ให้คงเดิมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้จะมีเฉพาะโครงสร้างภายใน

ที่สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้อื้อประโยชน์ต่อการใช้สอยหรือรับรองการใช้งานรูปแบบใหม่ (อำนาจ เจริญ ประเสริฐ,2552)

การอนุรักษ์กรอบอาคารตามแนวคิดของเดวิท ไฮฟิลด์(Highfide,1991) เป็นลักษณะของการสร้างอาคารใหม่ในกรอบอาคารเดิม มีจุดมุ่งหมายเพื่ออนุรักษ์กรอบของอาคารเท่านั้น ๆไว้ ซึ่งมีแนวทางดังนี้ (อำนาจ เจริญประเสริฐ,2552)

การอนุรักษ์อาคาร ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน(2542,น.1.328) ได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์อาคารไว้ว่า เป็นการรักษาให้คงเดิม โดยมีความหมายที่มีแนวโน้มไปในทางการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการอนุรักษ์ที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรม คือการรู้จักรักษามรดกเหล่านั้นไว้ไม่ให้สูญหายไป หรือให้อยู่ในสภาพที่คงเดิม เช่นเดียวกับ (วิฑูรน์ เหลียวรุ่งเรือง,2552) ที่กล่าวว่าการอนุรักษ์เป็นการกระทำเพื่อเป็นการป้องกันการเสื่อมลง รวมถึงการยืดอายุทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ส่วนเดชา บุญค้ำ,2536 ได้กล่าวถึงการอนุรักษ์ไว้ว่า เป็นการรักษาป้องกันสิ่งแวดล้อม ภูมิทัศน์หรือสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ไว้มิให้สูญหาย หรือถูกเปลี่ยนไปโดยการใช้สอยหรือบริโภคที่ไม่เหมาะสม เพื่อการรักษาสภาพและเอกลักษณ์เดิม

1. การเก็บรักษาแผงหน้าอาคาร(Alteration to the retained facade) โดยรักษาสภาพคงเดิมมากที่สุดหรือเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด
2. การซ่อนโครงสร้างของอาคารใหม่ (Concealment of the new structure)
3. ขนาดของพื้นที่ภายในหรือช่องว่างภายใน (Scale of interior spaces)ควรมีขนาดใกล้เคียงกับของเดิม
4. ระดับภายในใหม่ (New floor levels)ต้องสัมพันธ์กับภายนอกอาคาร
5. บูรณะลักษณะดั้งเดิมที่สำคัญ(Restoration of major original features)
6. การเลือกใช้วัสดุใหม่แทนที่ของเดิมหรือวัสดุเดิมที่หลุดหาย โดยคำนึงถึงความกลมกลืน
7. การเลือกใช้วัสดุที่ทำเลียนแบบ (Artificial material)
8. การต่อเติมอาคารโดยเน้นสัดส่วนและตำแหน่งเดิม(Scale appearance and position of extensions)
9. เก็บหลังคาเดิมไว้หรือทำแบบหลังคาดั้งเดิมขึ้นมา (Preservative or recreations of original roof)

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับคุณค่าและเอกลักษณ์ของชุมชน

คุณค่าของสิ่งที่ควรอนุรักษ์เกิดจากความมีเอกลักษณ์(Uniqueness)ซึ่งเป็นคุณสมบัติพิเศษเฉพาะในการสร้างจิตวิญญาณแห่งสถานที่(Spirit of place)โดยตั้งอยู่บนแนวความคิดลักษณะของเมือง

(Character of town) ที่เป็นการศึกษาสิ่งที่เป็นคุณค่าในระดับเมือง และระดับความเป็นย่านของชุมชน ทั้งในสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ทางรูปธรรม และนามธรรม ซึ่งองค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นเมืองนั้นจะเป็นสิ่งที่ทำให้เมือง มีลักษณะพิเศษแตกต่างกันออกไปจากพื้นที่อื่น ๆ

2.2.1 เอกลักษณ์(Uniqueness) คุณลักษณะ(Character) และลักษณะเฉพาะ (Identity)

Garn ham, Harry L., 1985 ได้กล่าวว่า แนวความคิดของควมมีเอกลักษณ์ นั้นยากที่จะอธิบายได้ชัดเจนหรือระบุตรง ๆ สถานที่อันน่าจะจดจำนั้นมีเอกลักษณ์หรือจิตวิญญาณแห่งสถานที่แต่ละที่ ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษเฉพาะที่น่าจะสร้างจิตวิญญาณแห่งสถานที่สำนึกการเป็นส่วนหนึ่ง และการอยู่ดีในผู้คนนั้นตั้งอยู่บนรากฐานของ

1. มุมมองของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในที่ตั้ง เช่น รูปแบบที่ดิน ภูมิประเทศ พรรณพืช ภูมิอากาศ และแหล่งน้ำ
2. ลักษณะทางวัฒนธรรม เช่น สะพาน ป้อม หรือโบสถ์บนยอดเนินอันตอบสนองต่อภูมิทัศน์ ประวัติศาสตร์ สังคม ท่าเลทางกายภาพ กิจกรรมของมนุษย์ และสถานที่ที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ทางวัฒนธรรม
3. ประสบการณ์ในความรู้สึก ซึ่งการมองเห็นในอันดับแรก เป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ของวัฒนธรรมทางภูมิทัศน์เดิม การปะทะสัมพันธ์ของส่วนผสมทั้งหมด ซึ่งสร้างคุณสมบัติของสถานที่ มักไม่เป็นที่เข้าใจของคนในพื้นที่จนกว่าจะเสียไป

สถานที่อันพิเศษหลายแห่งได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากผลของกิจกรรม เช่น การกลายเป็นที่อุตสาหกรรม การแก๊งกำไร่อสังหาริมทรัพย์ การขยายการขนส่ง การเติบโตเมือง การเพิ่มขึ้นของประชากรและนักท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงนี้ได้เปลี่ยนแปลงจินตภาพ คุณลักษณะ และแม้แต่ความหมายต่อคุณลักษณะแห่งสถานที่นั้นได้ถูกทำลายไป ขณะที่การเปลี่ยนแปลงหลายอย่างเป็นด้านบวก เช่น มีการฟื้นฟูด้านเศรษฐกิจ แต่ก็มักมีข้อเสียต่อคุณลักษณะเดิมของสถานที่อันเคยมีปรากฏอยู่

แนวความคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูเมืองนี้ มีรากฐานบนความเชื่อที่ว่า เมืองแต่ละเมืองต้องมีความเฉพาะตัวทั้งด้านเอกลักษณ์ คุณลักษณะ ลักษณะเฉพาะ และจิตวิญญาณแตกต่างจากที่อื่น ซึ่งมีคุณค่า และความหมายต่อผู้คนในเมือง ซึ่งหากขาดไปก็จะลดคุณภาพชีวิตลง

2.2.2 องค์ประกอบหลักของลักษณะเฉพาะ(Identity)

Garn ham, Harry L., 1985 ระบุว่าลักษณะเฉพาะจะประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ คือ

1. ลักษณะทางกายภาพและรูปลักษณ์ โครงสร้างทางกายภาพที่แท้จริงของสถานที่ ลักษณะจริงของอาคาร ภูมิทัศน์ ภูมิอากาศ และคุณลักษณะของสุนทรียภาพ

2. กิจกรรมและหน้าที่ซึ่งสังเกตได้ ผู้คนมีปฏิสัมพันธ์ต่อพื้นที่อย่างไร สถาบันทางวัฒนธรรม มีผลอย่างไร และอาคารกับภูมิทัศน์ถูกใช้งานอย่างไร

3. การสื่อความหมาย หรือสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นแง่ที่ซับซ้อนกว่า เริ่มแรกด้วยผลจากความมุ่งหมาย และประสบการณ์ของมนุษย์ คุณลักษณะของสถานที่ที่มีจำนวนมากที่สืบเนื่องจากการที่ประชากรตอบสนองต่อลักษณะทางกายภาพ และหน้าที่ใช้สอย

การปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบขั้นแรกนี้เองที่ได้สร้างสรรค์ จิตวิญญาณแห่งสถานที่ และปฏิสัมพันธ์นี้เองที่ต้องทำความเข้าใจ เพื่อบรรลุความสำเร็จที่จะดำเนินการอนุรักษ์และฟื้นฟูกิจกรรมในสภาพแวดล้อมของเมืองเล็ก

2.2.3 จินตภาพของเมือง และองค์ประกอบทางกายภาพของชุมชน

จินตภาพของเมือง (Image of the city)

(Kevin Lynch ,197) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบเมืองที่ได้จากการสังเกตที่ประกอบด้วย เอกลักษณ์ (Identity) โครงสร้าง (Structure) และความหมาย (Meaning) ส่วนประกอบทั้งสามต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดจินตภาพของเมืองได้อย่างชัดเจน โดยต้องมีคุณลักษณะทั้งสามอย่างชัดเจนปรากฏเป็นร่องรอยในความทรงจำหรือประสบการณ์ของผู้พบเห็น โดยจินตภาพของเมืองนั้นมีความงามที่มีลักษณะเฉพาะชัดเจน โครงสร้างของผังชัดเจน มีเอกลักษณ์ของพื้นที่ที่สะท้อนออกมาทางประเพณีวิถีชีวิตหรือแม้กระทั่งสถาปัตยกรรม ซึ่งมีความแตกต่างไปจากเมืองอื่น อันชวนให้ระลึกถึงและจดจำได้ง่าย แต่ละเมืองจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ตามลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นในเมืองนั้น ๆ องค์ประกอบทางกายภาพของเมืองที่ผู้คนมักใช้ในการสร้างจินตภาพขึ้นในใจระหว่างตนเอง และภูมิทัศน์เมืองหรือช่วยให้มนุษย์ทำความรู้จักสภาพแวดล้อมที่ได้รับรู้หรือพบเห็นมาแล้วในลักษณะที่ลดทอนรายละเอียดลง โดยมีองค์ประกอบพื้นฐาน 5 องค์ประกอบหลักได้แก่

1. ทางสัญจร (Paths) ทางสัญจรอันเกิดจากการความจำเป็นในการดำเนินชีวิตมนุษย์ เช่น ถนน ทางเท้า ทางรถไฟ แม่น้ำลำคลอง เป็นต้น เส้นทางเหล่านี้เป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อการเชื่อมต่อของผู้คนในเมืองหรือจากเมืองสู่เมือง ในขณะที่เดินทางอยู่นั้นทำให้ผู้ใช้เส้นทางมีโอกาสเห็นองค์ประกอบระหว่างทาง และก่อให้เกิดความสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ผ่านมา

2. ย่าน (Districts) เป็นพื้นที่ที่มีความเป็นเอกลักษณ์โดยส่วนใหญ่เกิดจากกิจกรรมที่เกิดขึ้นของพื้นที่นั้น ๆ เช่น ลักษณะเฉพาะของชุมชน ย่านตลาด ย่านอุตสาหกรรม เป็นต้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเมือง มีเอกลักษณ์ของพื้นที่อันเกิดจากลักษณะเฉพาะร่วมกันกับพื้นที่ใกล้เคียงหรือพื้นที่ผ่านทาง โดยแต่

ละพื้นที่จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันตามโครงสร้างทางสังคม วิถีชีวิตของชุมชนโดยจะปรากฏเป็นลักษณะกิจกรรมของผู้คน เช่นเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันทางศาสนา

3. ขอบเขต (Edge) หรือเส้นขอบ เป็นองค์ประกอบแสดงหรือกำหนดขอบเขตของพื้นที่ บริเวณที่มีการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบพื้นที่ อาจปรากฏเป็นเส้นกั้นจากส่วนหนึ่งไปอีกส่วนหนึ่งที่เป็นแนวกันตามธรรมชาติ เช่น ริมฝั่งแม่น้ำ ชายทะเล และแนวกันที่แสดงขอบเขตที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น คลอง ขุด คูเมือง กำแพงเมือง

4. จุดสังเกต /จุดหมายตา (Landmark) จุดสังเกตที่เป็นเอกลักษณ์ จุดอ้างอิง หรือจุดหมายตา เป็นพื้นที่ประติมากรรม หรือสถาปัตยกรรมที่มีความหมายกะคนในพื้นที่ เป็นแหล่งที่ท่องเที่ยว จุดนัดพบของผู้คน โดยทำหน้าที่เป็นสัญลักษณ์ชี้แนะหรือดึงดูด เช่น สถาปัตยกรรมสำคัญๆ อนุสาวรีย์ หอนาฬิกา เป็นต้น

5. จุดรวม/ศูนย์รวม (Nodes) จุดศูนย์รวมคนหรือกิจกรรม มักอยู่ระหว่างทางผ่าน เช่น บริเวณแยก หรือชุมทางสถานีขนส่ง อาจเป็นสถานที่ซึ่งมีกิจกรรมหนาแน่นที่ดึงดูดผู้คน เช่น บริเวณจัตุรัสกลางเมือง จุดศูนย์รวมจึงเป็นจุดที่มีความดึงดูดเฉพาะ บริเวณที่สร้างกลุ่มคนเกิดแรงกระตุ้นต่อบุคคลอื่น และเกิดความสัมพันธ์ระหว่างเส้นทางด้วยกัน รวมกันเป็นชุมทางเพื่อเปลี่ยนเส้นทางหยุดพักคอย หรือเปลี่ยนวิธีการเดินทาง

นอกจากองค์ประกอบพื้นฐาน 5 อย่างทั้งที่ประกอบกันเข้าเป็นโครงสร้างของเมืองแล้ว ยังมีปัจจัยและองค์ประกอบย่อย ๆ อีกหลายประการซึ่งส่งผลให้เกิดลักษณะเฉพาะตัวของเมือง แต่ละเมืองออกไป ซึ่งปัจจัยหรือองค์ประกอบดังกล่าว ได้แก่ รูปทรงของที่ดินหรือสภาพภูมิประเทศ(Landform) พืชพันธุ์ธรรมชาติ(Natural Verdure) ภูมิอากาศ(Climate) นอกจากนี้ยังรวมถึง รูปร่าง ขนาดและความหนาแน่นของเมือง(Shape, Size and Density) ลักษณะเนื้อเมือง(Texture) พื้นที่เว้นว่างในเมืองและพื้นที่เปิดโล่ง(Urban Space and Open Spaces) มุมมองและเส้นขอบฟ้าของเมือง (Visual and Skyline)

การศึกษาของ Graham, Harru L,1976 และ Manler and Guix,1998 พบว่า การระลึกได้ถึงจิตวิญญาณของสถานที่ที่สร้างลักษณะเฉพาะ Identity และความมีเอกลักษณ์ของเมืองจากองค์ประกอบทางการภาพ และองค์ประกอบในด้านอื่น ๆ ดังนี้

1. ลักษณะทางกายภาพและรูปลักษณ์ เป็นการพิจารณาโครงสร้างทางกายภาพของสถานที่ และคุณลักษณะทางสุนทรียภาพของพื้นที่

2. กิจกรรมและหน้าที่ที่สังเกตได้ เป็นการพิจารณาสิ่งแสดงปฏิสัมพันธ์ของคนต่อพื้นที่ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางวัฒนธรรม รวมถึงอาคารและสภาพแวดล้อมต่อการใช้งานของพื้นที่

3. การสื่อความหมายหรือสัญลักษณ์ เป็นการพิจารณาถึงความมุ่งหมาย และประสบการณ์ของมนุษย์ คุณลักษณะที่หลากหลายของสถานที่ที่สืบเนื่องจากการตอบสนองของประชากร ต่อลักษณะทางกายภาพและหน้าที่ใช้สอย

- ความสำคัญทางกายภาพของพื้นที่ชุมชน

ความสำคัญทางกายภาพ เปรียบเสมือนสิ่งก่อสร้างที่คนในชุมชนได้สร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการอยู่อาศัย การทำกิจกรรม หรือแม้แต่เพื่อความปลอดภัย ซึ่ง “การรับรู้ถึงความเป็นชุมชนที่อยู่อาศัยเดียวกัน (Sense of Neighborhood) เป็นผลมาจากองค์ประกอบหลัก ทั้ง 3 ของชุมชน ได้แก่ คนในชุมชน ธรรมชาติหรือสภาพแวดล้อม และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น “ซึ่งสิ่งหลังมักจะเป็นลักษณะเด่นร่วมกับความเชื่อของคนในชุมชน ที่ทำให้ชุมชนมีความแตกต่างจากชุมชนอื่นๆ การอยู่อาศัยภายในสิ่งก่อสร้างที่คนในชุมชนสร้างขึ้นมา มีการใช้พื้นที่จากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งเป็นการซ้อนทับกันของความหมาย และความทรงจำผ่านพื้นที่เหล่านั้น ซึ่งกิจกรรมที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตการเป็นอยู่ของคนในชุมชนที่แตกต่างจากชุมชนอื่น ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน สามารถบอกได้ถึงตำแหน่งและแหล่งที่ตั้งของสมาชิกในชุมชนได้

การวิเคราะห์โครงสร้างและองค์ประกอบของชุมชน เป็นการวิเคราะห์ทางกายภาพของชุมชน เพื่อหาลักษณะเด่น หรือคุณค่าของพื้นที่ที่ควรจะอนุรักษ์ เนื่องจากการดำเนินอยู่ของตนตั้งแต่เริ่มตั้งถิ่นฐานเพื่ออยู่อาศัยในถิ่นฐานใด ๆ นั้นจะมีการแสดงออกถึงวิถี ความเป็นตัวตน ความเคยชิน และประเพณีวัฒนธรรม ขึ้นต้น ในรูปของกายภาพของพื้นที่ ดังนั้น สิ่งแรกที่แสดงให้เห็นได้ก็คือ สิ่งก่อสร้างที่เกิดจากภูมิปัญญาของชุมชน ในการแก้ปัญหาให้กับพื้นที่ หรือธรรมชาติ ซึ่งส่วนประกอบสำคัญเพื่อการอนุรักษ์ (Essential Qualitaital Qualities of Conservation) ประกอบด้วย

- รูปแบบทางผังเมือง (The Urban Setting)
- Sense of Place
- การเชื่อมโยงภายในพื้นที่ (Internal Link)
- รูปแบบและการออกแบบ (Style & Design)
- ฝีมือช่าง (Workmanship)

ดังนั้นแนวคิดในเรื่องกายภาพของพื้นที่ชุมชน มีแนวความคิดดังนี้ คือพื้นที่กายภาพที่เกิดขึ้นต้องประกอบไปด้วยพื้นที่กิจกรรม ที่ชุมชนรับรู้ถึงกิจกรรมนั้นๆ และรองรับว่าเป็นกิจกรรมของชุมชน ปรากฏเห็นได้ชัดด้วยองค์ประกอบทางกายภาพขั้นต้น คือ มีพื้นที่อาณาเขต การโอบล้อมพื้นที่อย่างชัดเจน และมีความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง พื้นที่เหล่านี้อาจได้รับการสร้างสรรค์จากช่างฝีมือหรือธรรมชาติก็ได้ สามารถตอบสนองต่อประโยชน์ใช้สอย และมีการนำเอาวัสดุในพื้นที่มาใช้ด้วย

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือการท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่งๆ ที่แสดงความเป็นวัฒนธรรม เช่น ปราสาท พระราชวัง วัด โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี วิธีการดำเนินชีวิต ศิลปะทุกแขนง และสิ่งต่างๆ ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองที่มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย ผู้ท่องเที่ยวจะได้รับทราบประวัติความเป็นมา ความเชื่อ มุมมองความคิด ความศรัทธา ความนิยมของบุคคลในอดีตที่ถ่ายทอดมาถึงรุ่นปัจจุบันผ่านสิ่งเหล่านี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2549:14)

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่มุ่งเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อให้ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและได้รับความรู้จากการศึกษาความเชื่อ ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว อันเป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความสมดุลแห่งกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวและกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยกันสนับสนุนส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อให้ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างยั่งยืน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548:284-293) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้หลายประเด็น ดังนี้

2.3.1 ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แบ่งได้ 5 ประเภท คือ

2.3.1.1 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourisms) หมายถึงการท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวโบราณคดี และประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว และได้รับความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์ และโบราณคดีในท้องถิ่น

2.3.1.2 การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานศิลปะวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ที่ท้องถิ่นจัดขึ้น เพื่อความเพลิดเพลินและความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่าง ๆ อีกทั้งยังได้ความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม

2.3.1.3 การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชนบท (Rural Tourisms/Village Tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษโดดเด่น เพื่อได้รับความเพลิดเพลิน ได้รับความรู้ ศึกษางานสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาพื้นบ้าน อีกทั้งยังเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

2.3.1.4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวไปยังสถานที่ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาหรือแข่งขันกีฬา ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้น

2.3.1.5 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม (Culture Health Tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพหรือฟื้นฟูสุขภาพทางวัฒนธรรม ได้แก่ การนวด การอบสมุนไพร การฝึกกายบริหาร เพื่อเสริมสร้างสุขภาพและคุณภาพชีวิตของนักท่องเที่ยว

2.3.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่สำคัญมี 6 ด้าน ดังนี้

2.3.2.1 องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยสิ่งดึงดูดใจ 10 ประการคือ

- ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่ยังปรากฏให้เห็น
- โบราณคดี และพิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ
- งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิมในท้องถิ่นและสิ่งปลูกสร้าง ผังเมืองรวมทั้งซากปรักหักพัง

ประักหักพัง

- ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้น และการแกะสลัก
- ศาสนารวมถึงพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนา
- ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์ มหรสพต่าง ๆ
- ภาษาและวรรณกรรม รวมถึงระบบการศึกษา
- วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย การทำอาหาร ธรรมเนียมการรับประทานอาหาร
- ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน ขนบธรรมเนียม และเทศกาลต่าง ๆ
- ลักษณะงานหรือเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีการนำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น

2.3.2.2 องค์ประกอบด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม เป็นการศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

2.3.2.3 องค์ประกอบด้านธุรกิจท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้บริการทางการท่องเที่ยวโดยผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และได้ผลตอบแทนในกำไรสู่ธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

2.3.2.4 องค์ประกอบด้านการตลาดการท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการตลาดท่องเที่ยวคุณภาพ โดยแสวงหานักท่องเที่ยวคุณภาพให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อให้ นักท่องเที่ยวคุณภาพได้รับรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างพึงพอใจ อีกทั้งยังช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

2.3.2.5 องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมชุมชนท้องถิ่น เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือจัดการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ และได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น

2.3.2.6 องค์ประกอบด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องคำนึงถึงการปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการท่องเที่ยวแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยมีการให้ความรู้และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

2.3.3 นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีคุณสมบัติดังนี้

- เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างสัมพันธภาพร่วมกัน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันกับชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ
- เป็นผู้ที่ไม่ใฝ่เรียนรู้ เพื่อเพิ่มคุณค่าในการท่องเที่ยว เพิ่มพูนคุณภาพชีวิต เรียนรู้วิถีชีวิตวัฒนธรรมของผู้คน และระบบนิเวศของท้องถิ่นนั้น ๆ
- เป็นผู้ที่มีความประทับใจ ตื่นเต้น ซาบซึ้ง และแปลกใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ได้ไปชม
- เป็นผู้ที่มีความอดทน มีความต้องการความปลอดภัยต่อการเดินทาง ต้องการที่พักสะอาด ต้องการอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ
- เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกต่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น อีกทั้งยังมีความห่วงใยต่อการเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อม

จึงสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึงการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อความเพลิดเพลิน ชื่นชมเอกลักษณ์ความงดงามทางวัฒนธรรมของของกลุ่มชนอื่น เพื่อที่จะได้รับความรู้ ความเข้าใจ และซาบซึ้งในวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ

2.4 กฎกระทรวง,มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย และแนวคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์

โฮมสเตย์ (Home stay) หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่ง ที่นักท่องเที่ยวจะต้องพักร่วมกับเจ้าของบ้านชายคาเดียวกัน โดยมีห้องพักหรือพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านเหลือสามารถนำมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวได้พักชั่วคราว ซึ่งมีจำนวนไม่เกิน 4 ห้อง มีผู้พักรวมกันไม่เกิน 20 คนโดยมีค่าตอบแทน และจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร อันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริม ซึ่งเป็นไปตามบทนิยามคำว่า”โรงแรม” แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 และได้ขึ้นทะเบียนกับกรมการท่องเที่ยว ตามหลักเกณฑ์ที่กรมการท่องเที่ยวกำหนด

นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์ จัดเป็นกลุ่มหนึ่งของการตลาดท่องเที่ยวชนบท ซึ่งขณะนี้เป็นส่วนแบ่งตลาดที่สำคัญมาก นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์เป็นส่วนหนึ่งของนักท่องเที่ยวระดับกลาง (Middle Ground) ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากนักท่องเที่ยวปริมาณ (Mass tourism) ส่วนใหญ่สนใจแต่เฉพาะทะเล แสงแดด และหาดทราย นักท่องเที่ยวระดับกลาง มีลักษณะเฉพาะดังนี้

1. เป็นนักท่องเที่ยวอิสระ
2. มีความต้องการและสนใจที่หลากหลาย
3. มีกำลังซื้อสูง
4. เป็นนักศึกษาหรือนักเรียนรู้หาประสบการณ์

2.4.1 กฎกระทรวง (พ.ศ.2551) กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม

หมวดที่ 1 ให้สถานที่พัก มีห้องพักในอาคารเดียวกัน หรือหลายอาคารรวมกันไม่เกิน 4 ห้อง และมีผู้พักรวมกันไม่เกินทั้งหมด 20 คนตั้งขึ้น เพื่อบริการที่พักรั่วคราวสำหรับคนเดินทาง โดยมีค่าตอบแทนที่มีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริม และได้แจ้งนายทะเบียนทราบไม่เป็นโรงแรม(3) ของนิยามคำว่าโรงแรมในมาตรา 4

2.4.2 เกณฑ์และมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย(2554)

มาตรฐานที่พักตามมาตรฐานไทย หมายถึง บ้านที่จัดบริการในชุมชนอยู่ในระดับมาตรฐาน 10 ด้าน ประกอบด้วย ด้านที่พัก อาหาร ความปลอดภัย อธิยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิก รายการนำเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน การบริการของกลุ่มโฮมสเตย์ การประชาสัมพันธ์ตามประกาศกรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้บ้านดังกล่าวต้องมีความพร้อมในการเป็นโฮมสเตย์ โดยกรมการท่องเที่ยว(2554) ได้กำหนดคุณสมบัติเบื้องต้น 10ประการดังนี้

1. เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวต้องถือว่า การทำโฮมสเตย์เป็นเพียงรายได้เสริม นอกเหนือจากอาชีพหลักของครอบครัวเท่านั้น
2. มีห้องพักหรือพื้นที่ใช้สอยในบ้านเหลือและไม่ได้ใช้ประโยชน์ สามารถนำมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวเข้าพักได้ชั่วคราว ทั้งนี้มีจำนวนไม่เกิน 4 ห้องและมีผู้พักรวมกันไม่เกิน 20 คน
3. นักท่องเที่ยวต้องเข้าพักค้างแรมในชายคาเดียวกับที่เจ้าของบ้านอาศัยอยู่ โดยมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตระหว่างกัน
4. สมาชิกในครอบครัวต้องมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยวให้เข้ามาพักค้างแรมในชายคาเดียวกับเจ้าของบ้าน พร้อมกับถ่ายทอดวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว
5. เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการ โฮมสเตย์เป็นอย่างดี
6. บ้านนั้นต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มชมรม หรือสหกรณ์ ที่ร่วมกันจัดการโฮมสเตย์ของชุมชนนั้น
7. จำนวนหลังคาเรือนที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม สหกรณ์โฮมสเตย์อย่างน้อย/ชมรม/3 หลังคาขึ้นไป
8. บ้านที่ขอรับการประเมินทุกหลังห้องมีเลขที่บ้านออกโดยส่วนราชการ
9. ที่ตั้งของชุมชนหรือกลุ่มโฮมสเตย์หรือบ้านพักต้องไม่อยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ เช่น อุทยานแห่งชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น ยกเว้นได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว
10. ดำเนินการจัดทำโฮมสเตย์ตามข้อกำหนดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยของกรมการท่องเที่ยว ไม่ต่ำกว่า 6 เดือน

2.4.3 มาตรฐานการจัดการโฮมสเตย์

องค์ประกอบมาตรฐานโฮมสเตย์ประกอบด้วย 8 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ,2546)

1. ด้านที่พัก
 - 1.1 ลักษณะบ้านพักที่เป็นสัดส่วน
 - 1.2 ที่พักที่นอนสะอาด และสบาย
 - 1.3 มีห้องอาบน้ำ และห้องส้วมที่สะอาดมิดชิด
 - 1.4 มุมพักผ่อนภายในบ้านหรือชุมชน
2. ด้านอาหาร
 - 2.1 ชนิดของอาหาร และวัตถุดิบที่ใช้ประกอบอาหาร

- 2.2 ที่น้ำดื่มที่สะอาด
 - 2.3 มีภาชนะที่บรรจุอาหารที่สะอาด
 - 2.4 มีห้องครัวและอุปกรณ์ที่ใช้ในครัวมีความสะอาด
 3. ด้านความปลอดภัย
 - 3.1 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
 - 3.2 มีการจัดระบบดูแลความปลอดภัย
 4. อัยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน
 - 4.1 การต้อนรับและการสร้างความคุ้นเคย
 - 4.2 การสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ในวิถีชีวิตของชุมชน
 5. รายการนำเที่ยว
 - 5.1 มีรายการนำเที่ยวที่ชัดเจนสำหรับนักท่องเที่ยวซึ่งต้องผ่านการยอมรับจากชุมชน
 - 5.2 ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยว
 - 5.3 เจ้าของบ้านเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือประสานงานให้มัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำเที่ยว
 6. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 6.1 ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง
 - 6.2 การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว
 - 6.3 มีแผนงานหรือมาตรการเพื่อลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว และลดภาวะโลกร้อน
 - 6.4 มีกิจกรรมในการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและลดภาวะโลกร้อน
 7. ด้านวัฒนธรรม
 - 7.1 การดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น
 - 7.2 รักษาวิถีชีวิตชุมชน คงไว้เป็นกิจวัตรปกติ
 8. ด้านการสร้างคุณค่า และมูลค่าของผลิตภัณฑ์
 - 8.1 ผลิตภัณฑ์จากชุมชนเพื่อเป็นของที่ระลึก ของฝาก หรือจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว
 - 8.2 ผลิตภัณฑ์ที่สร้างคุณค่าและมูลค่าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน
- จากมาตรฐานโฮมสเตย์ทั้ง 8 ด้านนำมาใช้ในการออกแบบเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล ด้านที่พักอาศัย ได้แก่ รูปแบบเรือนไม้แถวที่นักท่องเที่ยวคิดว่าเหมาะสมต่อการปรับมาเป็นโฮมสเตย์ พื้นที่ใช้สอยและภายในโฮมสเตย์ และสภาพแวดล้อมบริเวณโฮมสเตย์ ด้านสภาพแวดล้อมและทรัพยากรท้องถิ่น ได้แก่เอกลักษณ์ชุมชน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ชุมชน และกิจกรรมภายในโฮมสเตย์ แสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ประเด็นและตัวแปรในการศึกษา

ประเด็นการศึกษา	ตัวแปรในการศึกษา
1.ด้านที่พักอาศัย	- รูปแบบเรือนไม้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย - สภาพแวดล้อมบริเวณโฮมสเตย์ - พื้นที่การใช้งานภายในโฮมสเตย์ - บรรยากาศภายในโฮมสเตย์ - รูปแบบเฟอร์นิเจอร์ภายในโฮมสเตย์
2.ด้านสภาพแวดล้อมและทรัพยากรท้องถิ่น	- เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถวในชุมชน
3.ด้านกิจกรรม	- กิจกรรมภายในชุมชน - กิจกรรมภายในโฮมสเตย์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และ องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization, 2003) ได้แนะนำมาตรฐานขั้นต่ำของโฮมสเตย์ (Home Stay Minimum Standards) โดยเสนอแนะเกี่ยวกับการรักษาบ้านพักให้สะอาด มีการจัดสรรพื้นที่สำหรับนอนของนักท่องเที่ยว อย่างเป็นสัดส่วน และควรประกอบด้วยเครื่องนอนที่สะอาด มีความปลอดภัยในการพักอาศัย ห้องน้ำในบ้านจะเป็นแบบไทยหรือตะวันตกก็ได้ แต่ควรปูกระเบื้องและทำความสะอาดอย่างน้อย วันละ 1 ครั้ง มีห้องครัวที่สะอาดแยกเป็นสัดส่วน และมีพื้นที่สำหรับพักผ่อนและรับประทานอาหาร ภายในบ้านนอกจากนี้ยังได้เสนอรายการตรวจสอบประจำวันสำหรับเตรียมความพร้อมของโฮมสเตย์ที่เจ้าของบ้านควรทำด้วย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยของธเนศ เฮ่ประโคน, 2556 กล่าวว่าบ้านพักโฮมสเตย์พื้นถิ่น นอกจากจะมีคุณลักษณะในด้านการเป็นสถานที่พักค้างแรมสำหรับนักท่องเที่ยวแล้ว ลักษณะบ้านเรือนที่เป็นเอกลักษณ์ยังสามารถเป็นสิ่งดึงดูดหรือโน้มน้าวให้เกิดความสนใจปรารถนาที่จะไปท่องเที่ยวได้เช่นกัน สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเป็นปัจจัยที่สำคัญในการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่น เป็นเหตุผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาพักและเรียนรู้ประสบการณ์แบบดั้งเดิม (Maimunah & Abdul Rahim, 2009 ตัวอย่างเช่น อันนารายิส บ้านยาวโฮมสเตย์ (Annah Rais Longhouse homestay) ในรัฐซาราวัก ประเทศมาเลเซีย จากลักษณะเรือนพื้นถิ่นแบบดั้งเดิมส่งผลให้นักท่องเที่ยวสนใจที่จะเรียนรู้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมผ่าน ประสบการณ์ในบ้านพักแบบดั้งเดิม (Chin et al., 2014) สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่มีเอกลักษณ์จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ (Subash, 2014, pp. 3-4) และการท่องเที่ยวในชนบท (rural tourism) ในบทบาทของการเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญด้านการท่องเที่ยว (Chin et al., 2014, p. 40)

งานวิจัยของธนศ เฮ้ประโคน, 2556 กล่าวว่าอุปกรณ์ชั้นพื้นฐานในห้องนอนในโฮมสเตย์พื้นถิ่นเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งโฮมสเตย์พื้นถิ่นอาเซียนส่วนใหญ่จะมีการจัดเตรียมอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกชั้นพื้นฐานในห้องนอน คือ หมอน ผ้าปูเตียงที่อยู่ในสภาพดี สะอาด มีถึงขยະที่สะอาด และมีปลั๊กไฟอย่างน้อย 1 จุด รวมถึงน้ำดื่มบริการฟรี และมีแก้วน้ำที่สะอาด (ธนศ เฮ้ประโคน, 2556, น. 99) ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดตามมาตรฐานโฮมสเตย์ และมาตรฐานห้องพักโรงแรมระดับ 1-2 ดาว

งานวิจัยของธนศ เฮ้ประโคน, 2556 กล่าวว่าคุณลักษณะของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องน้ำตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน (ASEAN Secretariat, 2016a) พบว่า มีลักษณะใกล้เคียงกับมาตรฐานโรงแรมที่พักระดับ 1 ดาว คือ จะต้องมียุคบัวอาบน้ำพร้อมอุปกรณ์ มีโถส้วมนั่งราบ อ่างล้างมือพร้อมกระจกเงา ผ้าเช็ดตัว กระจกชำระ สบู่ และถึงขยະที่สะอาด (นิศา ช้ชกุล, 2557, น. 443) ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องน้ำในโฮมสเตย์พื้นถิ่นอาเซียนโดยเฉพาะในโฮมสเตย์ที่ห่างไกล ความเจริญ อุปกรณ์ชั้นพื้นฐานในห้องน้ำอาจมีแค่เพียงถึงน้ำ และโถส้วมเท่านั้น (ธนศ เฮ้ประโคน, 2556, น. 99-100) สอดคล้องตามสภาพฐานะและวิถีความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมของเจ้าของบ้าน

งานวิจัยของธนศ เฮ้ประโคน, 2556 ได้กล่าวว่ามาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนระบุประเภทของเครื่องเรือนมาตรฐานภายในบ้านพักต้องประกอบด้วย เตียงนอนขนาด มาตรฐาน ตุ้เสื้อผ้า โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น (ASEAN Secretariat, 2016a) ซึ่งพบว่า ลักษณะเครื่องเรือน ตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนมีลักษณะใกล้เคียงกับข้อกำหนดเครื่องเรือนในห้องพักตามมาตรฐาน โรงแรมระดับ 1 ดาว ซึ่งต้องประกอบด้วยที่วางสัมภาระ ตุ้เสื้อผ้าหรือชั้นวางเสื้อผ้า เตียงนอนขนาดไม่น้อยกว่า 0.90 x 1.90 เมตร (นิศา ช้ชกุล, 2557, น. 440)

งานวิจัยของธนศ เฮ้ประโคน, 2556 ได้กล่าวว่าตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนกำหนดประเภทของเครื่องใช้สำหรับ นักท่องเที่ยว คือ สบู่ แชมพู กระจกชำระ และผ้าเช็ดตัวที่สะอาด (ASEAN Secretariat, 2016a) ในขณะที่ มาตรฐานโรงแรมระดับ 1 – 2 ดาว กำหนดให้ต้องมีการจัดเตรียมสบู่ อาบน้ำ กระจกชำระ ผ้าเช็ดตัวผืนใหญ่ สำหรับผู้มาใช้บริการ (นิศา ช้ชกุล, 2557, น.444) จะเห็นได้ว่าประเภทของ เครื่องใช้สำหรับผู้มาใช้บริการตามมาตรฐานโรงแรม 1-2 ดาว และมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนมี ลักษณะใกล้เคียงกัน ในขณะที่ ลักษณะการให้บริการในโฮมสเตย์ตามสภาพพื้นที่จริง พบว่าโฮมสเตย์ พื้นถิ่นในภูมิภาคอาเซียนส่วนใหญ่จะเตรียมผ้าเช็ดตัวไว้สำหรับนักท่องเที่ยว (Mapjabil, Ismail, Rahman et al., 2015, p.4) แต่ยังไม่มีการจัดเตรียมเครื่องใช้ส่วนตัวสำหรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะ สบู่ แชมพู กระจกชำระ (ธนศ เฮ้ประโคน, 2556, น.99) เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ในประเทศไทย ร้อยละ 50 มีมุมมองว่าการเตรียมอุปกรณ์เครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกในที่พักตาม มาตรฐานสากลอาจไม่ เป็นสิ่งจำเป็นต่อนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์ แต่เจ้าของบ้านร้อยละ 50 ยังคงมีความ คิดเห็นในทิศทางแบบตรงกันข้าม (ธนศ เฮ้ประโคน, 2556, น.176) ดังนั้น เพื่อให้การบริการบ้านพักแบบโฮมสเตย์พื้นถิ่นอยู่ใน

รูปแบบที่เป็นมาตรฐาน อาจยังจำเป็นต้องจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม

2.5.1 ชุมชนขนมแปกริมคลองหนองบัว ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชุมชนหนองบัว ประกอบด้วยพื้นที่ที่เป็นชุมชนพาณิชยกรรม (ตลาด) และพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรม การตั้งถิ่นฐานของชุมชนหนองบัวน่าจะเกิดจากสภาพทางภูมิศาสตร์และความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตรกรรมและประมง รวมทั้งลักษณะพื้นที่ที่เป็นปากคลองสาขาของแม่น้ำจันทบุรีเหมาะสมในการเดินเรือออกทะเล มีทั้งกลุ่มคนไทยพื้นเมืองและกลุ่มลูกหลานคนจีนที่อพยพมาจากเมืองจีน

ลักษณะชุมชนหนองบัวมีลักษณะพิเศษของทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมอย่างยิ่งเป็นจุดเปลี่ยนถ่ายของสินค้าจากพื้นที่เกษตรกรรมโดยรอบทั้งจากในพื้นที่หนองบัวเองและพื้นที่โดยรอบ เช่น เสม็ดตงาม เกาะตะเคียน เนินโพธิ์ คมบาง เป็นต้น เพื่อขนส่งไปยังท่าฉลอมและต่อเข้ากรุงเทพฯ ในช่วงแรก บริเวณตลาดที่เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนสินค้า ชุมชนจะตั้งอยู่อย่างหนาแน่นตามเส้นทางคมนาคมหลัก จากวัดหนองบัวตรงไปยังท่าเรือ(ถนนกมลวาปี) ลักษณะเรือนแถวในตลาดหนองบัวเป็นลักษณะเรือนค้าขาย 2 ชั้น แต่ไม่ได้มีการปลูกต่อกันเป็นแถวๆ เรือนหลังหนึ่งจะประกอบด้วยเรือนแถว 2-3 ห้อง เว้นช่องด้านข้างเรือนก่อนการสร้างเรือนต่อไป รูปแบบของการสร้างเรือนจะมีรูปแบบแตกต่างกันไป บริเวณที่หนาแน่นของชุมชน และการค้าขายคือ บริเวณใกล้สี่แยก (ถนนกมลวาปีตัดกับถนน 200 ปี) ในช่วงแรกๆ นั้นถนน 200 ปียังไม่ถูกตัดเป็นถนน ขนาดใหญ่ มีถนนอยู่เพียงระยะนับจากสี่แยกไปข้างละประมาณ 200 เมตร ลักษณะการสัญจรจะใช้การเดินเท้าเป็นหลัก มี การใช้พาหนะบ้าง เช่น จักรยานและเกวียน

บริเวณท่าเรือ แม้จะเป็นท่าเรือขนาดเล็กแต่มีเรือจอดกันอย่างคับคั่ง เพราะในสมัยก่อนที่มีการใช้เรือกัน มากหากบ้านไหนมีคลองอยู่หลังบ้านจะนำเรือเข้าคลองซอยเข้ามาจอดที่ทำน้ำหลังบ้าน สมัยก่อนเรือปลา เรือโพงพางจะมา จอดกันยาว ร่วมกับเรือสินค้า เรือโดยสารเข้ามาจอดกันเต็มท่าเรือ

ในช่วงที่ชุมชนหนองบัวมีความเจริญการค้าขายคึกคัก มีตลาดวันละ ๒ ครั้ง คือ ช่วงเช้า ที่ตลาดสด ริมนคลอง และช่วงบ่ายเป็นตลาดริมถนน ลักษณะของการค้าขายในตลาดหนองบัวส่วนใหญ่จะขายสินค้าที่เป็นสินค้าเกษตร สัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสัตว์น้ำ และสินค้าที่สัมพันธ์กับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประมงเป็นหลัก ทั้งบริโภค และอุปโภค เช่น ข้าว กะปิ น้ำปลา กุ้งแห้ง อุปกรณ์ซ่อมเรือ โรงเลื่อยไม้ โรงสี อู่ซ่อมเรือ เป็นต้นแต่ไม่ปรากฏว่ามีร้านค้าหรือ อาชีพฟุ่มเฟือยอื่น ๆ เช่น โรงภาพยนตร์ ร้านถ่ายรูป โรงแรมที่พัก หรือแม้แต่ว่าร้านค้าขายอาหารให้แก่พ่อค้าและผู้ที่มา แลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้า แบบเดียวกับตลาดที่เป็นศูนย์กลางการค้าขายในแหล่งอื่น อาจจะเป็นเนื่องจากทำเลพื้นที่ใกล้กับตัวเมือง จันทบุรี และมีลักษณะชุมชนเป็นเหมือน ชุมชนกลาง ในการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่าง พื้นที่

เกษตรกรรมในละแวกใกล้เคียงกับ ตัวเมือง และเชื่อมออกสู่ทะเล มีลักษณะความเป็นชุมชนชนบทที่พึ่งพิงเกษตรกรรมสูง ความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบจากภายนอก ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของชุมชนหนองบัว ทั้งจากการ เปลี่ยนแปลงระบบเกษตรกรรม เข้าสู่ระบบการปลูกพืชเศรษฐกิจ, ความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ทำให้ผลผลิตลดน้อยลง, ความเจริญและการเปลี่ยนแปลงของการคมนาคมทางบก

จากงานวิจัยของระพีพันธ์ รังสีเสนีย์พิทักษ์,2558 ได้ศึกษาแนวทางการปรับเปลี่ยนการใช้สอยมรดกสถาปัตยกรรม เพื่อส่งเสริมธุรกิจเพื่อสังคมและการมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษา ชุมชนตลาดหนองบัว จังหวัดจันทบุรี การศึกษาและประเมินมรดกสถาปัตยกรรมในชุมชนตลาดหนองบัว จำนวน 71 อาคารเพื่อคัดเลือกอาคารแบ่งข้อมูลได้ดังนี้

2.5.1.1 รูปแบบอาคารและความแท้ดั้งเดิมด้านการออกแบบ

จากการศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมภายในชุมชนตลาดหนองบัว สรุปได้ว่า ลักษณะของอาคารในชุมชนตลาดหนองบัวมีรูปแบบเป็นอาคารชั้นเดียวและสองชั้นเรียงต่อกันเป็นแนว ยาวขนานไปกับเส้นทางสัญจร รวมทั้งมีการวางรูปแบบอาคารที่แตกต่างจากชุมชนอื่นคือ มีพื้นที่ว่างระหว่างอาคารสำหรับเป็นพื้นที่เก็บของรวมถึงทำให้เกิดช่องแสงเข้าสู่อาคาร ในด้านการออกแบบแต่ละอาคารจะมีความแตกต่างกันตามการออกแบบของช่างก่อสร้าง และความต้องการของผู้อยู่อาศัย เช่น ความกว้าง ความลึก รวมถึงการตกแต่ง ส่วนวัสดุดั้งเดิมการก่อสร้างอาคารจะใช้ไม้เนื้อแข็งทั้งหมดและมีการก่อสร้างที่มีความละเอียดในด้านช่างฝีมือสูง เช่น ฝ้าไม้รูปแบบต่างๆแทนการใช้ตะปู แต่ในปัจจุบันอาคารในชุมชนเริ่มมีการเสื่อมสภาพของโครงสร้างอาคาร จึงทำให้อาคารบางอาคารเริ่มมีการมีการรื้อทิ้งหรือเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบในด้านการออกแบบที่แตกต่างจากดั้งเดิม ซึ่งทำให้คุณค่าของอาคารลดลง โดยเหตุผลมาจากการขาดความรู้ในด้านการซ่อมแซมอาคารที่ถูกต้อง

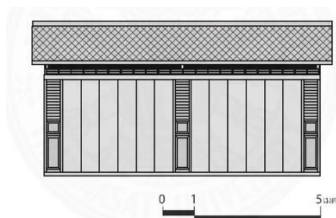
จากการศึกษาของระพีพันธ์ รังสีเสนีย์พิทักษ์,2558 พบว่าอาคารทั้ง 71 อาคารในชุมชนตลาดหนองบัวมีรูปแบบของอาคารที่แตกต่างกันในด้านขนาด พื้นที่ ความสูง และอื่น ๆ โดยระพีพันธ์ รังสีเสนีย์พิทักษ์ได้แบ่งรูปแบบอาคารตามความกว้างของอาคาร และความสูงได้ 5 รูปแบบ ดังนี้

1. อาคารรูปแบบ ก

อาคารรูปแบบ ก เป็นรูปแบบอาคารที่มีขนาดเล็กที่สุด มีจำนวนทั้งหมด 8 อาคาร ลักษณะเป็นอาคารสูง 1 ชั้น หน้ากว้าง 2 ช่วง และมีความลึกแตกต่างกันตามการออกแบบของผู้อยู่อาศัย ส่วนในด้านการใช้งานภายในแบ่งเป็น 2 พื้นที่ คือ

- พื้นที่ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่สำหรับขายของและปรับเปลี่ยนพื้นที่การใช้งานเป็นพื้นที่รับแขกหรือพื้นที่นั่งพักผ่อน

- ส่วนที่ด้านหลังเป็นพื้นที่ครัว ห้องนอน และห้องเก็บของ

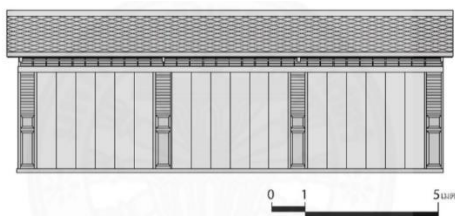
รูปที่ 2.5 อาคารรูปแบบ ก

ที่มา : ระพีพันธ์ รังสีเสนีย์พิทักษ์,2558

2. อาคารรูปแบบ ข

อาคารรูปแบบ ข มีจำนวน 10 อาคาร มีลักษณะเป็นอาคารสูง 1 ชั้น หน้ากว้าง 2 ช่วง และมีความลึกแตกต่างกันตามการออกแบบของผู้อยู่อาศัย ส่วนในด้านการใช้งานภายในแบ่งเป็น 2 พื้นที่ คือ

- พื้นที่ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่สำหรับขายของและปรับเปลี่ยนพื้นที่การใช้งานเป็นพื้นที่รับแขกหรือพื้นที่นั่งพักผ่อน
- ส่วนที่ด้านหลังเป็นพื้นที่ครัว ห้องนอน และห้องเก็บของ

รูปที่ 2.6 อาคารรูปแบบ ข

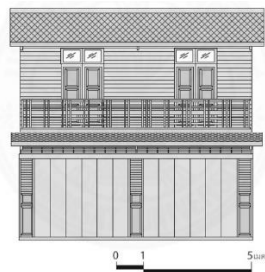
ที่มา : ระพีพันธ์ รังสีเสนีย์พิทักษ์,2558

3. อาคารรูปแบบ ค

อาคารรูปแบบ ค มีจำนวน 25 อาคาร มีลักษณะเป็นอาคารสูง 2 ชั้น หน้ากว้าง 2 ช่วง และมีความลึกแตกต่างกันตามการออกแบบของผู้อยู่อาศัย ส่วนในด้านการใช้งานภายในแบ่งเป็น 3 พื้นที่ คือ

- พื้นที่ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่สำหรับขายของและปรับเปลี่ยนพื้นที่การใช้งานเป็นพื้นที่รับแขกหรือพื้นที่นั่งพักผ่อน
- พื้นที่ชั้นล่างด้านหลังเป็นพื้นที่ครัว และห้องเก็บของ

- พื้นที่ชั้นบนเป็นพื้นที่ห้องนอนรวมถึงเป็นพื้นที่เก็บของในบางอาคาร และมีระเบียงยื่นออกไปจากห้องนอน มีความลึก 0.60 -1.00 เมตร

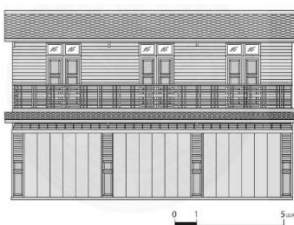
รูปที่ 2.7 อาคารรูปแบบ ค

ที่มา : ระพินทร์ รังสีเสนีย์พิทักษ์,2558

4. อาคารรูปแบบ ง

อาคารรูปแบบ ง มีจำนวน 5 อาคาร มีลักษณะเป็นอาคารสูง 2 ชั้น หน้ากว้าง 4 ช่วง และมีความลึกแตกต่างกันตามการออกแบบของผู้อยู่อาศัย ส่วนในด้านการใช้งานภายในแบ่งเป็น 3 พื้นที่ คือ

- พื้นที่ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่สำหรับขายของและปรับเปลี่ยนพื้นที่การใช้งานเป็นพื้นที่รับแขกหรือพื้นที่นั่งพักผ่อน
- พื้นที่ชั้นล่างด้านหลังเป็นพื้นที่ครัว และห้องเก็บของ
- พื้นที่ชั้นบนเป็นพื้นที่ห้องนอนรวมถึงเป็นพื้นที่เก็บของในบางอาคาร และมีระเบียงยื่นออกไปจากห้องนอน มีความลึก 0.60 -1.00 เมตร

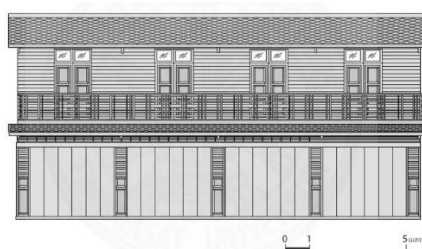
รูปที่ 2.8 อาคารรูปแบบ ง

ที่มา : ระพินทร์ รังสีเสนีย์พิทักษ์,2558

5. อาคารรูปแบบ จ

อาคารรูปแบบ ง มีจำนวน 23 อาคาร มีลักษณะเป็นอาคารสูง 2 ชั้น หน้ากว้าง 3 ช่วง และมีความลึกแตกต่างกันตามการออกแบบของผู้อยู่อาศัย ส่วนในด้านการใช้งานภายในแบ่งเป็น 3 พื้นที่ คือ

- พื้นที่ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่สำหรับขายของและปรับเปลี่ยนพื้นที่การใช้งานเป็นพื้นที่รับแขกหรือพื้นที่นั่งพักผ่อน
- พื้นที่ชั้นล่างด้านหลังเป็นพื้นที่ครัว และห้องเก็บของ
- พื้นที่ชั้นบนเป็นพื้นที่ห้องนอนรวมถึงเป็นพื้นที่เก็บของในบางอาคาร และมีระเบียงยื่นออกไปจากห้องนอน มีความลึก 0.60 -1.00 เมตร

รูปที่ 2.9 อาคารรูปแบบ จ

ที่มา : ระพีพันธ์ รังสีเสนีย์พิทักษ์,2558

2.5.1.2 องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่มีความแท้ดั้งเดิมในการออกแบบ

องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่ใช้ในการศึกษาความแท้จริงในการออกแบบ ระพีพันธ์ รังสีเสนีย์พิทักษ์,2558 ได้ทำการศึกษาเฉพาะองค์ประกอบหลักทางสถาปัตยกรรมที่เป็นกรอบอาคาร เนื่องจากเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการออกแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมในชุมชนตลาดหนองบัว โดยองค์ประกอบที่จะทำการศึกษาประกอบด้วย 8 ส่วน ดังนี้

รูปที่ 2.10 องค์ประกอบสถาปัตยกรรม

ที่มา : ระพีพันธ์ รังสีเสนีย์พิทักษ์,2558

1. กำแพง เป็นไม้เนื้อแข็ง มีลักษณะเป็นกำแพงไม้เรียงต่อกันแนวนอน โดยจะมีการประกบกันเล็กน้อยเพื่อป้องกันน้ำซึมเข้าอาคาร
2. ประตูบานเฟี้ยม เป็นองค์ประกอบที่แสดงเอกลักษณ์และแสดงให้เห็นถึงการออกแบบสถาปัตยกรรมรูปแบบจีนที่มีในชุมชน มีขนาดความสูง 2.00 - 2.50 เมตร และใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลัก โดยความแท้ในด้านการออกแบบจะมีความแตกต่างกันของลวดลายบนบานประตูที่ใช้งานจริง และบานประตูหลอกที่ใช้ปิดทับเสาด้านหน้าอาคาร เพื่อให้เกิดความกลมกลืน
3. ประตูบานสวิง มีลักษณะเป็นประตูบานคู่เปิดออกนอกอาคาร มีขนาดความสูง 1.50 - 2.00 เมตร ความกว้าง 1 เมตร และใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด โดยความแท้ในด้านการออกแบบจะมีความแตกต่างกันของลวดลายบนบานประตูและกระจกที่อยู่บนบานประตู
4. หน้าต่าง มีลักษณะเป็นหน้าต่างบานพับ 2บานเปิดออกนอกอาคาร มีขนาดความสูง 1.20 เมตร ความกว้าง 0.80 เมตร และใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด โดยความแท้ในด้านการออกแบบจะมีความแตกต่างกันของลวดลายบนบานหน้าต่างและกระจกที่อยู่บนบานหน้าต่าง
5. ช่องระบายลม มีประโยชน์เพื่อถ่ายเทอากาศรวมถึงนำแสงเข้าสู่ตัวอาคาร โดยวัสดุใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด มีขนาดความสูง 0.30 - 0.50 เมตร และมีขนาดความกว้างตามระยะหน้ากว้างของอาคาร โดยความแท้ในด้านการออกแบบจะมีความแตกต่างกันของการออกแบบลวดลาย
6. ระเบียง จะมีเฉพาะเรือนไม้แถวประเภทอาคาร 2 ชั้นเท่านั้น อยู่บริเวณด้านหน้าของอาคาร บริเวณชั้น 2 มีความสูงระเบียง 0.90 -1.00 เมตร ขนาดความกว้างตามความกว้างของอาคาร และใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด โดยความแท้ในด้านการออกแบบจะมีความแตกต่างกันของการออกแบบลวดลาย
7. หลังคาและกันสาด ความแท้ในด้านการออกแบบของหลังคาและกันสาดมีรูปแบบเดียว คือ การใช้กระเบื้องมุงหลังคาเป็นกระเบื้องว่าวโดยมีโดยมีระยะแปที่ถี่ แต่เนื่องจากกระเบื้องว่าวได้เสื่อมสภาพทำให้หลายอาคารมีปัญหาการรั่วซึม จึงส่งผลให้หลายอาคารเปลี่ยนวัสดุมุงหลังคาเป็นสังกะสีหรือกระเบื้องลอนแทน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในของเรือนไม้แถวในชุมชนขนมแปลก ริมคลองหนองบัว ศึกษาความคิดเห็นของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว เพื่อเสนอแนะแนวทางในการ ออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ บริเวณชุมชนเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของคนใน ชุมชนและนักท่องเที่ยว การวิจัยนี้ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบทุติยภูมิ (secondary data) เป็นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นด้วยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น งานวิจัย บทความ วารสาร เว็บไซต์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และแบบปฐมภูมิ (primary data) เป็น การเก็บข้อมูลจากพื้นที่ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในของเรือนไม้แถว ชุมชน การใช้งานภายในอาคาร ด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ จดบันทึก ถ่ายภาพ ข้อมูลสภาพแวดล้อมและ บรรยากาศ ภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว การสัมภาษณ์และแจก แบบสอบถามโดยข้อมูลเหล่านี้ จะนำไปสู่กระบวนการในการทำวิจัยและสรุปผลเพื่อเป็นแนวทางในการ ทำวิจัยโดยมีขั้นตอนดังนี้

- 3.1 การเก็บข้อมูลแบบทุติยภูมิ (secondary data)
- 3.2 การเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ (primary data)
 - 3.2.1 การกำหนดตัวแปรในการวิจัย
 - 3.2.2 ประชากรกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- 3.3 เครื่องมือในการวิจัย
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 ระยะเวลาในการทำวิจัย

3.1 การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าเอกสารและทบทวนวรรณกรรมหรืองานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุป ข้อมูลเอกสารและการทบทวนวรรณกรรมอย่างละเอียดไว้ในบทที่ 2 โดยสามารถแบ่งเป็นหัวข้อใหญ่ได้ ดังนี้ 1.แนวคิดการอนุรักษ์ชุมชนและฟื้นฟูย่านชุมชนเก่า 2.แนวคิดคุณค่าและเอกลักษณ์ 3.แนวคิด เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 4.กฎกระทรวง,มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย และแนวคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์

5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปเป็นขอบเขตและแนวทางในการศึกษา พร้อมกับตั้งวัตถุประสงค์ในการวิจัยและกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

3.2 การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ

งานวิจัยเป็นงานวิจัยสำรวจเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในเรือนไม้แถวในชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัว ศึกษาความคิดเห็นของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัว เพื่อเสนอแนะแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ บริเวณชุมชนเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว โดยมีขั้นตอนในการลงพื้นที่ดังต่อไปนี้

1 ทำการสำรวจรูปแบบเรือนไม้แถวในชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัว โดยศึกษาเรือนไม้แถวที่ติดถนน 200 ปีและถนนกมลวาปี จำนวน 66 อาคาร ด้วยการจดบันทึก ถ่ายภาพสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก และสอบถามลักษณะการใช้งานภายในอาคาร โดยแบ่งประเภทอาคารตามความกว้าง ความสูงของอาคาร และลักษณะการใช้งาน ผู้วิจัยใช้เวลาการสำรวจเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2561 เป็นระยะเวลา 2 เดือน และนำข้อมูลมาจัดกลุ่มเปรียบเทียบ วิเคราะห์เพื่อทราบรูปแบบอาคารเรือนไม้แถวที่สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย

รูปที่ 3.1 การสำรวจรูปแบบอาคารเรือนไม้แถวในชุมชน

2 ทำการสำรวจเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในเรือนไม้แถวในชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัว โดยศึกษาเรือนไม้แถวที่สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย จำนวน 6 อาคารด้วยการจดบันทึก ถ่ายภาพสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก และสอบถามลักษณะการใช้งานภายในอาคาร และสัมภาษณ์เจ้าของเรือนเกี่ยวกับความต้องการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชน ผู้วิจัยใช้เวลาการสำรวจและสัมภาษณ์ นำข้อมูลมาจัดกลุ่มเปรียบเทียบ วิเคราะห์เพื่อทราบเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในเรือนไม้แถวในชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัว และความต้องการ

ของคนในชุมชนเกี่ยวกับความต้องการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชน

รูปที่ 3.2 การสำรวจเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในเรือนไม้แถวในชุมชน

3 ทำการแจกแบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปलगримคลองหนองบัว ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 100 ชุด และนำข้อมูลมาจัดกลุ่มเปรียบเทียบ วิเคราะห์เพื่อทราบความต้องการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความต้องการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชน

3.2.1 การกำหนดตัวแปรในการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยได้มีการกำหนดตัวแปรที่ต้องการศึกษา ดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1. เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในของเรือนไม้แถวในชุมชน ประกอบด้วย พื้น ผนัง ฝ้าเพดาน ประตู หน้าต่าง ช่องระบายลม ชุดรับแขก ชุดรับประทานอาหาร ลักษณะเตียง ลักษณะการใช้งานและอายุเรือน
2. กิจกรรมภายในชุมชนและกิจกรรมภายในโฮมสเตย์
3. ลักษณะประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ และระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวภายในชุมชน
4. สภาพแวดล้อม บรรยากาศและกิจกรรมของโฮมสเตย์ที่นักท่องเที่ยวอยากพักโฮมสเตย์ภายในชุมชน ประกอบด้วย การเลือกพักโฮมสเตย์ ลักษณะที่ตั้งของโฮมสเตย์ ราคาห้องพัก กิจกรรมภายในชุมชน สิ่งอำนวยความสะดวกภายในโฮมสเตย์ รูปแบบ/สไตล์ของโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปलगримคลองหนองบัว
5. ลักษณะการตกแต่งภายในบรรยากาศและกิจกรรมโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปलगримคลองหนองบัว ประกอบด้วย สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก รูปแบบ/สไตล์การตกแต่งภายใน

โสมสเตย์ วัสดุหลักที่ใช้ในการตกแต่งภายใน วัสดุพื้น วัสดุผนัง วัสดุฝ้าเพดาน ลักษณะประตู ลักษณะหน้าต่าง ลักษณะบันได ลักษณะราวกันตก ลักษณะเตียง ลักษณะชุดรับแขก และลักษณะชุดรับประทานอาหาร

ตัวแปรตาม ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรตาม คือ ความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโสมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชน ได้แก่ รูปแบบอาคาร ลักษณะที่ตั้ง กิจกรรมภายในโสมสเตย์ สิ่งอำนวยความสะดวก สไตส์การตกแต่ง พื้น ผนัง ฝ้าเพดาน ประตู หน้าต่าง ลักษณะชุดรับแขก ชุดรับประทานอาหาร และลักษณะเตียง

3.2.2 ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

ในการทำวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- คนในชุมชน ประชากรที่เป็นเจ้าของเรือนไม้แถวที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานโสมสเตย์ไทย 56 คน ผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์แบบเจาะจงเป็นเจ้าของเรือนไม้แถว จำนวน 6 คน ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกตและจดบันทึก

- คนในชุมชน นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนภายในชุมชนขนมแปलग림คลองหนองบัว ประชากรที่เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนขนมแปलग림คลองหนองบัว มีจำนวนประมาณ 500/คน สำหรับวันเสาร์ อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ได้ข้อมูลจากการสอบถามประธานวิสาหกิจของชุมชนขนมแปलग림คลองหนองบัวใน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากนักท่องเที่ยวทั้งเพศหญิงและชาย เพื่อแจกแบบสอบถาม 100 คน วันที่ 11 - 12 พ.ค.2562 เวลา 10.00 - 15.30 น.แต่เนื่องจากปัญหาทางสภาพอากาศทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ครบตามจำนวนทำให้ผู้วิจัยต้องเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในวันเสาร์ที่ 18 -19 พ.ค. 2562 เวลา 09.00 -15.30 น.

3.3 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประกอบการวิจัยประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชนิด ได้แก่ 1.แบบสำรวจรูปแบบและเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในชุมชนขนมแปलग림คลองหนองบัว 2. แบบสัมภาษณ์ ความต้องการของคนในชุมชนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโสมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปलग림คลองหนองบัว 3. แบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโสมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปलग림คลองหนองบัว อุปกรณ์ที่ใช้ได้แก่ กล้องถ่ายภาพ เครื่องบันทึกเสียง และแบบจำลองทัศนียภาพ เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 แบบสำรวจเอกลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายในเรือนไม้แถวในชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัว จังหวัดจันทบุรี

ผู้วิจัยออกแบบแบบสำรวจรูปแบบสถาปัตยกรรมภายในชุมชนซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 3 หน้า (ภาคผนวก ก) โดยพัฒนาจากแบบสำรวจรูปแบบสถาปัตยกรรมภายในชุมชนของระพีพันธ์ รังสีเสณีย์(2559) พร้อมทั้งปรับให้เป็นแบบสำรวจรูปแบบสถาปัตยกรรมภายในชุมชนตามประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา แบ่งเป็น 4 ส่วนย่อย รวมทั้งหมด 10 ข้อ ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ชื่อเจ้าของเรือน บ้านเลขที่และประเภทของเรือนไม้แถว

ส่วนที่ 2 ผังพื้น และการใช้งานภายในอาคารพร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมการใช้งานภายใน

ส่วนที่ 3 เอกลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายใน และเอกลักษณะทางเครื่องเรือนและพฤติกรรม

ส่วนที่ 4 ตำแหน่งที่ตั้งของตัวอาคารเรือนไม้แถว โดยใช้แผนที่ในการประกอบการสำรวจ

3.3.2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคนในชุมชนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัว

ผู้วิจัยออกแบบแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคนในชุมชนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัว จำนวน 2 หน้า มีลักษณะคำถามปลายเปิด (ภาคผนวก ข) โดยพัฒนามาจากแบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเกสต์เฮาส์ของนันท์นภัส ธีรไชยพัฒน์(2561) พร้อมทั้งปรับให้เป็นแบบสัมภาษณ์คนในชุมชนตามประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการสอบถาม แบ่ง 5 ส่วนย่อย รวมทั้งหมด 5 ข้อ ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ ระยะเวลาในการอาศัยอยู่ภายในชุมชน รายได้และเพศ

ส่วนที่ 2 ลักษณะห้องพัก ได้แก่ ตำแหน่งห้องพัก ลักษณะเฟอร์นิเจอร์ภายในห้องพัก

ส่วนที่ 3 ลักษณะส่วนรับประทานอาหาร ได้แก่ รูปแบบการรับประทานอาหาร เมนูอาหารเข้า-เย็น

ส่วนที่ 4 ลักษณะห้องน้ำ ได้แก่ ลักษณะการใช้ห้องน้ำ

ส่วนที่ 5 กิจกรรมภายในโฮมสเตย์

3.3.3 แบบสอบถามความคิดเห็นนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัว

ผู้วิจัยออกแบบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว จำนวน 6 หน้า มีลักษณะคำถามปลายปิด ที่มีรูปภาพประกอบ (ภาคผนวก ค) โดยพัฒนามาจากแบบสอบถามผู้ประกอบการเกสต์เฮาส์ของนันทน์ภัส ธีรไชยพัฒน์(2561) พร้อมทั้งปรับให้เป็นแบบสอบถามคนในชุมชนตามประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการสอบถาม แบ่งเป็น 4 ส่วนย่อย รวมทั้งหมด 20 ข้อ ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว ได้แก่ เคยมาชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัวหรือไม่ รู้จักชุมชนจากทางไหน และเอกลักษณ์ของชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว

ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อม บรรยากาศและกิจกรรม ได้แก่ การเลือกพักโฮมสเตย์ ลักษณะที่ตั้งของโฮมสเตย์ ราคาห้องพัก กิจกรรมภายในชุมชน สิ่งอำนวยความสะดวกภายในโฮมสเตย์ รูปแบบ/สไตล์ของโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว

ส่วนที่ 3 ลักษณะการตกแต่งภายใน บรรยากาศ และกิจกรรมของโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว ได้แก่ กิจกรรมภายในโฮมสเตย์ สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก รูปแบบ/สไตล์การตกแต่งภายในโฮมสเตย์ วัสดุหลักที่ใช้ในการตกแต่งภายใน วัสดุพื้น วัสดุผนัง วัสดุฝ้าเพดาน ลักษณะประตู ลักษณะหน้าต่าง ลักษณะบันได ลักษณะราวกันตก ลักษณะเตียง ลักษณะชุดรับแขก และลักษณะชุดรับประทานอาหาร

ส่วนที่ 4 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ ช่วงอายุ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวภายในชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลต่าง ๆ ทั้งข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิมารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบมีขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

3.4.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจลักษณะรูปแบบเรือนไม้แถวในชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว ด้วยการจดบันทึก ถ่ายภาพ สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก และสอบถามลักษณะการใช้งานภายในอาคาร มาสรุปจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย เพื่อหารูปแบบอาคารเรือนไม้แถวในชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัวที่สามารถนำมาปรับเปลี่ยนเป็นโฮมสเตย์ได้

3.4.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในเรือนไม้แถวในชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัวที่สอดคล้องเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ด้วยการจดบันทึก ถ่ายภาพ

สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก และสอบถามลักษณะการใช้งานภายในอาคาร มาสรุปจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบหาเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในเรือนไม้แถวในชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว

3.4.1.3 วิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์คนในชุมชนและแจกแบบสอบถาม นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัวมาสรุปและจัดกลุ่มข้อมูล แล้วนำมาเรียบเรียงประเด็น ได้แก่ ลักษณะห้องพัก ลักษณะการรับประทานอาหาร ลักษณะห้องน้ำ กิจกรรมภายในโฮมสเตย์ ข้อมูลชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว สภาพแวดล้อม บรรยากาศและกิจกรรมของโฮมสเตย์ที่นักท่องเที่ยวอยากพักโฮมสเตย์ภายในชุมชน ลักษณะการตกแต่งภายในบรรยากาศและกิจกรรมโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณนำข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยว นำมาจัดกลุ่มและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ข้อมูลชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว สภาพแวดล้อม บรรยากาศและกิจกรรมของโฮมสเตย์ที่นักท่องเที่ยวอยากพักโฮมสเตย์ภายในชุมชน ลักษณะการตกแต่งภายในบรรยากาศและกิจกรรมโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว

3.5 ระยะเวลาในการทำวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการ	ม.ค.-ธ.ค. (2561)	ม.ค.-ก.พ. (2562)	มี.ค-เม.ย. (2562)	พ.ค.-ส.ค. (2562)
เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น	↔			
กำหนดวัตถุประสงค์ ที่มา	↔			
เขียนโครงร่างวิทยานิพนธ์	↔			
ลงพื้นที่โครงการ	←	→		
รวบรวมข้อมูล		←		
วิเคราะห์ข้อมูล				↔
สรุปผลวิทยานิพนธ์				↔

รูปที่ 3.3 ระยะเวลาในการทำวิจัย

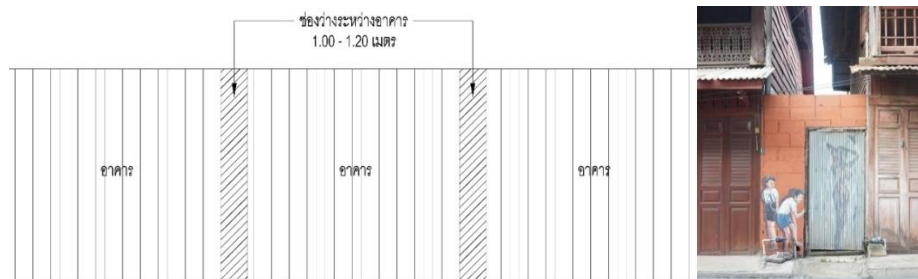
บทที่ 4

กาวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับ 1) ข้อมูลจากการสำรวจอาคารเรือนไม้แถวในชุมชนขนมเปียกกริมคลองหนองบัว จังหวัดจันทบุรี 2) ข้อมูลจากการศึกษาเอกลักษณ์ของเรือนไม้แถวในชุมชนขนมเปียกกริมคลองหนองบัวและความคิดเห็นของคนในชุมชน(เจ้าของเรือน) เกี่ยวกับโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชน 3) ข้อมูลเปรียบเทียบเอกลักษณ์ของเรือนไม้แถวในชุมชนขนมเปียกกริมคลองหนองบัว 4) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 5) ความต้องการของคนในชุมชนเกี่ยวกับเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมเปียกกริมคลองหนองบัว 6) ข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมเปียกกริมคลองหนองบัว 7) ข้อมูลเปรียบเทียบความต้องการคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมเปียกกริมคลองหนองบัว 8) แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมเปียกกริมคลองหนองบัว

4.1 ข้อมูลจากการสำรวจรูปแบบอาคารเรือนไม้แถวในชุมชนขนมเปียกกริมคลองหนองบัว จังหวัดจันทบุรี

จากการสำรวจรูปแบบอาคารเรือนไม้แถวในชุมชนขนมเปียกกริมคลองหนองบัวมีองค์ประกอบพื้นฐานคือเส้นทางถนน 200 ปีและถนนกมลวาปี ขอบเขตคือแม่น้ำจันทบุรี ย่านเป็นชุมชนเก่า ที่ร่วมกิจกรรมคือโรงเจ มีที่หมายตาคือท่าเรือและซุ้มทางเข้า มีเรือนไม้แถวจำนวน 66 อาคาร ลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียวและสองชั้นเรียงต่อกันเป็นแนวยาวขนานไปกับเส้นทางสัญจร และมีการวางรูปแบบอาคารที่แตกต่างจากชุมชนอื่นคือ มีพื้นที่ว่างระหว่างอาคารสำหรับเป็นพื้นที่เก็บของและทำให้เกิดช่องแสงเข้าสู่ตัวอาคาร โดยในด้านการออกแบบนั้นแต่ละอาคารจะมีความแตกต่างกันตามความต้องการของผู้อยู่อาศัยและตามการออกแบบของช่างก่อสร้าง โดยมีวัสดุดั้งเดิมที่ใช้ในการก่อสร้างเป็นไม้เนื้อแข็งทั้งหมดซึ่งมีความละเอียดในด้านช่างฝีมือสูง เช่น การเข้าไม้รูปแบบต่าง ๆ แทนการใช้ตะปู(ระพินทร์ เสนีย์พิทักษ์,2558) โดยผู้วิจัยสามารถแบ่งรูปแบบอาคารตามความกว้างและความสูงอาคารได้ทั้ง 6 รูปแบบ ดังนี้

รูปที่ 4.1 ช่องว่างระหว่างอาคาร.จากผู้วิจัย,2562

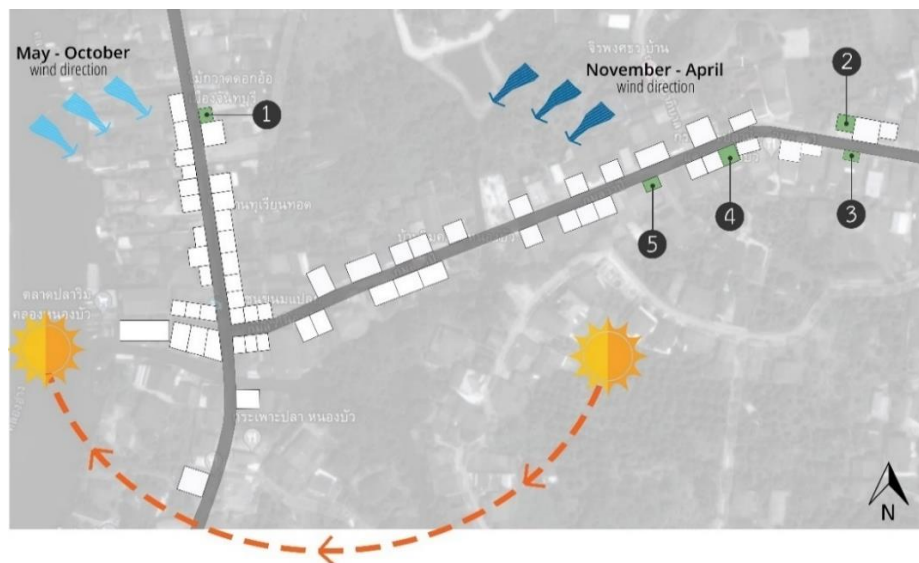
4.1.1 อาคารรูปแบบ ก

อาคารรูปแบบ ก เป็นรูปแบบอาคารที่มีขนาดเล็กที่สุด มีจำนวนทั้งหมด 5 อาคารในพื้นที่ชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว มีลักษณะเป็นอาคารสูง 1 ชั้น หน้ากว้าง 2 คูหา และมีความลึกแตกต่างกันตามการออกแบบของผู้อยู่อาศัย ส่วนในด้านการใช้งานภายในอาคารแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

- พื้นที่ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่สำหรับขายของและปรับเปลี่ยนพื้นที่การใช้งานเป็นพื้นที่รับแขกหรือพื้นที่นั่งพักผ่อน
- พื้นที่ด้านหลังเป็นพื้นที่ห้องครัว ห้องนอนและห้องเก็บของ

รูปที่ 4.2 อาคารรูปแบบ ก. ที่มา ผู้วิจัย,2562

รูปที่ 4.3 ตำแหน่งอาคารรูปแบบ ก ในพื้นที่ศึกษา. ที่มา ผู้วิจัย,2562

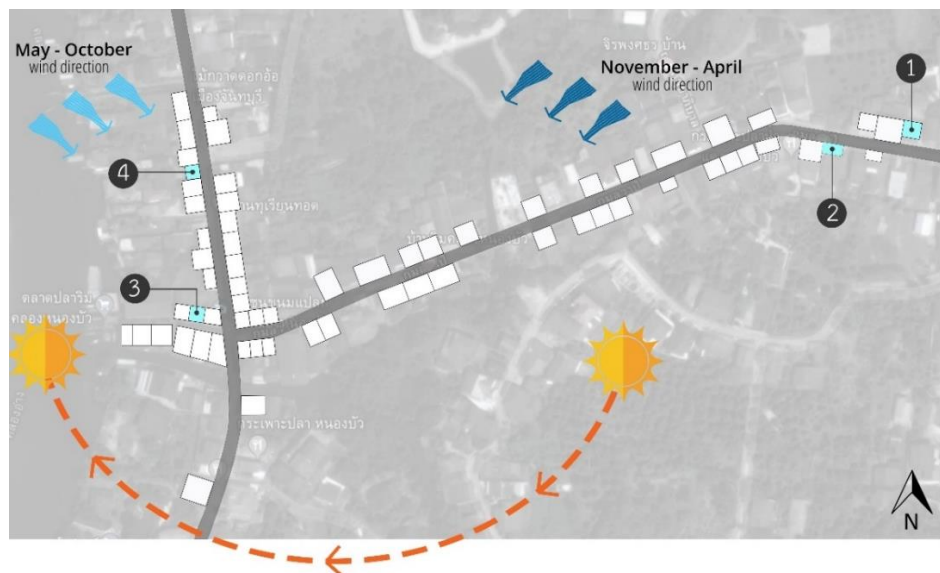
4.1.2 อาคารรูปแบบ ข

อาคารรูปแบบ ข มีจำนวนทั้งหมด 4 อาคารในพื้นที่ชุมชนขนมแปดกริมคลองหนองบัว มีลักษณะเป็นอาคารสูง 1 ชั้น หน้ากว้าง 3 คูหา และมีความลึกแตกต่างกันตามการออกแบบของผู้อยู่อาศัย ส่วนในด้านการใช้งานภายในอาคารแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

- พื้นที่ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่สำหรับขายของและปรับเปลี่ยนพื้นที่การใช้งานเป็นพื้นที่รับแขกหรือพื้นที่นั่งพักผ่อน
- พื้นที่ด้านหลังเป็นพื้นที่ห้องครัว ห้องนอนและห้องเก็บของ

รูปที่ 4.4 อาคารรูปแบบ ข. ที่มา ผู้วิจัย,2562

รูปที่ 4.5 ตำแหน่งอาคารรูปแบบ ข ในพื้นที่ศึกษา. ที่มา ผู้วิจัย,2562

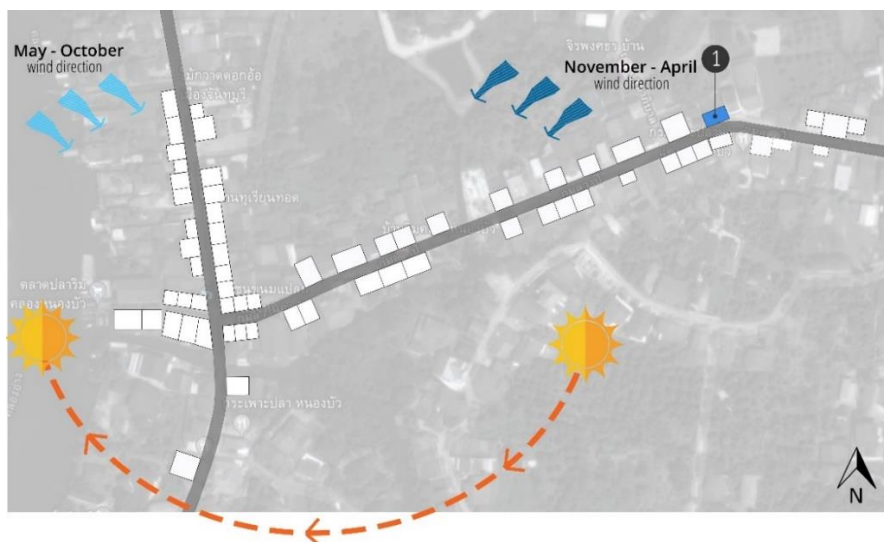
4.1.3 อาคารรูปแบบ ค

อาคารรูปแบบ ค มีจำนวนเพียง 1 อาคารในพื้นที่ชุมชนขนมแปดกริมคลองหนองบัว มีลักษณะเป็นอาคารสูง 1 ชั้น หน้ากว้าง 4 คูหา และมีความลึกแตกต่างกันตามการออกแบบของผู้อยู่อาศัย ส่วนในด้านการใช้งานภายในอาคารแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

- พื้นที่ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่สำหรับขายของและปรับเปลี่ยนพื้นที่การใช้งานเป็นพื้นที่รับแขกหรือพื้นที่นั่งพักผ่อน
- พื้นที่ด้านหลังเป็นพื้นที่ห้องครัว ห้องนอนและห้องเก็บของ

รูปที่ 4.6 อาคารรูปแบบ ค. ที่มา ผู้วิจัย,2562

รูปที่ 4.7 ตำแหน่งอาคารรูปแบบ ค ในพื้นที่ศึกษา. ที่มา ผู้วิจัย,2562

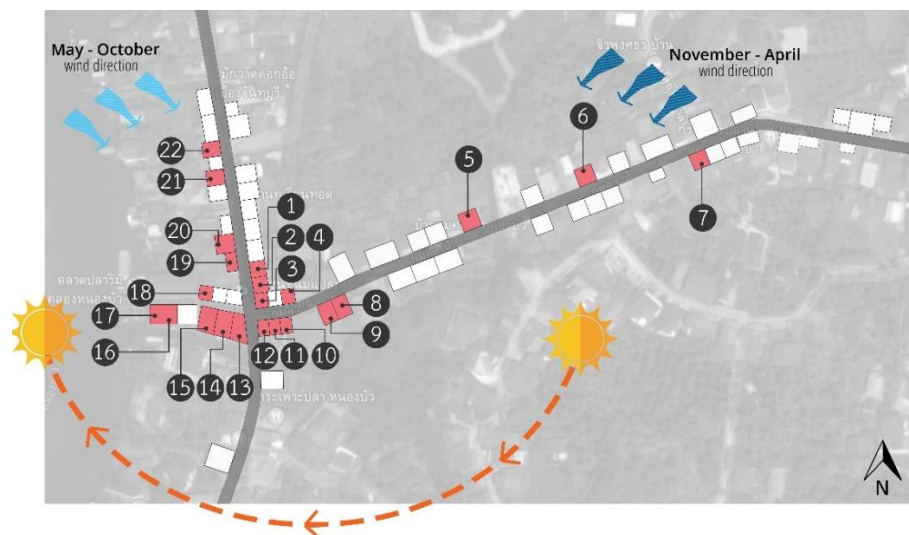
4.1.4 อาคารรูปแบบ ง

อาคารรูปแบบ ง มีจำนวนทั้งหมด 22 อาคารในพื้นที่ชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัว มีลักษณะเป็นอาคารสูง 2 ชั้น หน้ากว้าง 2 คูหา และมีความลึกแตกต่างกันตามการออกแบบของผู้อยู่อาศัย ส่วนในด้านการใช้งานภายในอาคารแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

- พื้นที่ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่สำหรับขายของและปรับเปลี่ยนพื้นที่การใช้งานเป็นพื้นที่รับแขกหรือพื้นที่นั่งพักผ่อน
- พื้นที่ชั้นล่างด้านหลังเป็นพื้นที่ห้องครัว ห้องนอนและห้องเก็บของ
- พื้นที่ชั้นบนเป็นพื้นที่ห้องนอนรวมถึงเป็นพื้นที่เก็บของในบางอาคาร และมีระเบียงยื่นออกไปจากห้องนอน มีความลึก 0.60 – 1.00 เมตร

รูปที่ 4.8 อาคารรูปแบบ ง. ที่มา ผู้วิจัย,2562

รูปที่ 4.9 ตำแหน่งอาคารรูปแบบ ง ในพื้นที่ศึกษา. ที่มา ผู้วิจัย,2562

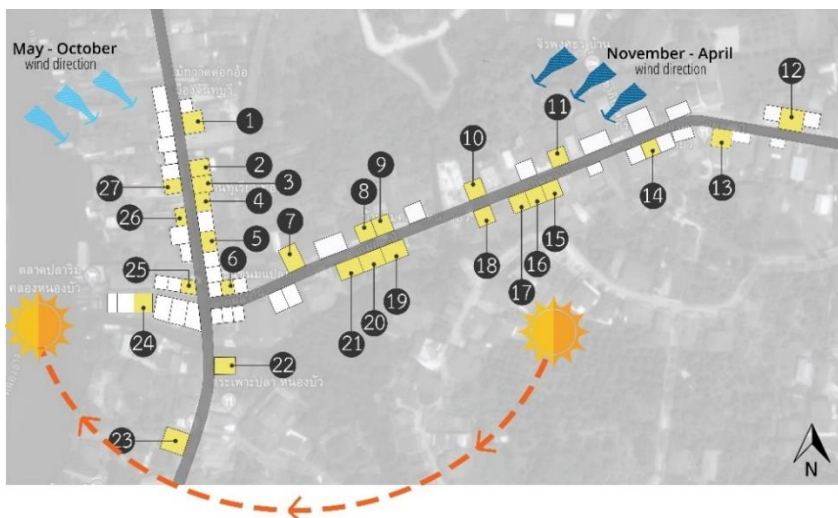
4.1.5 อาคารรูปแบบ จ

อาคารรูปแบบ จ มีจำนวนทั้งหมด 27 อาคารในพื้นที่ชุมชนขนมแปกกรมคลองหนองบัว มีลักษณะเป็นอาคารสูง 2 ชั้น หน้ากว้าง 3 คูหา และมีความลึกแตกต่างกันตามการออกแบบของผู้อยู่อาศัย ส่วนในด้านการใช้งานภายในอาคารแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

- พื้นที่ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่สำหรับขายของและปรับเปลี่ยนพื้นที่การใช้งานเป็นพื้นที่รับแขกหรือพื้นที่นั่งพักผ่อน
- พื้นที่ชั้นล่างด้านหลังเป็นพื้นที่ห้องครัว ห้องนอนและห้องเก็บของ
- พื้นที่ชั้นบนเป็นพื้นที่ห้องนอนรวมถึงเป็นพื้นที่เก็บของในบางอาคาร และมีระเบียงยื่นออกไปจากห้องนอน มีความลึก 0.60 – 1.00 เมตร

รูปที่ 4.10 อาคารรูปแบบ จ. ที่มา ผู้วิจัย,2562

รูปที่ 4.11 ตำแหน่งอาคารรูปแบบ จ ในพื้นที่ศึกษา. ที่มา ผู้วิจัย,2562

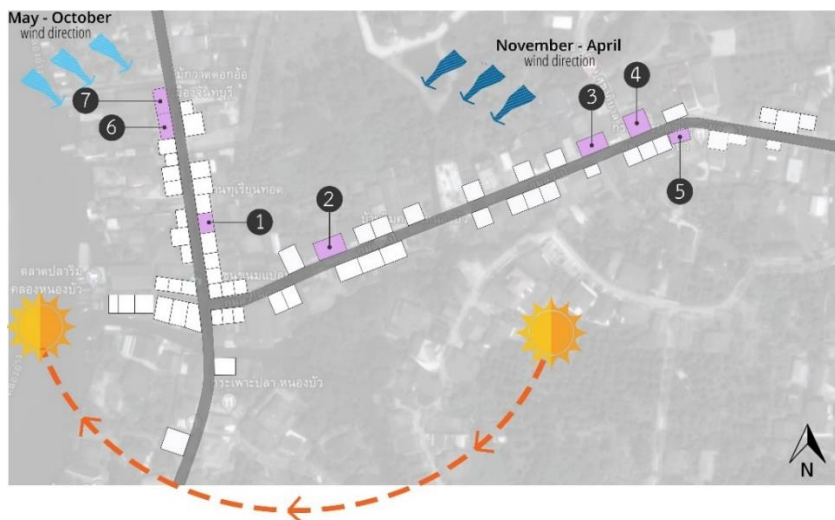
4.1.6 อาคารรูปแบบ ฉ

อาคารรูปแบบ ฉ มีจำนวนทั้งหมด 7 อาคารในพื้นที่ชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว มีลักษณะเป็นอาคารสูง 2 ชั้น หน้ากว้าง 4 คูหา และมีความลึกแตกต่างกันตามการออกแบบของผู้อยู่อาศัย ส่วนในด้านการใช้งานภายในอาคารแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

- พื้นที่ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่สำหรับขายของและปรับเปลี่ยนพื้นที่การใช้งานเป็นพื้นที่รับแขกหรือพื้นที่นั่งพักผ่อน
- พื้นที่ชั้นล่างด้านหลังเป็นพื้นที่ห้องครัว ห้องนอนและห้องเก็บของ
- พื้นที่ชั้นบนเป็นพื้นที่ห้องนอนรวมถึงเป็นพื้นที่เก็บของในบางอาคาร และมีระเบียงยื่นออกไปจากห้องนอน มีความลึก 0.60 – 1.00 เมตร

รูปที่ 4.12 อาคารรูปแบบ ฉ. ที่มา ผู้วิจัย,2562

รูปที่ 4.13 ตำแหน่งอาคารรูปแบบ ฉ ในพื้นที่ศึกษา. ที่มา ผู้วิจัย,2562

อาคารเรือนไม้แถวในชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว มีองค์ประกอบหลักทางสถาปัตยกรรม คือ หน้าอาคาร(Facade) ที่เป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมในชุมชนตลาดหนองบัว โดยองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมของชุมชน ประกอบด้วย ลักษณะหลังคา, กำแพง, กันสาด, ประตูปานเฟี้ยม, ประตูปานสวิง, หน้าต่าง, ช่องระบายลม, และระเบียงซึ่งองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมเหล่านี้เป็นสิ่งที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม(ระพินทร์ รั้งสีเสนีย์พิทักษ์ ,2558)

รูปที่ 4.14 องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม ที่มา ระพินทร์ รั้งสีเสนีย์พิทักษ์ ,2558

จากการสำรวจพบว่าอาคารที่สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย 2554 คือ อาคารเรือนไม้แถว 2 ชั้น 2 คูหา ,เรือนไม้แถว 2 ชั้น 3 คูหา และเรือนไม้แถว 2 ชั้น 4 คูหา ซึ่งมีทั้งหมด 56 อาคาร โดยทั้ง 3 รูปแบบ มีการใช้งานแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ พื้นที่ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่สำหรับขายของและปรับเปลี่ยนพื้นที่การใช้งานเป็นพื้นที่รับแขกหรือพื้นที่นั่งพักผ่อน พื้นที่ชั้นล่างด้านหลัง เป็นพื้นที่สำหรับ

เป็นห้องครัวและพื้นที่เก็บของ พื้นที่ชั้นบนเป็นพื้นที่ห้องนอนรวมถึงเป็นพื้นที่เก็บของในบางอาคาร และมีระเบียงยื่นออกไปทางด้านหน้าอาคารขนาด 0.60 – 1.00 เมตร(รูปที่ 4.15)

รูปที่ 4.15 อาคารที่สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย. ที่มา ผู้วิจัย,2562

4.2 ข้อมูลจากการศึกษาเอกลักษณ์ของเรือนไม้แถวในชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว และความคิดเห็นของคนในชุมชน (เจ้าของเรือน)เกี่ยวกับโฮมสเตย์

จากการสำรวจเรือนไม้แถวในชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัวจำนวน 66 หลังพบว่าอาคารที่สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย 2554 คือ อาคารเรือนไม้แถว 2 ชั้น 2 คูหา ,เรือนไม้แถว 2 ชั้น 3 คูหา และเรือนไม้แถว 2 ชั้น 4 คูหา ผู้วิจัยได้ทำการลงศึกษาต่อโดยการสำรวจเรือนตามประเภทที่ตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย จำนวน 6 เรือน เพื่อหาเอกลักษณ์ของเรือนไม้แถวในชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว ดังนี้

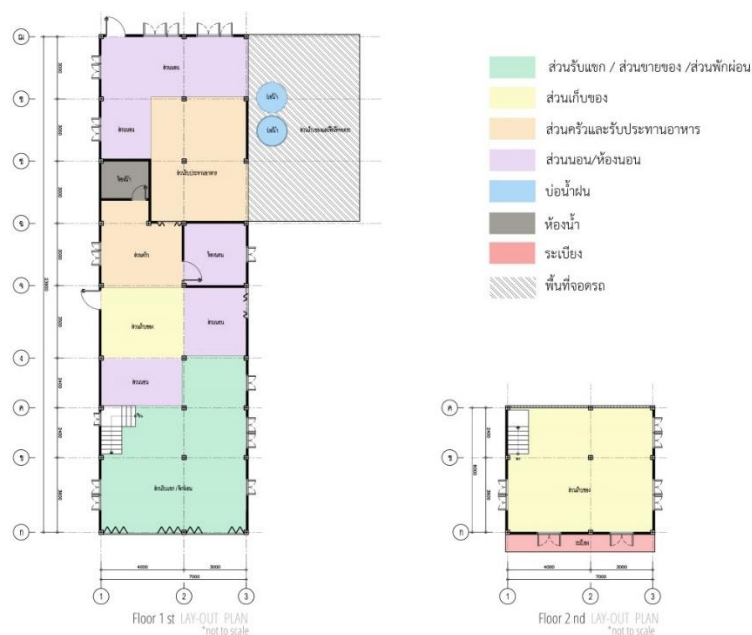
4.2.1 เรือนไม้แถว 1

รูปที่ 4.16 เรือนไม้แถว 1

ที่ตั้ง : บ้านเลขที่ 28 หมู่ 7 ต.หนองบัว อ.เมือง จ.จันทบุรี
วันที่ทำการสำรวจ : 21 มิถุนายน 2562

อายุเรือน	: ประมาณ 70 ปี
อาชีพ	: อดีตทำประมง ปัจจุบันรับรีดผ้า และประมง
ชาติพันธุ์	: คนไทยเชื้อสายจีน
ประเภทเรือน	: เรือนไม้แถว 2 ชั้น 2 คูหา
การใช้งาน ชั้น 1	: ส่วนรับแขก/พักผ่อน ส่วนเก็บของ ส่วนนอน/ห้องนอน ส่วนครัวและ รับประทานอาหาร ส่วนห้องน้ำ บ่อน้ำฝน และที่จอดรถ
การใช้งาน ชั้น 2	: ส่วนเก็บของและระเบียง

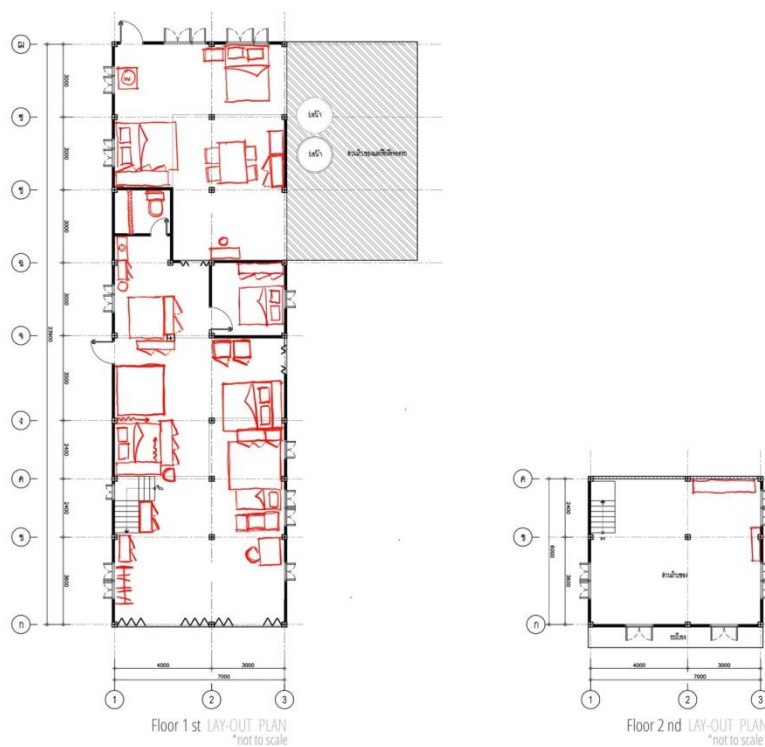

รูปที่ 4.17 การใช้งานเรือนไม้แถว 1

เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว 1 โครงสร้างเป็นไม้เนื้อแข็ง หลังคาเป็นทรงจั่ว หลังคาเดิมเป็นกระเบื้องว่าว แต่เนื่องจากทรุดโทรมเจ้าของเรือนจึงเปลี่ยนเป็นกระเบื้องลอนคู่ วัสดุพื้นชั้น 1 วัสดุเป็นปูนเปลือย ชั้น 2 มีวัสดุเป็นไม้เนื้อแข็ง ผนังเรือนมีวัสดุเป็นไม้ตีเกร็ดแนวนอน ฝ้าเพดานมีลักษณะเป็นไม้โชว์โครงสร้าง ประตูใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลักมีลักษณะเป็นบานเฟี้ยม และชั้น 2 เป็นบานสวิงลูกฟัก หน้าต่างใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลัก มีลักษณะเป็นบานพับ 2 บานเปิดออกด้านนอก ช่องระบายลมมีประโยชน์เพื่อถ่ายเทอากาศรวมถึงนำแสงเข้าสู่ตัวอาคาร โดยวัสดุใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมดมีลักษณะเป็นระแนง มีขนาดความสูง 0.30 - 0.50 เมตร ระเบียงอยู่ด้านหน้าของอาคารใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด มีความสูง 0.90 -1.00 เมตร และราวกันตกมีลักษณะเป็นระแนงไม้

ตารางที่ 4.1 เอกลักษณะทางสถาปัตยกรรมเรือน 1

เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม	ชั้น 1	ชั้น 2
1. พื้น	ซีเมนต์ขัดมัน	ไม้
2. ผนัง	ไม้ต้อซอนเกร็ด	ไม้ต้อซอนเกร็ด
3. ฝ้าเพดาน	ไม้โชว์โครงสร้าง	ไม้โชว์โครงสร้าง
4. หลังคา	กระเบื้องลอนคู่	
5. ประตู	บานเฟี้ยม	บานสวิงลูกฟัก
6. หน้าต่าง	ไม้ลูกฟัก	ไม้ลูกฟัก
7. ระเบียง	✗	✓
8. ราวกันตก	ไม้ลูกกรง	
9. ช่องระบายลม	ระแนงไม้	ระแนงไม้

รูปที่ 4.18 การจัดวางเครื่องเรือนและพื้นที่ใช้สอย

ตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว 1

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว
<p data-bbox="300 394 454 430">ด้านหน้าบ้าน</p> 	<p data-bbox="1008 394 1404 493">บริเวณด้านหน้าบ้านจะมีการวางม้านั่งไม้ไว้เพื่อรับแขก</p> <p data-bbox="1008 535 1404 634">เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : ม้านั่งยาว</p> <p data-bbox="1008 676 1404 829">อื่น ๆ : พื้นที่ว่างระหว่างอาคาร สำหรับเป็นพื้นที่เก็บของและทำให้เกิดช่องแสงเข้าสู่ตัวอาคาร</p>
<p data-bbox="300 877 646 913">ส่วนรับแขก/ชายของ/พักผ่อน</p> 	<p data-bbox="1008 877 1404 1417">ชุดรับแขกจะมีลักษณะเป็นม้านั่งยาว และแคร่ มีจะมีการติดรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้ตำแหน่งที่เห็นได้อย่างชัดเจน และการนำตุ้มวางกันแต่ละพื้นที่ เพื่อแบ่งส่วนการใช้งาน บริเวณบนตู้มีการวางหิ้งพระ มีโต๊ะสำหรับรีดผ้า ราวตากผ้า เนื่องจากเจ้าของเรือนประกอบอาชีพรีดผ้า และมีการติดรูปสมาชิกครอบครัวที่ผนังอาคาร</p> <p data-bbox="1008 1459 1404 1612">เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : แคร่ ม้านั่งยาว หิ้งพระ โต๊ะสำหรับรีดผ้า ราวตากผ้า</p>

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว
<p>ส่วนเก็บของ</p> 	<p>ชั้น 1 มีการนำตู้ไม้เก่านำมาเก็บของและโซฟของเก่า</p> <p>ชั้น 2 มีลักษณะเป็นพื้นที่โล่งไว้เก็บของ และมีชั้นวางติดผนังสำหรับรูปบรรพบุรุษ และกระถางรูปไว้เพื่อไหว้บรรพบุรุษในวันตรุษจีน และมีหิ้งพระติดผนังของอาคาร</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : ตู้เก็บของ หิ้งพระ ชั้นวางรูปบรรพบุรุษ</p>
<p>ส่วนนอน</p> 	<p>ส่วนนอนจะอยู่ในชั้น 1 ของบ้าน มีการแบ่งส่วนนอนโดยการนำตู้มากั้นแบ่งส่วนหรือนำผ้ามา่านมากั้น เนื่องจากไม่ได้มีการกั้นห้อง จึงทำให้ต้องกางมุ้งในเวลานอนเพื่อป้องกันยุง</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : เตียงไม้ ตู้ไม้เก่า มุ้งผ้ามา่าน</p>

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือน ไม้แถว
<p>ส่วนครัวและรับประทานอาหาร</p> 	<p>ส่วนครัวและรับประทานอาหาร มีการวางส่วนครัวไว้บริเวณติดหน้าต่างเพื่อให้อากาศถ่ายเท มีโองเพื่อใช้กักเก็บน้ำในการอุปโภคบริโภค มีการใช้กระติกไว้ใส่น้ำ มีการใช้แก๊สและเตาถ่านในการประกอบอาหาร แล้วแต่กรณี</p> <p>เครื่องเรือน : ชุดรับประทานอาหาร ไม้ โอง ตู้กับข้าว เตาแก๊ส ตู้เย็น</p>
<p>ห้องน้ำ</p> 	<p>ห้องน้ำมีลักษณะ เป็นโขน้ำที่เก็บน้ำไว้ใช้ในการอาบน้ำ การเก็บน้ำไว้ใช้ในลักษณะก่อบุณ นี้จะทำให้น้ำมีอุณหภูมิที่เย็นตลอดเวลา ใช้ชั้นในการตักน้ำ</p> <p>เครื่องเรือน : โขน้ำ ชั้นน้ำ</p>
<p>ระเบียง</p> 	<p>ระเบียงอยู่ด้านหน้าของอาคารใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด มีความสูงระเบียง 0.90 -1.00 เมตร และราวกันตกมีลักษณะเป็นไม้ลูกกรง</p>
<p>อื่นๆ</p> 	<p>บ่อน้ำในเรือนไม้แถวนี้ประกอบด้วย 2 บ่อคือ 1.บ่อน้ำฝน ที่ไว้ใช้ในการอุปโภคได้แก่ซักผ้า ล้างจาน รดน้ำต้นไม้ 2.บ่อน้ำในการใช้บริโภคได้แก่ น้ำดื่ม น้ำใช้ในการประกอบอาหาร โดยรอบบ่อจะมีการวางด้วยศิลาแลง</p>

จากรูปที่ 4.17 การใช้งานเรือนไม้แถว 1 ตารางที่ 4.1 เอกลักษณะทางสถาปัตยกรรมเรือนไม้แถว 1 รูปที่ 4.18 การจัดวางเครื่องเรือนและพื้นที่ใช้สอยและตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์เอกลักษณะของเรือนไม้แถว โดยเอกลักษณะของเรือนไม้แถวที่พบ ดังนี้

1. เอกลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายใน ประกอบด้วย พื้นชั้น 1 วัสดุเป็นปูนเปลือยขัดมัน พื้นชั้น 2 มีวัสดุเป็นไม้ ผนังเรือนมีวัสดุเป็นไม้ตีเกร็ดแนวนอน ฝ้าเพดานมีลักษณะเป็นไม้โชว์โครงสร้าง ประตูใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลักมีลักษณะเป็นบานเฟี้ยม และบานสวิงลูกฟัก หน้าต่างใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลัก มีลักษณะเป็นบานพับ 2 บานเปิดออกด้านนอก ช่องระบายลม วัสดุใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมดเป็นระแนง มีขนาดความสูง 0.30 - 0.50 เมตร ราวกันตกมีลักษณะเป็นไม้ลูกกรง และพบบ่อน้ำ 2 บ่อคือ 1. บ่อน้ำฝน ที่ไว้ใช้ในการอุปโภคได้แก่ซักผ้า ล้างจาน รดน้ำต้นไม้ 2. บ่อน้ำในการใช้บริโภค ได้แก่ น้ำดื่ม น้ำใช้ในการประกอบอาคาร โดยรอบบ่อจะมีการวางด้วยศิลาแลง

2. เอกลักษณะทางเครื่องเรือนและพฤติกรรม ส่วนรับแขก ชุดรับแขกมีลักษณะเป็นชุดรับแขกไม้ยาวและแคร์ และมีการติครูปลสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้ตำแหน่งที่เห็นได้อย่างชัดเจน ชุดรับประทานอาหารเป็นชุดรับประทานอาหารไม้ ลักษณะเตียงเป็นโครงไม้เนื้อแข็ง โดยจะมีการนำตุ้มาวางกันไว้เพื่อแบ่งพื้นที่ตามการใช้งาน ห้องน้ำใช้ ใช้น้ำที่เก็บน้ำไว้ใช้ในการอาบน้ำ โดยใช้การก่อบุนและกักเก็บน้ำไว้ทำให้น้ำมีอุณหภูมิที่เย็นตลอดเวลาโดย ใช้ชั้นในการตักน้ำ ส่วนชั้น 2 ส่วนเก็บของจะมีชั้นวางรูปบรรพบุรุษ กระจกวางรูปในการไว้ไหว้ในเทศกาลตรุษจีนเนื่องจากเจ้าของเรือนเป็นชาวไทยเชื้อสายจีน

4.2.1.1 ความคิดเห็นของเจ้าของเรือนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่ไฮมสเตอร์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปกริมคลองหนองบัว

จากการสัมภาษณ์เจ้าของเรือนให้นักท่องเที่ยวพักในบริเวณชั้น 2 ของเรือน ซึ่งปัจจุบันเป็นพื้นที่เก็บของ โดยจะนำเฟอร์นิเจอร์เก่าที่มีนำมาใช้ในการตกแต่งไม่ว่าจะเป็นเตียง แคร์ และตู้ โดยจะนำตุ้มาขึ้นพื้นที่ส่วนนอน และให้นักท่องเที่ยวร่วมรับประทานอาหารกับคนในครอบครัว โดยเจ้าของเรือนคิดว่าเมนูอาหารเข้าควรเป็นป่าท้องโก๋(มีน้ำจิ้ม) เมนูอาหารเย็นเป็นอาหารทะเล เช่น กุ้งลวกจิ้ม ข้าวคลุกพริกเกลือ เป็นต้นเนื่องจากเจ้าของเรือนนี้มีอาชีพเป็นชาวประมง และเนื่องจากพื้นที่ในชุมชนมีสะพานปลาทำให้หาวัตถุดิบได้ง่าย ด้านห้องน้ำให้ใช้ห้องน้ำรวม แต่เนื่องจากสมาชิกในบ้านมีจำนวนหลายท่าน จึงคิดว่าต้องปรับปรุงห้องน้ำโดยการแบ่งเป็น 2 ห้อง ห้องอาบน้ำ และห้องสุขา ส่วนการเรียนรู้อัตนวิสัยทัศน์ในชุมชน เจ้าของเรือนคิดว่ากิจกรรมที่จะทำการสอนนักท่องเที่ยวคือการสอนทำขนม เช่น ขนมเทียน ขนมแข่ง เป็นต้น เพราะเป็นขนมที่เจ้าของเรือนจะต้องทำทุกปีเพื่อใช้ในเทศกาลตรุษจีนเพื่อไหว้บรรพบุรุษ

4.2.2 เรือนไม้แถว 2

รูปที่ 4.19 เรือนไม้แถว 2

ที่ตั้ง	: บ้านเลขที่ 65 หมู่ 7 ต.หนองบัว อ.เมือง จ.จันทบุรี
วันที่ทำการสำรวจ	: 21 มิถุนายน 2562
อายุเรือน	: ประมาณ 70 ปี
อาชีพ	: อดีต - ปัจจุบันค้าขายและเจียรระโนพลอย
ชาติพันธุ์	: คนไทยเชื้อสายจีน
ประเภทเรือน	: เรือนไม้แถว 2 ชั้น 3 คูหา
การใช้งาน ชั้น 1	: ส่วนรับแขก/พักผ่อน ส่วนเก็บของ ส่วนนอน/ห้องนอน ส่วนครัวและ รับประทานอาหาร ส่วนห้องน้ำ บ่อน้ำฝน และที่จอดรถ
การใช้งาน ชั้น 2	: ห้องนอน ส่วนเก็บของและระเบียง

รูปที่ 4.20 การใช้งานเรือนไม้แถว 2

เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว 2 โครงสร้างเป็นไม้เนื้อแข็ง หลังคาเป็นทรงจั่ว หลังคากระเบื้องว่าว วัสดุพื้นชั้น 1 วัสดุเป็นกระเบื้อง ชั้น 2 มีวัสดุเป็นไม้เนื้อแข็ง ผนังเรือนมีวัสดุเป็นไม้ตีเกร็ดแนวนอน ฝ้าเพดานมีลักษณะเป็นไม้โชว์โครงสร้าง ประตูปูใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลักมีลักษณะเป็นบานเฟี้ยม และชั้น 2 เป็นบานสวิงลูกฟัก หน้าต่างใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลัก มีลักษณะเป็นบานพับ 2 และ 4 บานเปิดออกด้านนอก ช่องระบายลมมีประโยชน์เพื่อถ่ายเทอากาศรวมถึงนำแสงเข้าสู่ตัวอาคาร โดยวัสดุใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมดมีลักษณะเป็นระแนง มีขนาดความสูง 0.30 - 0.50 เมตร ระเบียงอยู่ด้านหน้าของอาคารใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด มีความสูงระเบียง 0.90 - 1.00 เมตร และราวกันตกมีลักษณะเป็นไม้ระแนง

ตารางที่ 4.3 เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือน 2

เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม	ชั้น 1	ชั้น 2
1. พื้น	กระเบื้อง	ไม้
2. ผนัง	ไม้ตีซ้อนเกร็ด	ไม้ตีซ้อนเกร็ด
3. ฝ้าเพดาน	ไม้โชว์โครงสร้าง	ไม้โชว์โครงสร้าง
4. หลังคา	กระเบื้องว่าว	
5. ประตู	บานเฟี้ยม	บานสวิงลูกฟัก
6. หน้าต่าง	ไม้ลูกฟัก	ไม้ลูกฟัก
7. ระเบียง	✗	✓
8. ราวกันตก	ไม้ระแนง	
9. ช่องระบายลม	ระแนงไม้	ระแนงไม้

รูปที่ 4.21 การจัดวางเครื่องเรือนและพื้นที่ใช้สอย

ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว 2

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว
<p data-bbox="300 394 454 430">ด้านหน้าบ้าน</p> 	<p data-bbox="1006 394 1404 493">บริเวณด้านหน้าบ้านจะมีการวางม้านั่งไว้เพื่อรับแขก</p> <p data-bbox="1006 535 1404 640">เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : ม้านั่งยาว</p> <p data-bbox="1006 682 1404 829">อื่น ๆ : พื้นที่ด้านข้างอาคารเป็นพื้นที่จอดรถ พื้นที่เก็บของ และเป็นพื้นที่สำหรับตากกุ้งแห้ง</p>
<p data-bbox="300 966 649 1001">ส่วนรับแขก/ขายของ/พักผ่อน</p> 	<p data-bbox="1006 966 1404 1438">ชุดรับแขกจะมีลักษณะเป็นม้านั่งไม้ยาว มีจะมีการติดตั้งรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ผนังตำแหน่งที่ผนังที่เห็นได้อย่างชัดเจน มีหิ้งพระอยู่ตรงเสา มีตู้ไม้เก่าที่ด้านในมีของโบราณวางโชว์ และมีชั้นวางของเหล็กที่ไว้วางขายผลิตภัณฑ์แปรรูปจากอาหารทะเล เช่น กุ้งแห้ง น้ำปลากะปิ</p> <p data-bbox="1006 1491 1404 1638">เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : ม้านั่งไม้ หิ้งพระ โต๊ะบัญชี ตู้ ชั้นขายของ</p>

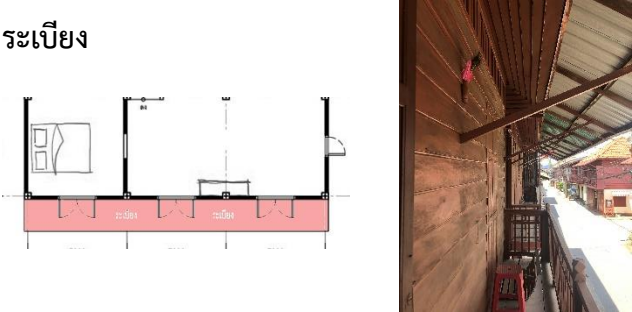
ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว
<p data-bbox="300 394 446 430">ส่วนเก็บของ</p> 	<p data-bbox="1006 394 1409 655">ชั้น 1 มีลักษณะเป็นพื้นที่โล่งไว้เก็บของที่ใช้ในการทำกึ่งแห้ง กะปิ น้ำปลา มีตู้เสื้อผ้าและราวแขวนผ้าอยู่ด้านหลังสุด และมีบ่อน้ำฝนที่ไว้ใช้ในการล้างจาน ซักผ้า</p> <p data-bbox="1006 718 1409 928">ชั้น 2 มีลักษณะเป็นที่โล่งมีการนำตุ้มมาวางไว้เพื่อเก็บของ และมีชั้นวางรูปบรรพบุรุษ กระจ่างรูป และโต๊ะวางของไหว้</p> <p data-bbox="1006 991 1409 1264">เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบ พฤติกรรม : ตู้เก็บของ บ่อน้ำ ตู้เสื้อผ้า ราวแขวนผ้า จักรยาน ตู้เย็น เครื่องซักผ้า ชั้นวางรูปบรรพบุรุษ และโต๊ะวางของไหว้</p>
<p data-bbox="300 1371 414 1407">ส่วนนอน</p> 	<p data-bbox="1006 1371 1409 1789">ชั้น1 จะมี 2 ห้องนอน 2 ห้องภายในมีเตียงไม้ และตู้สำหรับวางทีวี และมีส่วนนอนของคุณตาอยู่หน้าบ้าน เนื่องจากเป็นผู้ป่วยติดเตียง มีเก้าอี้รถเข็นสำหรับคนป่วย เก้าอี้สำหรับคนเฝ้า และชั้นวางทีวีชั้น 2 มีห้องนอน 3ห้อง โดยปัจจุบันได้เตรียมไว้เพื่อรองรับแขก</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือน ไม้แถว
<p>ส่วนนอน (ต่อ)</p> 	<p>โดยปัจจุบันได้เตรียมไว้เพื่อรองรับแขก โดยห้องนอนใหญ่จะมีเตียงไม้ ส่วนห้องนอนอีก 2 ห้องจะมีการนำพูกมาวางกับพื้น</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบ พฤติกรรม : เตียงไม้ ตู้วางทีวี ตู้เก็บของ เตียงคนไข้ รถเข็น เก้าอี้ พัดลม</p>
<p>ส่วนครัวและรับประทานอาหาร</p> 	<p>เป็นพื้นที่โล่งมีการวางโต๊ะสำหรับหม้อข้าวและไมโครเวฟ มีตู้กับข้าวและโต๊ะกินข้าวแบบกลมมีวัสดุเป็นไม้ แคร่ ส่วนเวลาทำอาหารและล้างจานจะทำบริเวณข้างบ้านที่ติดกับที่จอดรถ</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบ พฤติกรรม : โต๊ะ แคร่ โต๊ะอาหาร ตู้กับข้าว ไมโครเวฟ หม้อข้าว</p>
<p>ห้องน้ำ</p> 	<p>ห้องน้ำมีลักษณะ เป็นโขน้ำที่เก็บน้ำไว้ใช้ในการอาบน้ำ การเก็บน้ำไว้ใช้ในลักษณะก่อบุน นี้จะให้น้ำมีอุณหภูมิที่เย็นตลอดเวลา ใช้ขึ้นในการตักน้ำ</p> <p>เครื่องเรือน : โขน้ำ ชั้นน้ำ ชักโครก</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือน ไม้แถว
<p>ระเบียบ</p> 	<p>ระเบียบอยู่ด้านหน้าของอาคารใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด มีความสูงระเบียบ 0.90 -1.00 เมตร และราวกันตกมีลักษณะเป็นไม้ลูกกรง</p>

จากรูปที่ 4.20การใช้งานเรือนไม้แถว 2 ตารางที่ 4.3 เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือน21 รูปที่ 4.21 การจัดวางเครื่องเรือนและพื้นที่ใช้สอยและตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว โดยเอกลักษณ์ของเรือนไม้แถวที่พบ ดังนี้

1. เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายใน ประกอบด้วย พื้นชั้น 1 วัสดุเป็นกระเบื้อง พื้นชั้น 2 มีวัสดุเป็นไม้ ผนังเรือนมีวัสดุเป็นไม้ตีเกร็ดแนวอน ผ้าเพดานมีลักษณะเป็นไม้โซ่วโครงสร้าง ประตูใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลักมีลักษณะเป็นบานเฟี้ยม และบานสวิงลูกฟัก หน้าต่างใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลัก มีลักษณะเป็นบานพับ 2 และ4บานเปิดออกด้านนอก ช่องระบายลม วัสดุใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมดเป็นระแนง มีขนาดความสูง 0.30 - 0.50 เมตร ราวกันตกมีลักษณะเป็นไม้ตีระแนง และพบบ่อน้ำฝน 1 ที่บ่อที่กักเก็บไว้ใช้ประโยชน์ ได้แก่ซักผ้า ล้างจาน ล้างรถ เป็นต้น

2. เอกลักษณ์ทางเครื่องเรือนและพฤติกรรม ส่วนรับแขก ชุดรับแขกมีลักษณะเป็นชุดรับแขกไม้ยาว และมีการติดรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้ที่ผนังที่เห็นได้อย่างชัดเจน ชุดรับประทานอาหารเป็นชุดรับประทานอาหารกลมมีวัสดุไม้ ลักษณะเตียงเป็นโครงไม้เนื้อแข็ง ห้องน้ำใช้ โขน้ำที่เก็บน้ำไว้ใช้ในการอาบน้ำ โดยใช้การก่อกวนและกักเก็บน้ำไว้ ทำให้น้ำมีอุณหภูมิที่เย็นตลอดเวลาโดย ใช้ชั้นในการตักน้ำ ส่วนชั้น2 ส่วนเก็บของจะมีชั้นวางรูปบรรพบุรุษ กระจ่างรูปในการไว้ไหว้ในเทศกาลตรุษจีนเนื่องจากเจ้าของเรือนเป็นชาวไทยเชื้อสายจีน

4.2.2.1 ความคิดเห็นของเจ้าของเรือนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่
ไฮมสเตอร์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปกกริมคลองหนองบัว

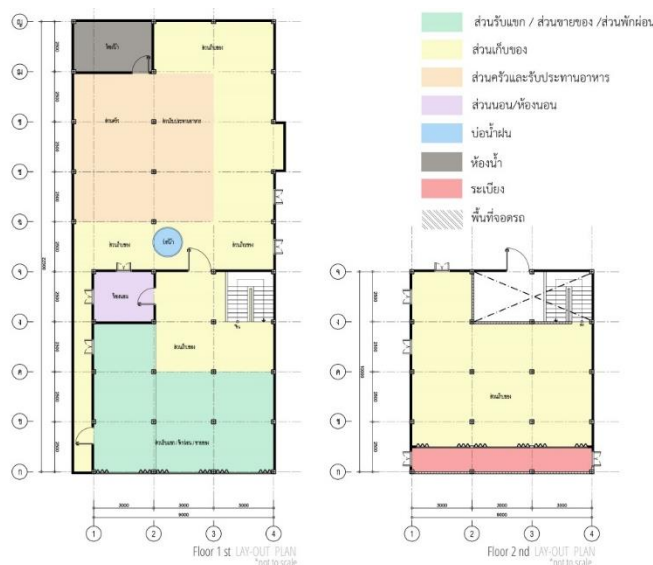
จากการสัมภาษณ์เจ้าของเรือนให้นักท่องเที่ยวพักในบริเวณชั้น 2 ของเรือน ซึ่งปัจจุบันเป็นห้องนอนที่ไว้สำหรับรับรองแขก โดยจะนำเฟอร์นิเจอร์เก่าที่มีนำมาใช้ในการตกแต่งไม่ว่าจะเป็นเตียง แคร่ และตู้ และให้นักท่องเที่ยวร่วมรับประทานอาหารกับคนในครอบครัว โดยเจ้าของเรือนคิดว่าเมนูอาหารเข้าควรเป็นป่าท้องถิ่น(มีน้ำจิ้ม) เมนูอาหารเย็นเป็นอาหารทะเล เช่น กุ้งลวกจิ้ม ข้าวคลุกพริกเกลือ ปลากระพงทอดสามรส เป็นต้น ด้านห้องน้ำให้ใช้ห้องน้ำรวม ใช้ร่วมกับคนในเรือน ส่วนการเรียนรู้วิถีชีวิตคนในชุมชน เจ้าของเรือนคิดว่ากิจกรรมที่จะทำการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวคือการสอนทำกุงแห้งหรือกล้วยตากอบน้ำผึ้ง เนื่องจากเจ้าของเรือนประกอบอาชีพขายค้าขาย และทำสินค้าดังกล่าวขายอยู่แล้ว

4.2.2 เรือนไม้แถว 3

รูปที่ 4.22 เรือนไม้แถว 3

ที่ตั้ง	: บ้านเลขที่ 42 หมู่ 7 ต.หนองบัว อ.เมือง จ.จันทบุรี
วันที่ทำการสำรวจ	: 22 มิถุนายน 2562
อายุเรือน	: ประมาณ 100 ปี
อาชีพ	: อดีต-ปัจจุบัน ค้าขาย
ชาติพันธุ์	: คนไทยเชื้อสายจีน
ประเภทเรือน	: เรือนไม้แถว 2 ชั้น 3 คูหา
การใช้งาน ชั้น 1	: ส่วนรับแขก/พักผ่อน ส่วนเก็บของ ห้องนอน ส่วนครัวและรับประทานอาหาร ส่วนห้องน้ำ บ่อน้ำฝน
การใช้งาน ชั้น 2	: ส่วนเก็บของ

รูปที่ 4.23 การใช้งานเรือนไม้แถว 3

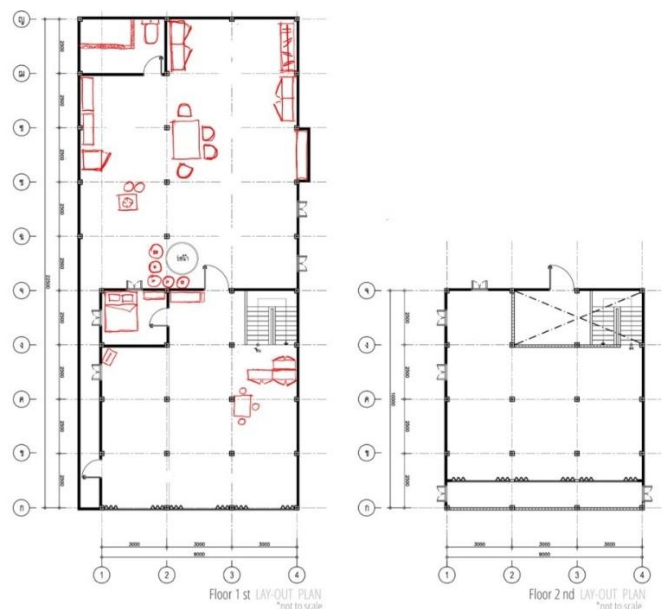
เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว 3 โครงสร้างเป็นไม้เนื้อแข็ง หลังคาเป็นทรงจั่ว หลังคาเดิมเป็นกระเบื้อง วาว แต่เนื่องจากทรุดโทรมเจ้าของเรือนจึงเปลี่ยนเป็นกระเบื้องลอนคู่ วัสดุพื้นชั้น 1 วัสดุเป็นปูนเปลือย ชั้น 2 มีวัสดุเป็นไม้เนื้อแข็ง ผนังเรือนมีวัสดุเป็นไม้ตีเกร็ดแนวอน ฝ้าเพดานมีลักษณะเป็นไม้โซวโครงสร้าง ประตูใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลักมีลักษณะเป็นบานเฟี้ยม และชั้น 2 เป็นบานสวิงลูกฟัก หน้าต่างใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลัก มีลักษณะเป็นบานพับ 2 บานเปิดออกด้านนอก ช่องระบายลมมีประโยชน์เพื่อถ่ายเทอากาศรวมถึงนำแสงเข้าสู่ตัวอาคาร โดยวัสดุใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมดมีลักษณะเป็นชั้นไม้ฉลุลดทอน มีขนาดความสูง 0.30 - 0.50 เมตร ระเบียงอยู่ด้านหน้าของอาคารใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด มีความสูงระเบียง 0.90 -1.00 เมตร และราวกันตกมีลักษณะเป็นไม้ลูกกรง

ตารางที่ 4.5 เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือน 3

เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม	ชั้น 1	ชั้น 2
1. พื้น	ปูนเปลือย	ไม้
2. ผนัง	ไม้ตีซ้อนเกร็ด	ไม้ตีซ้อนเกร็ด
3. ฝ้าเพดาน	ไม้โซวโครงสร้าง	ไม้โซวโครงสร้าง
4. หลังคา	กระเบื้องลอนคู่	
5. ประตู	บานเฟี้ยม	บานเฟี้ยม
6. หน้าต่าง	ไม้ 2 บาน	ไม้ 2 บาน
7. ระเบียง	✗	✓
8. ราวกันตก	ไม้ลูกกรง	

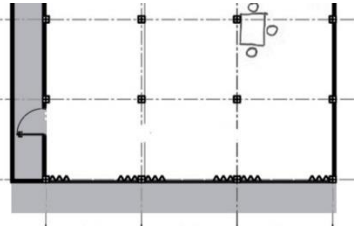

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม	ชั้น 1	ชั้น 2
1. ช่องระบายลม	ไม้แกะสลัก	ไม้แกะสลัก

รูปที่ 4.24 การจัดวางเครื่องเรือนและพื้นที่ใช้สอย เรือนไม้แถว 3

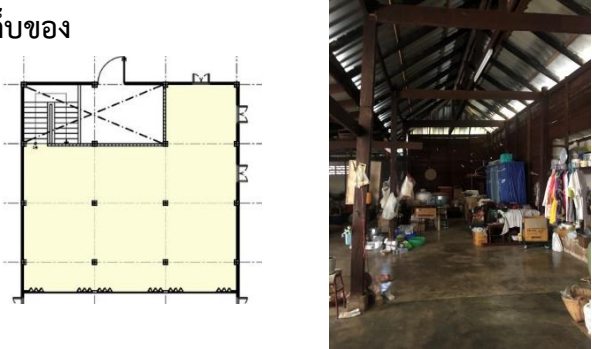
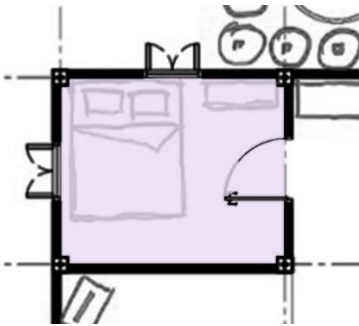
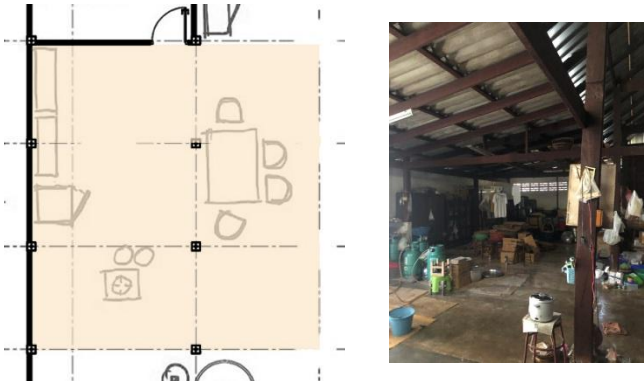
ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว 3

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว
<p>ด้านหน้าบ้าน</p> 	<p>บริเวณด้านหน้าบ้านจะมีการโตะไขว้สำหรับขายขนมโบราณในวัดหยุดเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : โตะขายของ</p> <p>อื่นๆ : พื้นที่ว่างระหว่างอาคารสำหรับเป็นพื้นที่เก็บของและทำให้เกิดช่องแสงเข้าสู่ตัวอาคาร</p>

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือน ไม้แถว
<p>ส่วนรับแขก/ชายของ/พักผ่อน</p> 	<p>ชุดรับแขกจะมีลักษณะเป็นเป็นการทำแคร์ยาว ไว้สำหรับนั่งและนอนพักผ่อนในการดูทีวี มีการติดรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ผนังตำแหน่งที่ผนังที่เห็นได้อย่างชัดเจน มีหิ้งพระอยู่ตรงเสา และมีตู้วางเก็บของที่ด้านบนวางรูปบรรพบุรุษและกระถางธูปไว้ เพื่อไว้ไหว้ในวันตรุษจีน และมีชุดโต๊ะรับประทานอาหารที่ส่วนรับแขกด้วย</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : แคร่ หิ้งพระ ตู้เก็บของ ตู้โชว์ และ</p>
<p>ส่วนเก็บของ</p> 	<p>ชั้น 1 มีการเก็บไว้ที่ใต้บันได มีตู้ไม้เก่าที่ด้านหน้าของบันไดโดยในตู้มีของโบราณวางโชว์ และยังมีการเก็บของบริเวณส่วนรับแขกชั่วคราวเช่นถังแก๊ส เต่าแก๊ส อุปกรณ์สำหรับชายของ โดยจะทำการยกมาวางหน้าบ้านเพื่อขายขนมในวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ส่วนเก็บของหลังบ้านจะมีการเก็บอุปกรณ์การทำขนม และราวแขวนผ้า</p>

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือน ไม้แถว
<p>ส่วนเก็บของ</p> 	<p>ชั้น 2 มีลักษณะเป็นที่โล่งไว้สำหรับเก็บของ</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : ตู้โชว์ไม้เก่า ชั้นวางของ ราวแขวนผ้า</p>
<p>ห้องนอน</p> 	<p>ห้องนอน ภายในมีเตียงไม้ และตู้เก็บของเนื่องจากเรือนที่มีผู้อยู่อาศัยภายในเรือนเพียง 2 คน ซึ่งเป็นคุณยายอายุประมาณ 74 ปี และคุณยายอายุ 65 ปี ทั้งคู่นอนห้องเดียวกันเนื่องจากปัญหาสุขภาพที่ต้องมีคนคอยดูแล</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : เตียงไม้ ตู้เก็บของ พัดลม</p>
<p>ส่วนครัวและรับประทานอาหาร</p> 	<p>ส่วนครัวและรับประทานอาหาร</p> <p>จะอยู่บริเวณด้านหลังบ้าน มีการทำครัวโดยใช้เตาแก๊ส มีตู้กับข้าว วางไว้ชิดผนัง มีชุดรับประทานอาหารไม้</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : เตาก๊าซ โต๊ะอาหาร ตู้กับข้าว หม้อข้าว</p>

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว
<p>ห้องน้ำ</p> 	<p>ห้องน้ำมีลักษณะ เป็นโขน้ำที่เก็บน้ำไว้ใช้ในการอาบน้ำ การเก็บน้ำไว้ใช้ในลักษณะก่อบุญนี้จะทำให้น้ำมีอุณหภูมิที่เย็นตลอดเวลา ใช้ชั้นในการตักน้ำ</p> <p>เครื่องเรือน : โขน้ำ ชั้นน้ำ ชักโครก</p>
<p>ระเบียง</p> 	<p>ระเบียงอยู่ด้านหน้าของอาคารใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด มีความสูงระเบียง 0.90 -1.00 เมตร และราวกันตกมีลักษณะเป็นไม้ลูกกรง</p>
<p>บ่อน้ำและโอ่งน้ำ</p> 	<p>บ่อน้ำฝนและโอ่งอยู่บริเวณหลังบ้าน เพื่อรองน้ำในการใช้สำหรับซักผ้า ล้างจาน</p>

จากรูปที่ 4.23 การใช้งานเรือนไม้แถว 3 ตารางที่ 4.5 เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือนไม้แถว 3 รูปที่ 4.24 การจัดวางเครื่องเรือนและพื้นที่ใช้สอยและตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว โดยเอกลักษณ์ของเรือนไม้แถวที่พบ ดังนี้

1. เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายใน ประกอบด้วย พื้นชั้น 1 วัสดุเป็นปูนเปลือย พื้นชั้น 2 มีวัสดุเป็นไม้ ผนังเรือนมีวัสดุเป็นไม้ตีเกร็ดแนวอน ฝ้าเพดานมีลักษณะเป็นไม้ไขว้โครงสร้าง ประตูดูใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลักมีลักษณะเป็นบานเฟี้ยม หน้าต่างใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลัก มีลักษณะเป็นบานพับ 2 และเปิดออกด้านนอก ช่องระบายลม วัสดุใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมดมีลักษณะเป็นไม้แกะสลัก มีขนาด

ความสูง 0.30 - 0.50 เมตร รวากันตงมีลักษณะเป็นไม้ลูกกรง และพบบ่อน้ำฝน 1 บ่อ ที่ไว้ใช้กับเก็บน้ำไว้ใช้การประโยชน์ต่าง ๆ เช่นซักผ้า ล้างจาน รดน้ำต้นไม้ เป็นต้น

2. เอกลักษณะทางเครื่องเรือนและพฤติกรรม ส่วนรับแขก มีลักษณะเป็นแคร่ยาวที่ใช้ในการรับแขก และเป็นที่นั่งนอนพักผ่อน และมีการติดรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้ที่ผนังที่เห็นได้อย่างชัดเจน และมีการวางรูปบรรพบุรุษ กระจ่างรูปบนตู้ในการไว้ไหว้ในเทศกาลตรุษจีนเนื่องจากเจ้าของเรือนเป็นชาวไทยเชื้อสายจีน ชุดรับประทานอาหารเป็นชุดรับประทานอาหารกลมมีวัสดุไม้ ลักษณะเตียงเป็นโครงไม้เนื้อแข็ง หอ้งน้ำใช้ใช้น้ำที่เก็บน้ำไว้ใช้ในการอาบน้ำ โดยใช้การก่อกองและกักเก็บน้ำไว้ ทำให้น้ำมีอุณหภูมิที่เย็นตลอดเวลาโดย ใช้ชั้นในการตักน้ำ

4.2.3.1 ความคิดเห็นของเจ้าของเรือนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปलगримคลองหนองบัว

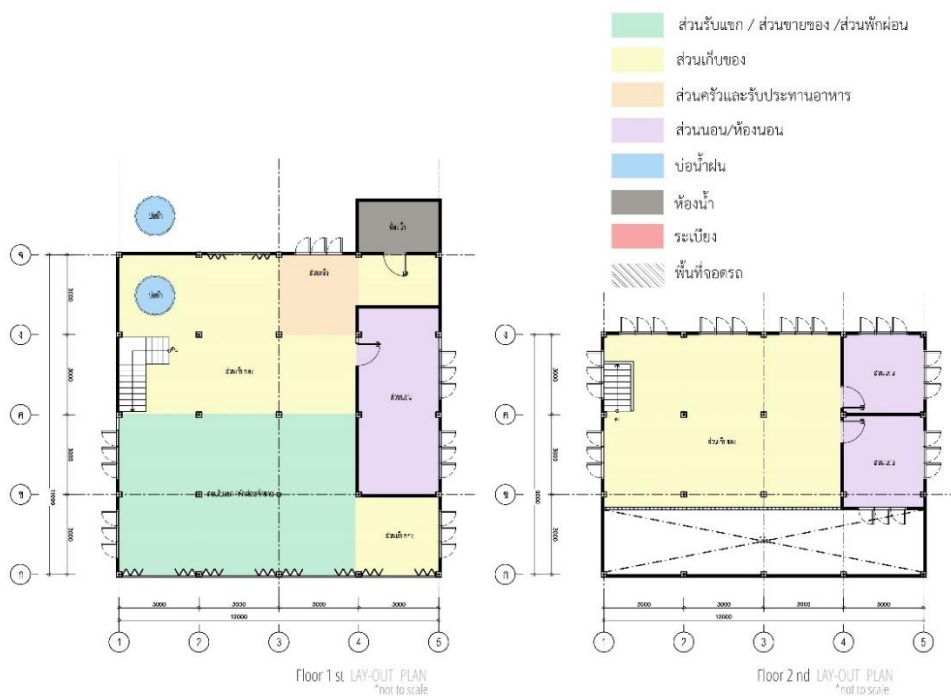
จากการสัมภาษณ์เจ้าของเรือนให้นักท่องเที่ยวพักในบริเวณชั้น 2 ของเรือน ซึ่งปัจจุบันเป็นที่เก็บของ โดยจะนำฟูกมาวางให้นักท่องเที่ยวพัก พร้อมกับให้นักท่องเที่ยวร่วมรับประทานอาหารกับคนในครอบครัวบริเวณแคร่โดยให้นั่งล้อมวงรับประทานอาหารร่วมกัน โดยเจ้าของเรือนคิดว่าเมนูอาหารเข้าควรเป็นป่าตองโก(มีน้ำจิ้ม) เมนูอาหารเย็นเป็นอาหารทะเลเนื่องจากชุมชนเป็นพื้นที่ติดกับคลองและมีตลาดอาหารทะเล ส่วนห้องน้ำให้ใช้ห้องน้ำรวมใช้ร่วมกับคนในเรือน ส่วนการเรียนรู้วิถีชีวิตคนในชุมชน เจ้าของเรือนคิดว่ากิจกรรมที่จะทำการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวคือการสอนขนมโบราณ เช่นขนมควยลิง ขนมติดคอ เนื่องจากเจ้าของเรือนประกอบอาชีพขายขนมควยลิงเป็นเจ้าแรกของชุมชน และเป็นขนมที่สร้างชื่อเสียงให้กับชุมชนแห่งนี้

4.2.4 เรือนไม้แถว 4

รูปที่ 4.25 เรือนไม้แถว 4

ที่ตั้ง	: บ้านเลขที่ 19 หมู่ 7 ต.หนองบัว อ.เมือง จ.จันทบุรี
วันที่ทำการสำรวจ	: 22 มิถุนายน 2562
อายุเรือน	: ประมาณ 70 ปี
อาชีพ	: อดีต- ปัจจุบันค้าขาย
ชาติพันธุ์	: คนไทยเชื้อสายจีน
ประเภทเรือน	: เรือนไม้แถว 2 ชั้น 4 คูหา
การใช้งาน ชั้น 1	: ส่วนรับแขก/พักผ่อน ส่วนเก็บของ ส่วนนอน/ห้องนอน ส่วนครัวและ รับประทานอาหาร ส่วนห้องน้ำ บ่อน้ำฝน
การใช้งาน ชั้น 2	: ห้องนอน ส่วนเก็บของ

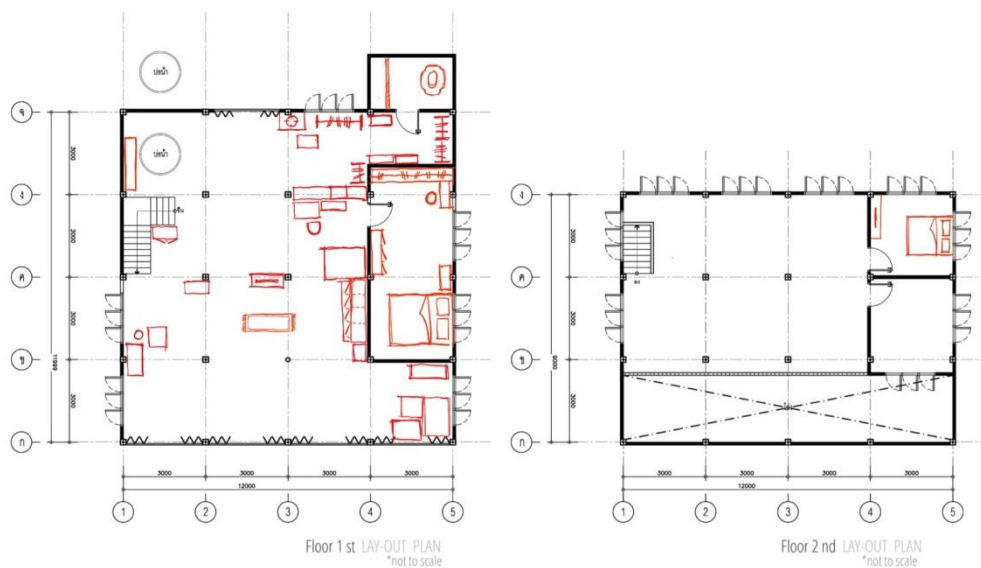
รูปที่ 4.26 การใช้งานเรือนไม้แถว 4

เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว 4 โครงสร้างเป็นไม้เนื้อแข็ง หลังคาเป็นทรงจั่ว หลังคาเดิมเป็นกระเบื้องว่าว แต่เนื่องจากทรุดโทรมเจ้าของเรือนจึงเปลี่ยนเป็นกระเบื้องลอนคู่ วัสดุพื้นชั้น 1 วัสดุเป็นปูนเปลือย ชั้น 2 มีวัสดุเป็นไม้เนื้อแข็ง ผนังเรือนมีวัสดุเป็นไม้ตีเกร็ดแนวนอน ฝ้าเพดานมีลักษณะเป็นฝ้าฉาบเรียบ ประตูใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลักมีลักษณะเป็นบานพับสาม หน้าต่างใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลัก มีลักษณะเป็นบานพับสาม บานเปิดออกด้านนอก ช่องระบายลมมีประโยชน์เพื่อถ่ายเทอากาศรวมถึงนำแสงเข้าสู่ตัวอาคาร

โดยวัสดุใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมดมีลักษณะเป็นชั้นไม้แกะสลัก มีขนาดความสูง 0.30 - 0.50 เมตร
ราวกันตกมีลักษณะเป็นไม้ลูกกรง

ตารางที่ 4.7 เอกลักษณะทางสถาปัตยกรรมเรือนไม้แถว 4

เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม	ชั้น 1	ชั้น 2
1. พื้น	ปูนเปลือย	ไม้
2. ผนัง	ปูนกรุกระเบื้อง	ไม้ต๋ซ็อนเกิร์ต
3. ฝ้าเพดาน	ฝ้าฉาบเรียบ	ฝ้าฉาบเรียบ
4. หลังคา	กระเบื้องลอนคู่	
5. ประตู	บานเฟี้ยม	บานสวิงไม้
6. หน้าต่าง	ไม้ลูกฟัก 3 บาน	ไม้ลูกฟัก 3 บาน
7. ระเบียง	×	×
8. ราวกันตก	ไม้ลูกกรง	
9. ช่องระบายลม	บล็อคช่องลม	×

รูปที่ 4.27 การจัดวางเครื่องเรือนและพื้นที่ใช้สอย

ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว 4

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว
<p>ด้านหน้าบ้าน</p> 	<p>บริเวณด้านหน้าอาคารประตูบานเพี้ยมจะมีลักษณะสีที่แตกต่างกัน โดยจะมีบานเพี้ยมที่ทาสีฟ้าที่แตกต่างประตูบานเพี้ยมอื่น ๆ ในชุมชน</p> <p>อื่นๆ : พื้นที่ว่างระหว่างอาคารสำหรับเป็นพื้นที่เก็บของและทำให้เกิดช่องแสงเข้าสู่ตัวอาคาร</p>
<p>ส่วนรับแขก/ขายของ/พักผ่อน</p> 	<p>รับแขกจะมีลักษณะเป็นแคร่ไม้ มีเสื่อที่ไว้สำหรับนั่งดูทีวี มีตู้ไม้เก่าที่ไว้สำหรับเก็บของ และโซฟของเก่า</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : ม้านั่งไม้ เสื่อ ชั้นวางทีวี ตู้เก็บของ โต๊ะ พัดลม</p>
<p>ส่วนเก็บของ</p> 	<p>ชั้น 1 มีลักษณะเป็นพื้นที่โล่งไว้เก็บของ มีราวแขวนผ้าอยู่ด้านหลังสุด และมีบ่อน้ำฝนที่ไว้ใช้ในการล้างจาน ซักผ้า</p> <p>ชั้น 2 มีลักษณะเป็นที่โล่งมีการนำโต๊ะวางรูปบรรพบุรุษ กระจ่างรูป และโต๊ะวางของไหว้</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : ตู้เก็บของ บ่อน้ำ ตู้ ราวแขวนผ้า โต๊ะวางรูปบรรพบุรุษ</p>

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้ แถว
<p>ส่วนนอน</p> 	<p>ส่วนนอน</p> <p>ชั้น 1 จะมี 1 ห้องนอนใหญ่ ภายในมีเตียงไม้ ะตู้เก็บของ และตู้เสื้อผ้า และโต๊ะเครื่องแป้ง</p> <p>ชั้น 2 มีห้องนอน 2 ห้อง โดย 1 ห้องจะเป็นของลูกสาวเจ้าของเรือน มีเตียงไม้และชั้นวางทีวี ส่วนห้องนอนอีกห้องเป็นห้องที่ว่างไม่มีผู้ใช้งาน</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : เตียงไม้ ตู้วางทีวี ตู้เก็บของ ตู้เสื้อผ้า โต๊ะเครื่องแป้ง พัดลม</p>
<p>ส่วนครัวและรับประทานอาหาร</p> 	<p>ส่วนครัวและรับประทานอาหาร เป็นพื้นที่โล่งมีการวางโต๊ะสำหรับหม้อข้าว อุปกรณ์ทำอาหาร โดยใช้เตาแก๊ส</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : โต๊ะ ตู้เย็น หม้อหุงข้าว เตาแก๊ส</p>
<p>ห้องน้ำ</p> 	<p>ห้องน้ำมีลักษณะ เป็นโขน้ำที่เก็บน้ำไว้ใช้ในการอาบน้ำ การเก็บน้ำไว้ใช้ในลักษณะก่อนนี้ ใช้ขันในการตักน้ำ โดยใช้โถชักโครกแบบนั่งยอง</p> <p>เครื่องเรือน : โขน้ำ ขันน้ำ ชักโครกแบบนั่งยอง</p>

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้ แถว
<p>บ่อน้ำ</p> 	<p>บ่อน้ำและโถงน้ำจะอยู่บริเวณด้านหลังของอาคาร บ่อน้ำจะเป็นบ่อน้ำฝนที่ไว้ใช้กักเก็บน้ำไว้ใช้ในการล้างจาน ซักผ้า</p>

จากรูปที่ 4.26 การใช้งานเรือนไม้แถว 4 ตารางที่ 4.7 เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือน 1 รูปที่ 4.27 การจัดวางเครื่องเรือนและพื้นที่ใช้สอยและตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว โดยเอกลักษณ์ของเรือนไม้แถวที่พบ ดังนี้

1. เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายใน ประกอบด้วย พื้นชั้น 1 วัสดุเป็นปูนเปลือย พื้นชั้น 2 มีวัสดุเป็นไม้ ผนังเรือนชั้น 1 มีการปรับปรุงเนื่องจากการทรุดโทรมปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นผนังปูนกรุกระเบื้อง แทน ชั้น 2 วัสดุเป็นไม้ตีเกร็ดแนวนอน ฝ้าเพดานมีลักษณะเป็นฝ้าฉาบเรียบ ประตูใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลักมีลักษณะเป็นบานเฟี้ยม หน้าต่างใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลัก มีลักษณะเป็นบานพับ 3 บานเปิดออก ด้านนอก ช่องระบายลม เรือนไม้แถวนี้ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเป็นการใช้บล็อกช่องลมแทน รวากัน ตกมีลักษณะเป็นไม้ตีลูกกรง และพบบ่อน้ำฝน 1 ที่ไว้ในประโยชน์ในการซักผ้า ล้างจาน เป็นต้น

2. เอกลักษณ์ทางเครื่องเรือนและพฤติกรรม ส่วนรับแขก ชุดรับแขกมีลักษณะเป็นการปูเสื่อที่พื้น และมีแคร่ในการพักผ่อนและรับแขก การรับประทานอาหารจะเป็นการนั่งรับประทานอาหารที่เสื่อ โดยเป็นการนั่งล้อมวงรับประทานอาหารร่วมกัน ลักษณะเตียงเป็นโครงไม้เนื้อแข็ง ห้องน้ำใช้ โขงน้ำที่เก็บน้ำไว้ใช้ในการอาบน้ำ โดยใช้การก่อกองและกักเก็บน้ำไว้ ทำให้น้ำมีอุณหภูมิที่เย็นตลอดเวลาโดย ใช้ชั้นในการตักน้ำ โดยชักโครกจะใช้แบบนั่งยอง ส่วนชั้น 2 มีการตั้งโต๊ะไว้สำหรับวางรูปบรรพบุรุษ กระจ่างรูปในการไว้ไหว้ในเทศกาลตรุษจีนเนื่องจากเจ้าของเรือนเป็นชาวไทยเชื้อสายจีน

4.2.4.1 ความคิดเห็นของเจ้าของเรือนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่โสมสแตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปกกริมคลองหนองบัว

จากการสัมภาษณ์เจ้าของเรือนให้นักท่องเที่ยวพักในบริเวณชั้น 2 ของเรือน ซึ่งปัจจุบันเป็นห้องนอนที่ไม่ใช่ใช้งานอยู่จำนวน 1 ห้อง โดยจะให้ใช้เตียงไม้ และตู้เก็บของเก่าในการตกแต่ง

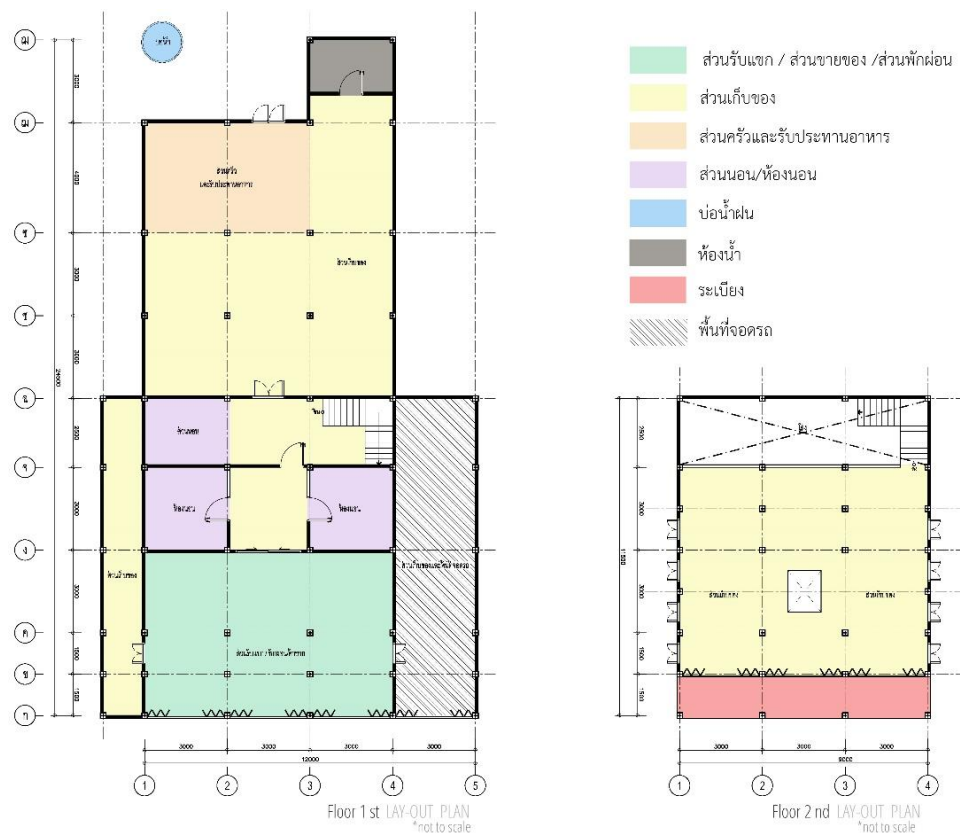
และให้นักท่องเที่ยวมาร่วมรับประทานอาหารกับคนในครอบครัว โดยนั่งรับประทานอาหารที่เสื่อ โดยเจ้าของเรือนคิดว่าเมนูอาหารเช้าควรเป็นปาท่องโก๋(มีน้ำจิ้ม) เมนูอาหารเย็นเป็นอาหารทะเลเนื่องจากชุมชนเป็นพื้นที่ติดกับคลองและมีตลาดอาหารทะเล ด้านห้องน้ำให้ใช้ห้องน้ำรวม ใช้ร่วมกับคนในเรือน ส่วนการเรียนรู้วิถีชีวิตคนในชุมชน เจ้าของเรือนคิดว่ากิจกรรมที่จะทำการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวคือการสอนการทำขนม ขนมสาคุ เนื่องจากเจ้าของเรือนค้าขายขนมสาคุในวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์

4.2.5 เรือนไม้แถว 5

รูปที่ 4.28 เรือนไม้แถว 5

ที่ตั้ง	: บ้านเลขที่ 38 หมู่ 7 ต.หนองบัว อ.เมือง จ.จันทบุรี
วันที่ทำการสำรวจ	: 22 มิถุนายน 2562
อายุเรือน	: 115 ปี
อาชีพ	: อดีต ค้าขาย(รุ่งเรืองพานิช) ปัจจุบันรับเย็บผ้าและขายสินค้าที่ระลึก
ชาติพันธุ์	: คนไทยเชื้อสายจีน
ประเภทเรือน	: เรือนไม้แถว 2 ชั้น 4 คูหา
การใช้งาน ชั้น 1	: ส่วนรับแขก/พักผ่อน ส่วนเก็บของ ส่วนนอน/ห้องนอน ส่วนครัวและรับประทานอาหาร ส่วนห้องน้ำ บ่อน้ำฝน
การใช้งาน ชั้น 2	: ส่วนเก็บของ

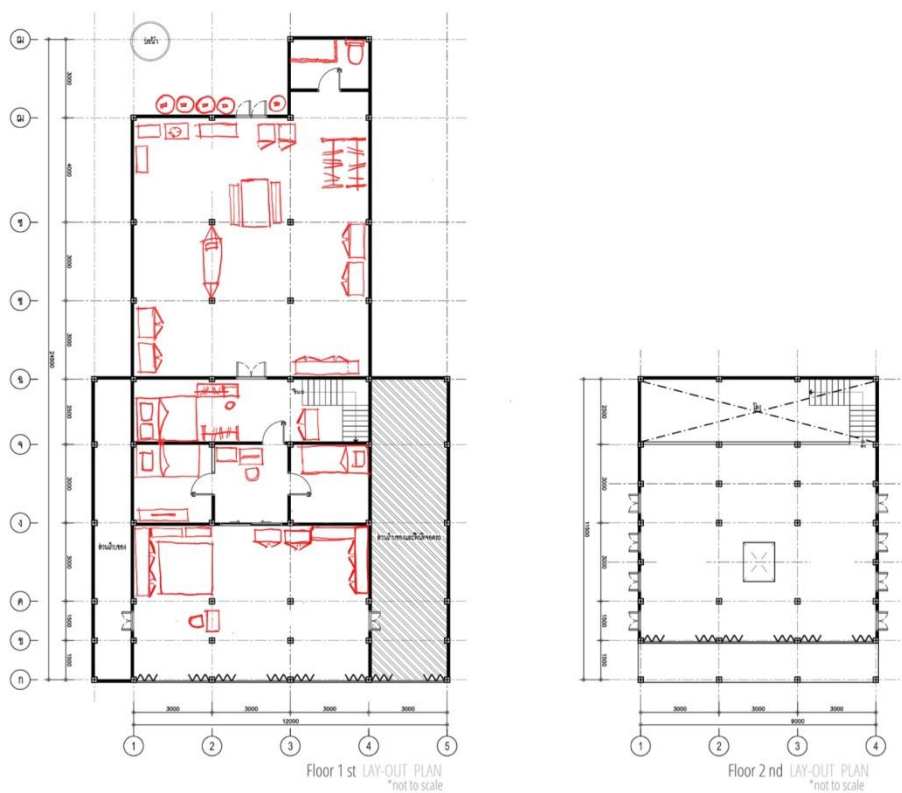
รูปที่ 4.29 การใช้งานเรือนไม้แถว 5

อาคารเรือนไม้แถวนี้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานรางวัลอนุรักษ์ ศิลปะสถาปัตยกรรมดีเด่น ประจำปี 2557 ประเภทเคหสถานและบ้านเรือนเอกชน

เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว 5 โครงสร้างเป็นไม้เนื้อแข็ง หลังคาเป็นทรงจั่ว หลังคาเดิมเป็นกระเบื้อง ว่าจะ แต่เนื่องจากทรุดโทรมเจ้าของเรือนจึงเปลี่ยนเป็นกระเบื้องลอนคู่ วัสดุพื้นชั้น 1 วัสดุเป็นปูนเปลือย ชั้น 2 มีวัสดุเป็นไม้เนื้อแข็งไม้พื้นกว้างอย่างน้อยขนาด 12 นิ้วใช้เดือยไม้ยึดแทนตะปู ผนังเรือนมีวัสดุเป็น ไม้ตีเกร็ดแนวนอน ฝ้าเพดานมีลักษณะเป็นไม้โชว์โครงสร้าง มีช่องทะลุระหว่างชั้นบนชั้นล่างเพื่อส่งถ่าย ลินค้ำ โครงสร้างใช้เทคนิคชั้นสูง ใช้เดือยไม้ยึดเสา ใช้คานไม้สอดระหว่างเสา ประตูใช้ไม้เนื้อแข็งเป็น วัสดุหลักมีลักษณะเป็นบานพับใช้สลักในการยึดการปิด-เปิดประตู หน้าต่างใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลัก มี ลักษณะเป็นบานพับ 2 บานเปิดออกด้านนอก ช่องระบายลมมีประโยชน์เพื่อถ่ายเทอากาศรวมถึงนำแสง เข้าสู่ตัวอาคาร โดยวัสดุใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมดมีลักษณะเป็นชั้นไม้ฉลุลวดลาย มีขนาดความสูง 0.30 - 0.50 เมตร ระเบียงอยู่ด้านหน้าของอาคารใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด มีความสูงระเบียง 0.90 - 1.00 เมตร และราวกันตกมีลักษณะเป็นไม้ลูกกรง

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว 5

เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายใน	ชั้น 1	ชั้น 2
1. พื้น	ปูนเปลือย	ไม้
2. ผนัง	ไม้ตีซ้อนเกร็ด	ไม้ตีซ้อนเกร็ด
3. ฝ้าเพดาน	ไม้โชว์โครงสร้าง	ไม้โชว์โครงสร้าง
4. หลังคา	กระเบื้องลอนคู่	
5. ประตู	บานเฟี้ยม	บานเฟี้ยม
6. หน้าต่าง	ไม้ลูกฟัก 2 บาน	ไม้ลูกฟัก 2 บาน
7. ระเบียง	✗	✓
8. ราวกันตก	ไม้ลูกกรง	
9. ช่องระบายลม	ไม้แกะสลัก	ไม้แกะสลัก

รูปที่ 4.30 การจัดวางเครื่องเรือนและพื้นที่ใช้สอย

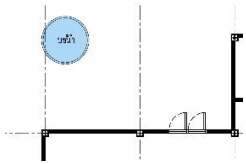
ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว 5

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว
<p>ด้านหน้าบ้าน</p> 	<p>บริเวณด้านหน้าบ้านจะมีการวางม้านั่งไว้เพื่อรับแขก</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : ม้านั่งยาว</p> <p>อื่น ๆ : พื้นที่ว่างระหว่างอาคารสำหรับเป็นพื้นที่เก็บของและทำให้เกิดช่องแสงเข้าสู่ตัวอาคาร</p>
<p>ส่วนรับแขก/ชายของ/พักผ่อน</p> 	<p>ชุดรับแขกจะมีลักษณะเป็นแคร่ มีจะมีการติดรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ผนังตำแหน่งที่ผนังที่เห็นได้อย่างชัดเจนและติดที่หน้าบานของตู้ มีการติดรูปบรรพบุรุษไว้ที่ผนังของอาคาร มีหิ้งพระอยู่ตรงเสา มีจักรเย็บผ้าเนื่องจากเจ้าของเรือนปัจจุบันประกอบอาชีพเย็บผ้า มีช่องทะลุระหว่างชั้นบนชั้นล่างเพื่อส่งถ่ายสินค้าสมัยก่อน</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : แคร่ หิ้งพระ ตู้เก็บของ จักรเย็บผ้า</p>
<p>ส่วนเก็บของ</p>	<p>ชั้น 1 ส่วนเก็บของด้านหน้ามีการวางโต๊ะไว้สำหรับวางรูปบรรพบุรุษกระถางธูปเพื่อไว้ไหว้ในเทศกาลตรุษจีน มีโต๊ะคอมพิวเตอร์</p>

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้ แถว
<p>ส่วนเก็บของ(ต่อ)</p> 	<p>ส่วนเก็บของด้านหลังมีลักษณะเป็นพื้นที่โล่งไว้เก็บของสมัยก่อน มีราวแขวนผ้า</p> <p>ชั้น 2 มีลักษณะเป็นที่โล่งมีการนำตุ้มมาวางไว้เพื่อเก็บของสมัยก่อนไม่ว่าจะเป็นเตียง ตู้เก่า เครื่องจักรสาน และมีช่องทะลุระหว่างชั้นบนชั้นล่างเพื่อส่งถ่ายสินค้าสมัยก่อน</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบ พฤติกรรม : โต๊ะวางรูปบรรพบุรุษ คอมพิวเตอร์ ราวตามผ้า ตู้เก็บของ</p>
<p>ส่วนนอน</p> 	<p>ชั้น1 จะมี 2 ห้องนอน และ1 ส่วนนอน ประกอบด้วยเตียงไม้ ตู้เสื้อผ้า โต๊ะเครื่องแป้ง และตู้วางทีวี ปัจจุบันมีห้องนอน1ห้องที่ไม่ได้ใช้งาน</p> <p>ประกอบพฤติกรรม : เตียงไม้ ตู้วางทีวี ตู้เสื้อผ้า โต๊ะเครื่องแป้ง พัดลม</p>
<p>ส่วนครัวและรับประทานอาหาร</p> 	<p>ส่วนครัวและรับประทานอาหาร เป็นพื้นที่โล่ง มีใช้เตาแก๊สในการประกอบอาหาร มีการใช้ชั้นไม้ในการเก็บอุปกรณ์ครัว ไมโครเวฟ มีการนำอุปกรณ์ครัวบางส่วนแขวนที่ผนังอาคาร โต๊ะรับประทานอาหารที่วัสดุ</p>

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้ แถว
<p>ส่วนครัวและรับประทานอาหาร(ต่อ)</p> 	<p>โต๊ะรับประทานอาหารที่วัสดุเป็นไม้ และมีแปลที่ผูกไว้ในครัวในการพักผ่อน</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบ พฤติกรรม : ชั้นวางอุปกรณ์ครัว เตา แก๊ส ตู้เย็น โต๊ะอาหาร แปล</p>
<p>ห้องน้ำ</p> 	<p>ห้องน้ำมีลักษณะ เป็นโขน้ำที่เก็บน้ำไว้ใช้ในการอาบน้ำ การเก็บน้ำไว้ใช้ในลักษณะก่อบูน นี้จะทำให้น้ำมีอุณหภูมิที่เย็นตลอดเวลา ใช้ชั้นในการตักน้ำ</p> <p>เครื่องเรือน : โขน้ำ ชั้นน้ำ ชักโครก</p>
<p>ระเบียง</p> 	<p>ระเบียงอยู่ด้านหน้าของอาคารใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด มีความสูงระเบียง 0.90 -1.00 เมตร และราวกันตกมีลักษณะเป็นไม้ลูกกรง</p>
<p>บ่อน้ำ</p> 	<p>บ่อน้ำและโองน้ำจะอยู่บริเวณด้านหลังของอาคาร บ่อน้ำจะเป็นบ่อน้ำผืนที่ไว้ใช้กักเก็บน้ำไว้ใช้ในการล้างจาน ชักผ้า</p>

จากรูป 4.29 การใช้งานเรือนไม้แถว 1 ตารางที่ 4.9 เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือน 1 รูปที่ 4.30 การจัดวางเครื่องเรือนและพื้นที่ใช้สอยและตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว โดยเอกลักษณ์ของเรือนไม้แถวที่พบ ดังนี้

1. เอกลักษณะทางสถาปัตยกรรมภายใน ประกอบด้วย พื้นชั้น 1 วัสดุเป็นปูนเปลือย พื้นชั้น 2 มีวัสดุเป็นไม้กว้างอย่างน้อยขนาด 12 นิ้วใช้เคียวไม้ยึดแทนตะปู ผนังเรือนมีวัสดุเป็นไม้ตีเกร็ดแนวนอน ฝ้าเพดานมีลักษณะเป็นไม้โชว์โครงสร้าง ประตูใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลักมีลักษณะเป็นบาน หน้าต่างใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลัก มีช่องทะลุระหว่างชั้นบนชั้นล่างเพื่อส่งถ่ายสินค้ามีลักษณะเป็นบานพับ 2 และ 4 บานเปิดออกด้านนอก ช่องระบายลม วัสดุใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมดเป็นระแนง มีขนาดความสูง 0.30 - 0.50 เมตร ราวกันตกมีลักษณะเป็นไม้ตีระแนง และพบบ่อน้ำฝน 1 ที่กักเก็บไว้ใช้ในการ ล้างจาน ซักผ้า น้ำต้นไม้ เป็นต้น

2. เอกลักษณะทางเครื่องเรือนและพฤติกรรม ส่วนรับแขก ชุดรับแขกมีลักษณะเป็นแคร์ และมีการตีรูปสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้ที่ผนังและหน้าบานตู้ มีโต๊ะวางรูปบรรพบุรุษ กระจ่างรูปในการไว้ไหว้ในเทศกาลตรุษจีนเนื่องจากเจ้าของเรือนเป็นชาวไทยเชื้อสายจีน มีการตีรูปบรรพบุรุษและคนในครอบครัวไว้ที่ผนังอาคาร ชุดรับประทานอาหารเป็นชุดรับประทานอาหารกลมมีวัสดุไม้ ลักษณะเตียงเป็นโครงไม้เนื้อแข็ง ห้องน้ำใช้ ไซ้ที่เก็บน้ำไว้ใช้ในการอาบน้ำ โดยใช้การก่อบูนและกักเก็บน้ำไว้ ทำให้น้ำมีอุณหภูมิที่เย็นตลอดเวลาโดย ใช้ชั้นในการตักน้ำ

4.2.5.1 ความคิดเห็นของเจ้าของเรือนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่โสมสแต่ย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปलगримคลองหนองบัว

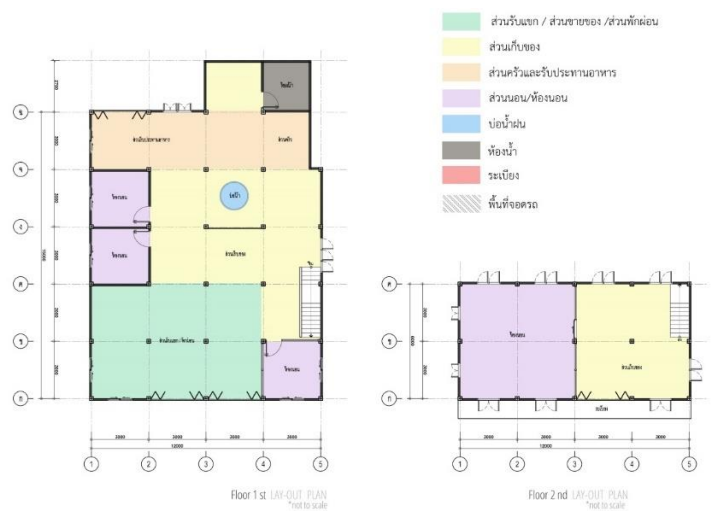
จากการสัมภาษณ์เจ้าของเรือนให้นักท่องเที่ยวพักในบริเวณชั้น 1 ของเรือน มีห้องนอนที่ไม่ได้ใช้งาน 1 ห้อง โดยจะนำเฟอร์นิเจอร์เก่าที่มีนำมาใช้ในการตกแต่งไม่ว่าจะเป็นเตียง และตู้ และให้นักท่องเที่ยวร่วมรับประทานอาหารกับคนในครอบครัว โดยเจ้าของเรือนคิดว่าเมนูอาหารเข้าควรเป็นปาตองโก(มีน้ำจิ้ม) เมนูอาหารเย็นเป็นอาหารทะเล น้ำจิ้มพริกเกลือ ด้านห้องน้ำให้ใช้ห้องน้ำรวม ใช้ร่วมกับคนในเรือนโดยเจ้าของเรือนคิดว่าต้องแยกระหว่างห้องสุขากับห้องอาบน้ำ ส่วนการเรียนรู้วิถีชีวิตคนในชุมชน เจ้าของเรือนคิดว่ากิจกรรมที่จะทำการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวคือการพานักท่องเที่ยวชมเรือนไม้แถวแห่งนี้ อธิบายภูมิปัญญาต่าง ๆ ที่สร้างไว้ในการเรือนแห่งนี้

4.2.6 เรือนไม้แถว 6

รูปที่ 4.31 เรือนไม้แถว 6

ที่ตั้ง	: บ้านเลขที่ 8 หมู่ 5 ต.หนองบัว อ.เมือง จ.จันทบุรี
วันที่ทำการสำรวจ	: 22 มิถุนายน 2562
อายุเรือน	: ประมาณ 10 ปี หลังการปรับปรุงเนื่องจากไฟไหม้อาคารเรือนไม้แถว
อาชีพ	: อดีต- ค้าขาย ปัจจุบัน รับราชการ
ชาติพันธุ์	: คนไทยเชื้อสายจีน
ประเภทเรือน	: เรือนไม้แถว 2 ชั้น 4 คูหา
การใช้งาน ชั้น 1	: ส่วนรับแขก/พักผ่อน ส่วนเก็บของ ห้องนอน ส่วนครัวและ รับประทานอาหาร ส่วนห้องน้ำ บ่อน้ำฝน
การใช้งาน ชั้น 2	: ส่วนเก็บของ และห้องนอน

รูปที่ 4.32 การใช้งานเรือนไม้แถว 6

เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว 6 โครงสร้างเป็นหลัก หลังคาเป็นทรงจั่ว หลังคาเดิมเป็นกระเบื้องว่าว แต่เนื่องจากเหตุไฟไหม้เจ้าของเรือนจึงเปลี่ยนเป็นกระเบื้องลอนคู่ วัสดุพื้นชั้น 1 วัสดุเป็นกระเบื้อง ชั้น 2 มีวัสดุเป็นไม้เนื้อแข็ง ผนังเรือนมีเป็นปูนฉาบเรียบทาสี ฝ้าเพดานมีลักษณะเป็นไม้โชว์โครงสร้าง ประตูใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลักมีลักษณะเป็นบานเฟี้ยม และชั้น 2 เป็นบานสวิงลูกฟัก หน้าต่างมีทั้งหน้าต่างอลูมิเนียม และหน้าต่างไม้มีลักษณะเป็นบานพับ 2,3 บานเปิดออกด้านนอก ช่องระบายลมมีประโยชน์เพื่อถ่ายเทอากาศรวมถึงนำแสงเข้าสู่ตัวอาคาร โดยวัสดุใช้เป็นบล็อกช่องลม และเป็นชั้นไม้ระแนง มีขนาดความสูง 0.30 - 0.50 เมตร ระเบียงอยู่ด้านหน้าของอาคารใช้ไม้เนื้อแข็ง มีความสูงระเบียง 0.90 - 1.00 เมตร และราวกันตกมีลักษณะเป็นไม้แกะสลัก เนื่องจากเรือนไม้แถวหลังนี้ได้เกิดเหตุไฟไหม้ ทำให้เรือนไม้อาคารนี้ต้องปรับปรุงเรือนให้คล้ายเรือนเดิมให้มากที่สุด

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว 6

เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายใน	ชั้น 1	ชั้น 2
1. พื้น	กระเบื้อง	ไม้
2. ผนัง	ปูนฉาบเรียบ	ไม้ตีซ้อนเกร็ด
3. ฝ้าเพดาน	ไม้โชว์โครงสร้าง	ไม้โชว์โครงสร้าง
4. หลังคา	กระเบื้องลอนคู่	
5. ประตู	บานเฟี้ยม	บานสวิงเปิดคู่
6. หน้าต่าง	อลูมิเนียม	กรอบไม้ บานกระจก
7. ระเบียง	×	✓
8. ราวกันตก	ไม้แกะสลัก	
9. ช่องระบายลม	ไม้ระแนงและบล็อกช่องลม	×

รูปที่ 4.33 การจัดวางเครื่องเรือนและพื้นที่ใช้สอย เรือนไม้แถว 6

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว 6

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว
<p>ด้านหน้าบ้าน</p> 	<p>เรือนนี้เกะไฟไหม้ และได้มีการปรับปรุงมาเป็นเวลา 10 ปี</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : -</p> <p>อื่น ๆ : พื้นที่ว่างระหว่างอาคาร สำหรับเป็นพื้นที่เก็บของและทำให้เกิดช่องแสงเข้าสู่ตัวอาคาร</p>
<p>ส่วนรับแขก/ชายของ/พักผ่อน</p> 	<p>ชุดรับแขกจะมีลักษณะเป็นม้านั่งไม้ยาว แคร่และโต๊ะกลาง มีชั้นวางทีวีไม้ เนื่องจากอาคารนี้มีการปรับปรุงทำให้ตัวอาคารมีผนังและหน้าต่างที่แตกต่างกันไป หน้าต่างจะมีลักษณะเป็นอลูมิเนียม และที่ผนังของอาคารมีการติดรูปสมาชิกในครอบครัว</p> <p>เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : ม้านั่งไม้ โต๊ะกลาง ตู้โชว์ ตู้วางทีวี</p>

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือน ไม้แถว
<p data-bbox="300 394 446 430">ส่วนเก็บของ</p> 	<p data-bbox="1006 394 1396 819">ชั้น 1 มีลักษณะเป็นพื้นที่โล่งไว้เก็บของที่ได้บันได มีการนำติดรูปบรรพบุรุษ และชั้นวางกระถางธูปไว้สำหรับไหว้ในวันตรุษจีน มีการนำตู้เก็บของและตู้โชว์มาเก็บเพื่อแบ่งพื้นที่ และมีโต๊ะคอมพิวเตอร์ และโต๊ะทำงาน เนื่องจากมีมีสมาชิกในเรือนที่อยู่ในวัยกำลังศึกษา</p> <p data-bbox="1006 829 1396 924">ชั้น 2 มีลักษณะเป็นที่โล่งไว้สำหรับเก็บของ</p> <p data-bbox="1006 997 1396 1207">เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : ที่ติดรูปบรรพบุรุษ ชั้นเก็บของ ตู้รองเท้า โต๊ะคอมพิวเตอร์ โต๊ะทำงาน</p>
<p data-bbox="300 1276 414 1312">ส่วนนอน</p> 	<p data-bbox="1006 1270 1396 1480">ชั้น1 มีห้องนอน 3ห้อง มี1ห้องที่ไว้รับรองแขก โดยมีห้องนอนบริเวณส่วนหน้าที่มีการกั้นห้องด้วยกระจก มีประตูหน้าต่างวัสดุเป็นอลูมิเนียม</p> <p data-bbox="1006 1522 1396 1680">ชั้น 2 มีห้องนอนใหญ่ 1 ห้องมีการกั้นห้องด้วยด้วยกระจก หัวเตียงมีการตกแต่งโดนนำไม้เก่ามาตกแต่ง</p> <p data-bbox="1006 1722 1396 1869">เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : เตียงไม้ ตู้วางทีวี พัดลม ตู้เก็บของ</p>

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือน ไม้แถว
<p data-bbox="298 394 657 432">ส่วนครัวและรับประทานอาหาร</p> 	<p data-bbox="1010 394 1365 709">เป็นพื้นที่โล่ง มีการก่อเคาน์เตอร์ครัวชิดผนัง ใช้เตาแก๊สในการประกอบอาหาร ชูรับประทานอาหารเป็นไม้ โดยครัวจะมีการระบายอากาศผ่านปลีคช่องลมและ ระแนงไม้</p> <p data-bbox="1010 758 1398 961">เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม : โต๊ะอาหาร เตาแก๊ส ไมโครเวฟ หม้อหุงข้าว ตู้เย็น เครื่องซักผ้า</p>
<p data-bbox="298 1010 386 1047">ห้องน้ำ</p> 	<p data-bbox="1010 1010 1398 1270">ห้องน้ำมีลักษณะ เป็นโขน้ำที่เก็บน้ำไว้ใช้ในการอาบน้ำ การเก็บน้ำไว้ใช้ในลักษณะก่อบุน นี้จะให้น้ำมีอุณหภูมิที่เย็นตลอดเวลา ใช้ชั้นในการตักน้ำ</p> <p data-bbox="1010 1291 1365 1381">เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม: โขน้ำ ชั้นน้ำ ชักโครก</p>
<p data-bbox="298 1430 386 1467">ระเบียง</p> 	<p data-bbox="1010 1430 1398 1633">ระเบียงอยู่ด้านหน้าของอาคารใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด มีความสูงระเบียง 0.90 -1.00 เมตร และราวกันตกมีลักษณะเป็นไม้แกะสลัก</p>

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

พื้นที่	การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว
<p>บ่อน้ำ</p> 	<p>จะอยู่บริเวณกลางบ้าน มีลักษณะเป็นบ่อน้ำฝนที่ไว้ใช้กักเก็บน้ำไว้ใช้ในการล้างจาน ซักผ้า โดยเจ้าของเรือนได้ใช้ถังน้ำในการตักน้ำผัดจากเรือนอื่นที่ใช้บ่อน้ำในการสูบน้ำขึ้นมาใช้งาน</p>

จากรูปที่ 4.32 การใช้งานเรือนไม้แถว 6 ตารางที่ 4.11 เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมเรือน 6 รูปที่ 4.33 การจัดวางเครื่องเรือนและพื้นที่ใช้สอยและตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์เอกลักษณ์ของเรือนไม้แถว โดยเอกลักษณ์ของเรือนไม้แถวที่พบ ดังนี้

1. เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายใน ประกอบด้วย พื้นชั้น 1 วัสดุเป็นกระเบื้อง พื้นชั้น 2 มีวัสดุเป็นไม้ ผนังเรือนชั้น 1 มีวัสดุเป็นปูนฉาบเรียบ ชั้น 2 มีวัสดุเป็นไม้ตีซ้อนเกร็ด ฝ้าเพดานมีลักษณะเป็นไม้ ไขว้โครงสร้าง ประตูใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลักมีลักษณะเป็นบานเฟี้ยม และบานสวิงลูกฟัก หน้าต่างมีการใช้วัสดุเป็นอลูมิเนียมแบบบานเลื่อนและหน้าต่างไม้เนื้อแข็ง ที่มีลักษณะเป็นบานพับ 2 และ 3 บานเปิด ออกด้านนอก ช่องระบายลม วัสดุใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นบล็อกช่องลม และระแนงไม้ มีขนาดความสูง 0.30 - 0.50 เมตร ราวกันตกมีลักษณะเป็นไม้แกะสลัก และพบบ่อน้ำฝน 1 ที่ไว้ใช้ซักผ้า ล้างจาน

2. เอกลักษณ์ทางเครื่องเรือนและพฤติกรรม ส่วนรับแขก ชุดรับแขกมีลักษณะเป็นชุดรับแขกไม้ยาว มีการติดรูปบรรพบุรุษ และที่ซั้ววางกระถางธูปไว้ในการไหว้ในเทศกาลตรุษจีนเนื่องจากเจ้าของเรือนเป็นชาวไทยเชื้อสายจีน ชุดรับประทานอาหารเป็นชุดรับประทานอาหารกลมมีวัสดุไม้ ลักษณะเตียงเป็นโครงไม้เนื้อแข็ง ห้องน้ำใช้ โชน้ำที่เก็บน้ำไว้ใช้ในการอาบน้ำ โดยใช้การก่อบุนและกักเก็บน้ำไว้ ทำให้น้ำมีอุณหภูมิที่เย็นตลอดเวลาโดย ใช้ขันในการตักน้ำ

4.2.6.1 ความคิดเห็นของเจ้าของเรือนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่ไฮมสแตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว

จากการสัมภาษณ์เจ้าของเรือนให้นักท่องเที่ยวพักในบริเวณชั้น 1 ของเรือน ซึ่งปัจจุบันเป็นห้องนอนที่ไม่ได้ใช้งาน โดยคิดว่าจะนำฟูกวางบนพื้น และให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมรับประทานอาหาร

อาหารกับคนในครอบครัว โดยเจ้าของเรือนคิดว่าเมนูอาหารเช้าควรเป็นปาตองโก(มีน้ำจิ้ม) เมนูอาหารเย็นเป็นอาหารพื้นถิ่น เช่นแกงเปิดใส่กล้วย ต้มส้มปลากระบอกใส่ระกำ เป็นต้น ด้านห้องน้ำให้ใช้ห้องน้ำรวม ใช้ร่วมกับคนในเรือน ส่วนการเรียนรู้วิถีชีวิตคนในชุมชน เจ้าของเรือนคิดว่ากิจกรรมที่จะทำทำให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวคือการสอนทำขนมแข่ง ขนมเทียน เป็นต้น เพราะเป็นที่เจ้าของเรือนจะทำไหว้ในเทศกาลตรุษจีน

4.3 ผลการสำรวจเอกลักษณ์ของเรือนไม้แถวในชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว

จากการสำรวจเรือนไม้แถวในชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัวที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย 2554 จำนวน 6 อาคาร เป็นเรือนไม้แถวที่มีอายุระหว่าง 70 -115 ปี เป็นเรือนของชาวไทยเชื้อสายจีน อาชีพอดีตจนถึงปัจจุบันคือการค้าขาย โครงสร้างเป็นไม้เนื้อแข็ง หลังคาเป็นทรงจั่ว หลังคาเดิมเป็นกระเบื้องว่าว แต่เนื่องจากทรุดโทรมเจ้าของเรือนจึงเปลี่ยนเป็นกระเบื้องลอน โดยสามารถแบ่งเอกลักษณ์ของเรือนไม้แถวที่พบ ดังนี้

1. เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในเรือนไม้แถวในชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว คือ พื้นของเรือนชั้น1 เป็นพื้นซีเมนต์ขัดมัน พื้นชั้น 2 เป็นพื้นไม้ ผนังอาคารเป็นไม้ตีซ้อนเกร็ด ฝ้าเพดานมีลักษณะเป็นไม้โชว์โครงสร้าง ประตูใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลักมีลักษณะเป็นบานเฟี้ยม และบานสวิงลูกฟัก หน้าต่างใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลัก มีลักษณะเป็นบานพับ 2 บานเปิดออกด้านนอกอาคาร ช่องระบายลมมีประโยชน์เพื่อถ่ายเทอากาศรวมถึงนำแสงเข้าสู่ตัวอาคาร โดยวัสดุใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมดมีลักษณะเป็นระแนงไม้ มีขนาดความสูง 0.30 - 0.50 เมตร ระเบียงอยู่ด้านหน้าของอาคารใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด มีความสูงระเบียง 0.90 -1.00 เมตร และราวกันตกมีลักษณะเป็นไม้ลูกกรง (ตารางที่ 4.13)

2. เอกลักษณ์ทางเครื่องเรือนและพฤติกรรม ชุดรับแขกมีลักษณะเป็นชุดรับแขกไม้ยาวและแคร์ มีการติดรูปสถาบันพระมหากษัตริย์และรูปคนในครอบครัวที่ผนังของอาคาร มีการติดรูปหรือวางรูปบรรพบุรุษเพื่อไหว้ในเทศกาลตรุษจีนเนื่องจากเจ้าของเรือนเป็นชาวไทยเชื้อสายจีน ชุดรับประทานอาหารเป็นชุดรับประทานอาหารมีวัสดุไม้ ลักษณะเตียงเป็นโครงไม้เนื้อแข็ง ห้องน้ำใช้โซ่ที่เก็บน้ำไว้ใช้ในการอาบน้ำ โดยใช้การก่อบุนและกักเก็บน้ำไว้ ทำให้น้ำมีอุณหภูมิที่เย็นตลอดเวลาโดย ใช้ขันในการตักน้ำ และมีบ่อน้ำฝนไว้ใช้ในครัวเรือน (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบเอกลักษณ์เรือนไม้แถว

ข้อมูล	เรือนไม้แถว 1	เรือนไม้แถว 2	เรือนไม้แถว 3	เรือนไม้แถว 4	เรือนไม้แถว 5	เรือนไม้แถว 6	วิเคราะห์
ประเภทเรือน	 2 ชั้น 2 คูหา	 2 ชั้น 3 คูหา	 2 ชั้น 3 คูหา	 2 ชั้น 4 คูหา	 2 ชั้น 4 คูหา	 2 ชั้น 4 คูหา	ทั้ง 6 อาคารสอดคล้องตาม เกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย
1. อายุเรือน	70 ปี	70 ปี	100 ปี	70 ปี	115 ปี	10 ปี (ปรับปรุง)	เรือนไม้แถว 1-5 มีอายุเรือนที่ ใกล้เคียงกัน จะมีเรือนไม้แถว 6 ที่มีอายุเพียง 10 ปีเนื่องจาก เกิดเหตุการณ์ไฟไหม้
2. ชาติพันธุ์	คนไทยเชื้อสาย จีน	คนไทยเชื้อสาย จีน	คนไทยเชื้อสาย จีน	คนไทยเชื้อสายจีน	คนไทยเชื้อสายจีน	คนไทยเชื้อสายจีน	เจ้าของเรือนไม้แถวทั้ง 6 อาคารเป็นชาวไทยเชื้อสาย จีน
3.1 อาชีพ (อดีต) 3.2 อาชีพ (ปัจจุบัน)	ประมง รีดผ้าและ ประมง	ค้าขาย ค้าขาย - เจียรไนพลอย	ค้าขาย ค้าขาย	ค้าขาย ค้าขาย	ค้าขาย(รุ่งเรือง พานิช) เย็บผ้า -ขายของ ที่ระลึก	ประมง รับราชการ	อาชีพในอดีตเรือนไม้แถว 2,3,4,5ประกอบอาชีพค้าขาย มีเพียงเรือนไม้แถว 1 และ 6 ที่ ประกอบอาชีพประมง อาชีพ ปัจจุบันเรือนไม้แถว 2,3,4,5 ยังคงประกอบอาชีพค้าขาย เหมือนอดีตและเรือนไม้แถว ที่ 1 ที่ยังคงประกอบอาชีพ เหมือนอดีตคือประมง มีเพียง เรือนไม้แถว 6 ที่เปลี่ยนอาชีพ จากอดีตเป็นรับราชการ

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อมูล	เรือนไม้แถว 1	เรือนไม้แถว 2	เรือนไม้แถว 3	เรือนไม้แถว 4	เรือนไม้แถว 5	เรือนไม้แถว 6	วิเคราะห์
4. ที่ตั้ง	ริมคลอง	ตลาด	ตลาด	ตลาด	ตลาด	ตลาด	มีเพียงเรือนไม้แถว 1 ที่ติดริมคลองเรือนไม้แถวอื่นจะอยู่ในตลาด
5.1 พื้น ชั้น 1	ซีเมนต์ขัดมัน 	กระเบื้อง 	ซีเมนต์ขัดมัน 	ซีเมนต์ขัดมัน 	ไม้ 	กระเบื้อง 	-พื้นชั้น 1 เรือนไม้แถว 1,3,4,5 มีวัสดุพื้นเป็นซีเมนต์ขัดมัน ส่วนเรือนไม้แถว 2,5 มีวัสดุพื้นเป็นกระเบื้อง -พื้นชั้น 2 ทั้ง 6 เรือนมีวัสดุพื้นเป็นไม้
5.2 พื้น ชั้น 2	ไม้ 	ไม้ 	ไม้ 	ไม้ 	ไม้ 	ไม้ 	
6.1 ผนัง ชั้น 1	ไม้ตีซ้อนเกร็ด ฉนวนอน 	ไม้ตีซ้อนเกร็ด ฉนวนอน 	ไม้ตีซ้อนเกร็ด ฉนวนอน 	กรุกระเบื้อง 	ไม้ตีซ้อนเกร็ด ฉนวนอน 	ปูนฉาบเรียบ 	-ผนังชั้น 1 เรือนไม้แถว 1,2,3,5 ผนังเป็นไม้ตีซ้อนเกร็ด ส่วนเรือนไม้แถว 4 ที่ผนังเป็นผนังปูนกรุกระเบื้อง และเรือน 6 เป็นปูนฉาบเรียบทาสี -ผนังชั้น 2 ทั้ง 6 อาคารผนังเป็นไม้ตีซ้อนเกร็ด
6.2 ผนัง ชั้น 2	ไม้ตีซ้อนเกร็ด ฉนวนอน 	ไม้ตีซ้อนเกร็ด ฉนวนอน 	ไม้ตีซ้อนเกร็ด ฉนวนอน 	ไม้ตีซ้อนเกร็ด ฉนวนอน 	ไม้ตีซ้อนเกร็ด ฉนวนอน 	ไม้ตีซ้อนเกร็ด ฉนวนอน 	
7. ฝ้าเพดาน	ฝ้าไม้โชว์ โครงสร้าง 	ฝ้าไม้โชว์ โครงสร้าง 	ฝ้าไม้โชว์ โครงสร้าง 	ฝ้าฉาบเรียบ 	ฝ้าไม้โชว์โครงสร้าง 	ฝ้าไม้โชว์โครงสร้าง 	เรือนไม้แถว 1,2,3,5,6 ฝ้าเพดานเป็นไม้โชว์โครงสร้าง แต่มีเรือนไม้แถว 4 ที่ฝ้าเพดานเป็นฝ้าฉาบเรียบ

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อมูล	เรือนไม้แถว 1	เรือนไม้แถว 2	เรือนไม้แถว 3	เรือนไม้แถว 4	เรือนไม้แถว 5	เรือนไม้แถว 6	วิเคราะห์
8. หลังคา	กระเบื้องลอนคู่ 	กระเบื้องว่าว 	กระเบื้องลอนคู่ 	กระเบื้องลอนคู่	กระเบื้องลอนคู่ 	กระเบื้องลอนคู่	เรือนไม้แถว 1,3,4,5,6 เป็นกระเบื้องลอนคู่ มีเพียงเรือนไม้แถว 2ที่กระเบื้องยังคงเป็นกระเบื้องว่าว
9.1 ประตูชั้น1	บานเฟี้ยม 	บานเฟี้ยม 	บานเฟี้ยม 	บานเฟี้ยม 	บานเฟี้ยม 	บานเฟี้ยม 	ทั้ง 6 เรือนผนังเป็นบานเฟี้ยม เรือนไม้แถว 1,2,6 บานสวิง ลูกฟักส่วนเรือน 3และ5เป็นบานเฟี้ยม
9.2 ประตูชั้น2	บานสวิงลูกฟัก 	บานสวิงลูกฟัก	บานเฟี้ยม	-	บานเฟี้ยม 	บานสวิงลูกฟัก 	
10. หน้าต่าง	บานพับ 2 บาน 	บานพับ 2 บาน	บานพับ 2 บาน	บานพับ 3 บาน 	บานพับ 2 บาน 	บานพับ 2,3 บาน	ทั้ง 6 เรือนหน้าต่างเป็นบานพับแบบเปิดออกนอกอาคาร แตกต่างกันในจำนวนบาน แต่มีเรือนไม้แถว6 ที่มีบานหน้าต่างเลื่อนอลูมิเนียมเพิ่มมา
11. ระเบียง			✓	ไม่มี			เรือนไม้แถว 1,2,3,5,6,มีระเบียง มีเพียงเรือน4ที่ไม่มีระเบียง

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อมูล	เรือนไม้แถว 1	เรือนไม้แถว 2	เรือนไม้แถว 3	เรือนไม้แถว 4	เรือนไม้แถว 5	เรือนไม้แถว 6	วิเคราะห์
12.ราวกันตก (ระเบียง)	ไม้ลูกกรง 	ไม้ระแนง 	ไม้ลูกกรง 	ไม้ลูกกรง 	ไม้ลูกกรง 	ไม้แกะสลัก 	เรือนไม้แถว 1,2,3,6ราวกันตกเป็นไม้ลูกกรง มีเพียงเรือนไม้แถว 6 ที่เป็นไม้แกะสลัก
13.ช่องระบายลม	ระแนงไม้ 	ระแนงไม้ 	ไม้แกะสลัก 	บล็อกช่องลม 	ไม้แกะสลัก 	ไม้ระแนงและบล็อกช่องลม 	เรือนไม้แถว 1,2,4,6 ช่องระบายลมเป็นระแนงไม้ ส่วนเรือน 3,6เป็นบล็อกช่องลม

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบเครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม

เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบพฤติกรรม		เรือนไม้ แถว 1	เรือน ไม้แถว 2	เรือน ไม้แถว 3	เรือนไม้ แถว 4	เรือนไม้ แถว 5	เรือนไม้ แถว 6	รายละเอียด
ส่วนรับแขก	ม้านั่งหน้าบาน	✓	✓	✗	✗	✓	✗	ชุดรับแขกภายในเรือนไม้แถวส่วนใหญ่จะเป็นแคร่ และม้านั่งยาว มีการติดรูปพระมหากษัตริย์และรูปสมาชิกในครอบครัวไว้ที่ผนังอาคาร โดยมีการวางตู้โชว์ไว้ชิดผนังเพื่อโชว์ของเก่า และในทุกเรือนมีหิ้งพระในส่วนพื้นที่รับแขก
	แคร่	✓	✓	✓	✗	✓	✗	
	ม้านั่งยาวส่วนรับแขก	✓	✓	✗	✗	✓	✓	
	เสื่อ	✗	✗	✗	✓	✗	✗	
	รูปพระมหากษัตริย์	✓	✓	✓	✗	✓	✓	
	รูปสมาชิกในครอบครัว	✓	✓	✓	✗	✓	✓	
	หิ้งพระ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	ตู้โชว์	✓	✓	✓	✗	✓	✓	
	จักรเย็บผ้า	✗	✗	✗	✗	✓	✗	
	คอมพิวเตอร์	✗	✓	✗	✗	✓	✗	
ส่วนเก็บของ	จุดวางรูปบรรพบุรุษ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ในพื้นที่ส่วนเก็บของของเรือนจะมีการพื้นที่สำหรับวางรูปบรรพบุรุษเพื่อไว้ไหว้ในเทศกาลตรุษจีน
	ตู้เก็บของ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	ราวแขวนผ้า	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
ส่วนครัวและรับประทานอาหาร	เตาแก๊ส	✓	✓	✓	✓	✓	✓	เรือนไม้แถวทุกเรือนใช้เตาแก๊สในการประกอบอาหาร และทุกเรือนมีโถงน้ำเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ โดยชุดรับประทานอาหารจะเป็นชุดรับประทานอาหารไม้ มีเพียงเรือนไม้แถว 4 ที่นั่งรับประทานอาหารที่เสื่อ
	เตาถ่าน	✓	✗	✗	✗	✓	✗	
	ตู้กับข้าว	✓	✓	✓	✗	✓	✗	
	โถงน้ำ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	กระตักน้ำ	✓	✗	✗	✗	✗	✗	
	ตู้เย็น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	ไมโครเวฟ	✗	✓	✗	✗	✓	✓	
	หม้อหุงข้าว	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	ชุดรับประทานอาหาร	✓	✓	✓	✗	✓	✓	
ห้องนอน	ตู้เสื้อผ้า	✓	✓	✗	✓	✓	✓	ส่วนห้องนอนทั้ง 6 เรือนจะใช้เตียงลักษณะเตียงไม้ และใช้พัดลมในการระบายอากาศ และเรือนไม้ 2 และ 4 จะมีการวางฟูกบนพื้นในห้องนอนบางห้องเพื่อไว้ให้สำหรับห้องนอนแขก
	เตียงไม้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	ฟูกวางบนพื้น	✗	✓	✗	✓	✗	✗	
	พัดลม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	แอร์	✗	✓	✗	✗	✗	✗	
	มุ้ง	✓	✗	✗	✗	✓	✗	

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

เครื่องเรือนและอุปกรณ์ประกอบ พฤติกรรม		เรือนไม้ แถว 1	เรือน ไม้แถว 2	เรือน ไม้แถว 3	เรือนไม้ แถว 4	เรือนไม้ แถว 5	เรือนไม้ แถว 6	รายละเอียด
ห้องน้ำ	โซ่น้ำ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ทั้ง6เรือนจะมีการใช้โซ่น้ำใน การกักเก็บน้ำเพื่อไว้ใช้อาบ เรือนไม้แถว 1,2,3,5,6 มี การใช้ชักโครกแบบนั่งราบ จะมีเพียงเรือนไม้แถว 4ที่ ยังคงใช้ชักโครกแบบนั่งยอง และเรือนไม้แถว5 เป็นเรือน เดียวที่มีการใช้ฝักบัวในการ อาบน้ำด้วย
	ชักโครกแบบนั่งราบ	✓	✓	✓	✗	✓	✓	
	ชักโครกแบบนั่งยอง	✗	✗	✗	✓	✗	✗	
	ฝักบัวอาบน้ำ	✗	✗	✗	✗	✗	✓	
อื่น ๆ	บ่อน้ำฝน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	เรือนไม้แถวทั้ง 6 เรือนมีบ่อ น้ำฝนไว้ใช้ในการกักเก็บน้ำ เพื่อไว้ใช้ในการล้างจาน ชัก ผ้า และเรือนไม้แถว2และ4มี คอมพิวเตอร์และwifiใน เรือนไม้แถว
	บ่อน้ำอุปโภค บริโภค	✓	✗	✗	✓	✗	✗	
	จักรเย็บผ้า	✗	✗	✗	✗	✓	✗	
	คอมพิวเตอร์	✗	✓	✗	✗	✓	✗	
	Wifi	✗	✓	✗	✗	✓	✗	

4.4 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นเลือกแบบเฉพาะเจาะจงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

4.4.1 คนในชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงเป็นเจ้าของเรือนทั้งหมด 6 คน สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว ช่วงวันที่ 21 - 22 มิถุนายน 2562 จำนวน 6 คน ส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายเป็นหลัก (ตารางที่ 4.13)

4.4.2 นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว ที่ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว ช่วงวันที่ 11 - 12 พฤษภาคม 2562 และวันที่ 18 - 19 พฤษภาคม 2562 จำนวน 100 คน 2 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง มีช่วงอายุ 24 - 54 ปี 1 ใน 4 ของกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ระหว่าง ต่ำกว่า 10,000 -30,000 บาท และ 1 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาในการท่องเที่ยวภายในชุมชนระหว่าง 30 นาที - 2 ชม.(ตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวจากการแจกแบบสอบถาม (n=100)

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	62	62
ชาย	38	38
ช่วงอายุ		
อายุ 10 - 23 ปี	14	14
อายุ 24 - 37 ปี	34	34
อายุ 38 - 54 ปี	37	37
อายุ 55 - 72 ปี	15	15
อาชีพ		
พนักงานบริษัทเอกชน	26	26
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	22	22
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	15	15
นักเรียน/นักศึกษา	14	14
รับจ้าง	12	12
เกษตรกร	7	7
อื่น ๆ	4	4
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	20	20
10,001 - 20,000 บาท	27	27
20,001 - 30,000 บาท	21	21
30,001 - 40,000 บาท	7	7
40,001 - 50,000 บาท	10	10
มากกว่า 50,001 บาท	15	15
ระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวภายในในชุมชน		
30 นาที - 1 ชม.	34	34
1 - 2 ชม.	46	46
2 - 3 ชม.	10	10
4 - 5 ชม.	1	1
5 - 6 ชม.	1	1
พักค้างคืน 1 คืน	5	5
พักค้างคืน 2 คืน	3	3

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความต้องการของคนในชุมชนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ชุมชนขนมแปกกรมคลองหนองบัว (n=6)

ข้อมูล		เรือนไม้แถว 1	เรือนไม้แถว 2	เรือนไม้แถว 3	เรือนไม้แถว 4	เรือนไม้แถว 5	เรือนไม้แถว 6	รายละเอียด
ส่วนครัวและรับประทานอาหาร	การรับประทานอาหาร	ร่วมกัน	ร่วมกัน	ร่วมกัน	ร่วมกัน	ร่วมกัน	ร่วมกัน	เจ้าของเรือนทั้ง 6 เรือน คิดว่าให้นักท่องเที่ยวร่วมรับประทานอาหารร่วมกับสมาชิกในเรือนโดยนั่งโต๊ะรับประทานอาหาร โดยเมนูอาหารเช้าเป็นปาท่องโก๋ (มีน้ำจิ้ม) อาหารเย็นเป็นอาหารทะเล
	ตำแหน่งในการรับประทานอาหาร	ชุด รับประทานอาหาร	ชุด รับประทานอาหาร	แคร่	เสื่อ	แคร่	ชุด รับประทานอาหาร	
	เมนูอาหาร - อาหารเช้า - อาหารเย็น	ปาท่องโก๋ (มีน้ำจิ้ม) อาหารทะเล	ปาท่องโก๋ (มีน้ำจิ้ม) อาหารทะเล	ปาท่องโก๋ (มีน้ำจิ้ม) อาหารทะเล	ปาท่องโก๋ (มีน้ำจิ้ม) อาหารทะเล	ปาท่องโก๋ (มีน้ำจิ้ม) อาหารทะเล	ปาท่องโก๋ (มีน้ำจิ้ม) อาหารพื้นถิ่น	
ห้องนอน	ตำแหน่งห้องพัก	ชั้น 2 ส่วนเก็บของ	ชั้น 2 ห้องนอน	ชั้น 2 ส่วนเก็บของ	ชั้น 2 ห้องนอน	ชั้น 1 ห้องนอน	ชั้น 1 ห้องนอน	เจ้าของเรือน 1,2,3,4 คิดว่าให้นักท่องเที่ยวพักในชั้น 2 ของเรือน โดยเตียงมีลักษณะเป็นเตียงไม้ และนำเฟอร์นิเจอร์และของเก่ามาตกแต่งภายในห้องพัก
	ลักษณะเตียง	เตียงไม้	เตียงไม้	ฟูกวางบนพื้น	เตียงไม้	เตียงไม้	ฟูกวางบนพื้น	
	การตกแต่ง	นำของเก่ามา ตกแต่ง	นำของเก่ามา ตกแต่ง	นำของเก่ามา ตกแต่ง	นำของเก่ามา ตกแต่ง	นำของเก่ามา ตกแต่ง	นำของเก่ามา ตกแต่ง	
ห้องน้ำ	ห้องน้ำ	ห้องน้ำรวม โดยต้องแยก ห้องอาบน้ำ และห้องสุขา	ห้องน้ำรวม โดยต้องแยก ห้องอาบน้ำ และห้องสุขา	ห้องน้ำรวม โดยต้องแยก ห้องอาบน้ำ และห้องสุขา	ห้องน้ำรวม โดยต้องแยก ห้องอาบน้ำ และห้องสุขา	ห้องน้ำรวม เปลี่ยนชัก โครกแบบนั่ง ยองเป็นนั่ง ราบ	ห้องน้ำรวม โดยต้องแยก ห้องอาบน้ำ และห้องสุขา	เจ้าของเรือนทุกเรือนคิดว่าห้องน้ำใช้แบบห้องน้ำรวมร่วมกับคนในเรือนโดยแยกส่วนห้องอาบน้ำและห้องสุขา

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความต้องการของคนในชุมชนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ชุมชนขนมแปดกริมคลองหนองบัว(ต่อ) (n=6)

ข้อมูล		เรือนไม้แถว 1	เรือนไม้แถว 2	เรือนไม้แถว 3	เรือนไม้แถว 4	เรือนไม้แถว 5	เรือนไม้แถว 6	รายละเอียด
กิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิต	กิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิต	สอนทำขนมเทียน ขนมแข่ง เพราะเป็นขนมที่ต้องทำไหว้ในเทศกาลตรุษจีน	สอนทำกุ้งแห้งหรือกล้วยตากอบน้ำผึ้ง เนื่องจากเจ้าของเรือนประกอบอาชีพค้าขายสินค้าตั้งกล่าวอยู่แล้ว	การสอนขนมขนมควยลิงขนมติดคอ เนื่องจากเจ้าของเรือนประกอบอาชีพขายขนมควยลิงเป็นเจ้าของแรกของชุมชน	สอนการทำขนม ขนมสาकु เนื่องจากเจ้าของเรื่องประกอบอาชีพค้าขายขนมประเภทนี้	พาชมเรือนแห่งนี้ เล่าถึงวิถีชีวิตของคนสมัยก่อน และอธิบายภูมิปัญญาต่าง ๆ ที่สร้างไว้ใน การเรือนแห่งนี้	สอนทำขนมเทียน ขนมแข่ง เพราะเป็นขนมที่ต้องทำไหว้ในเทศกาลตรุษจีน	พบว่าเจ้าของเรือน1,3,4,6 คิดว่าจะสอนนักท่องเที่ยวทำขนม ส่วนเรือนที่2 คิดว่าจะสอนนักท่องเที่ยวทำกุ้งแห้งหรือกล้วยตากอบน้ำผึ้ง ส่วนเรือนที่ 5คิดว่าจะพานักท่องเที่ยวชมภูมิปัญญาต่าง ๆ ที่สร้างไว้ใน การเรือนไม้แถวนี้

4.5 ความต้องการของคนในชุมชนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปกักริมคลองหนองบัว

จากการสัมภาษณ์เจ้าของเรือนไม้แถว 6 อาคารต้องการให้นักท่องเที่ยวร่วมรับประทานอาหารร่วมกับสมาชิกภายในเรือน โดยล้อมวงกันรับประทานอาหารที่แคร์ โดยเมนูอาหารเช้าเป็นปาต่องแบบมีน้ำจิ้มและอาหารเย็นเป็นอาหารทะเล เนื่องจากชุมชนแห่งนี้มีพื้นที่ติดกับคลองและมีตลาดปลาทำให้สามารถหาอาหารทะเลได้ง่าย โดยเมนูอาหารทะเล เช่น ข้าวคลุกพริกเกลือกับอาหารทะเลลวกจิ้ม เป็นต้น ส่วนห้องนอนเจ้าของเรือนคิดว่าให้นักท่องเที่ยวพักในส่วนนอนหรือห้องนอนในชั้น 2 ของเรือนเพื่อความเป็นส่วนตัวโดยภายในห้องพักให้มีการตกแต่งโดยนำเฟอร์นิเจอร์และของเก่ามาตกแต่ง โดยเพียงคิดว่ามีลักษณะเป็นโครงเตียงไม้ ส่วนห้องน้ำให้ใช้ห้องน้ำรวม โดยแยกส่วนห้องสุขาและห้องอาบน้ำ และกิจกรรมที่เจ้าของเรือนจะถ่ายทอดแก่นักท่องเที่ยวคือการสอนทำขนมโบราณและอาหารพื้นบ้านเนื่องจากทุกเรือนสามารถทำได้ (ตารางที่ 4.16)

4.6 ความต้องการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปกักริมคลองหนองบัว

4.6.1 ข้อมูลของชุมชนขนมแปกักริมคลองหนองบัว

จากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวพบว่า 2 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างไม่เคยมาชุมชนขนมแปกักริมคลองหนองบัว 1 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างคิดว่าเอกลักษณ์ของชุมชนขนมแปกักริมคลองหนองบัว คือการทำอาหารและขนมโบราณ และช่องทางที่รู้จักชุมชนคือ facebook ร้อยละ 24 ครอบครั้วและญาติ ร้อยละ 24 รองลงมาคือ เพื่อน ร้อยละ 22 และinternet ร้อยละ 20 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับข้อมูลชุมชนขนมแปกักริมคลองหนองบัว (n=100)

ข้อมูลของชุมชนขนมแปกักริมคลองหนองบัว	ความถี่	ร้อยละ
สถานะข้อมูลชุมชน		
ไม่เคยมาชุมชน	60	60
เคยชุมชน	40	40

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ข้อมูลของชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัว	ความถี่	ร้อยละ
เอกลักษณ์ของชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การทำอาหารและขนมโบราณ	84	42
บรรยากาศภายในชุมชน	39	20
สถาปัตยกรรม(อาคารเรือนไม้แถว)	34	17
อัตลักษณ์ของคนในชุมชน	3	15
การทำประมง	5	3
การทำพลอย	4	2
การทำเกษตรกรรม	2	1
ช่องทางการรู้จักชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
Facebook	31	24
ครอบครัวและญาติ	31	24
เพื่อน	28	22
Internet	26	20
TV	6	5
อื่นๆ	6	5

4.6.2 สภาพแวดล้อม บรรยากาศและกิจกรรมของโฮมสเตย์

จากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวคิดว่า ส่วนใหญ่การพักโฮมสเตย์ภายในชุมชนควรให้นักท่องเที่ยวเป็นคนตัดสินใจในการเลือกพักโฮมสเตย์เอง ลักษณะที่ตั้งโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัวควรติดริมน้ำ โดยมีกิจกรรมภายในชุมชนเป็นล่องเรือชมธรรมชาติ ดูฝูงเหยี่ยวแดง ชมซุ้มบรรยากาศสายน้ำที่หล่อเลี้ยง ร้อยละ44 รับประทานอาหารขนมแปलग ขนมโบราณ อาหารพื้นเมืองโบราณกว่า 100 ชนิดร้อยละ 40 ตามลำดับ 2 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างคิดว่าราคาควรอยู่ที่ 300 – 600 บาท 1 คน/1คืน และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในโฮมสเตย์คือที่จอดรถ ร้อยละ29 free wifi ร้อยละ19 (อาหารพื้นถิ่นร้อยละ19 และมุมรับประทานอาหารและเครื่องดื่ม ร้อยละ17 ตามลำดับ (ตารางที่4.18) และ 1 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวคิดว่ารูปแบบ/สไตล์ของโฮมสเตย์สื่อถึงชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัวควรมีสไตล์แนวพื้นถิ่นที่เป็นอาคารเรือนไม้แถว (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมบรรยากาศและกิจกรรมของโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว (n=100)

สภาพแวดล้อม บรรยากาศและกิจกรรมของโฮมสเตย์	ความถี่	ร้อยละ
การเลือกพักโฮมสเตย์		
นักท่องเที่ยวเลือกโฮมสเตย์เอง	81	81
วิสาหกิจจัดสรรโฮมสเตย์ให้นักท่องเที่ยว	19	19
ลักษณะที่ตั้งของโฮมสเตย์		
ติดริมน้ำ	87	87
อยู่ในตลาด	10	10
อื่นๆ	3	3
ราคาห้องพัก/คน/คืน		
150 - 200 บาท	7	7
200 - 300 บาท	12	12
300 - 400 บาท	26	26
400 - 500 บาท	33	33
500 - 600 บาท	21	21
อื่นๆ	1	1
กิจกรรมท่องเที่ยวภายในชุมชน		
ล่องเรือชมธรรมชาติ ดูฝูงเหยี่ยวแดง ชมซังบรรยากาศสายน้ำที่หล่อเลี้ยงชุมชน	44	44
รับประทานอาหารชนมแปลง ชมโบราณ อาหารพื้นเมืองโบราณกว่า 100 ชนิด	40	40
เยี่ยมชมบ้านเลขที่38 ที่ได้รับรางวัล อนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่น ปี2557 ประเภท เคหสถานและบ้านเอกชน จากสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์	12	12
ภูมิปัญญาการทำน้ำอ้อย (การทำน้ำอ้อยและตั้งเม)	4	4
สิ่งอำนวยความสะดวกของโฮมสเตย์		
ที่จอดรถ	71	29
Free Wifi	47	19
อาหารพื้นถิ่น	46	19
มุมรับประทานอาหารและเครื่องดื่ม	42	17
ห้องน้ำรวม	23	9
มุมอ่านหนังสือ(พักผ่อน)	9	4
พื้นที่สูบบุหรี่	7	3

4.6.3 ลักษณะการตกแต่งภายใน บรรยากาศและกิจกรรมภายในโฮมสเตย์

จากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว 2 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างคิดว่ากิจกรรมภายในโฮมสเตย์เป็นการทำขนมและอาหารพื้นถิ่น วัสดุหลักในการตกแต่งเป็นไม้ วัสดุพื้นเป็นไม้ ลักษณะเคาน์เตอร์ข้อมูลเป็นไม้ และลักษณะเตียงเป็นพูกวางพื้น ร้อยละ 38 เตียงแบบมีหัวเตียงร้อยละ 36 ตามลำดับ สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพักเครื่องปรับอากาศ ร้อยละ 17 ห้องน้ำในห้องพักร้อยละ 17 free wifi ร้อยละ 15 โทรทัศน์ ร้อยละ 13 ตามลำดับ 1 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างคิดว่าสไตล์ในการตกแต่งภายในโฮมสเตย์เป็นแนวร่วมสมัย วัสดุผนังเป็นไม้ตีซ็อนเกร็ด (แบบโบราณ) วัสดุผ้าเป็นไม้ตกแต่ง ลักษณะประตูเป็นบานเพี้ยม ลักษณะหน้าต่างเป็นหน้าต่างไม้ลูกฟัก ลักษณะราวกันตกเป็นไม้ฉลุสวยงาม ลักษณะชุดรับแขกเป็นชุดรับแขกหวาย และลักษณะชุดรับประทานอาหารเป็นไม้ (ตารางที่ 4.19,4.20)

ตารางที่ 4.19 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับลักษณะการตกแต่งภายใน บรรยากาศและกิจกรรมภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปดกริมคลองหนองบัว (n=100)

ลักษณะการตกแต่งภายใน บรรยากาศและกิจกรรมภายในโฮมสเตย์	ความถี่	ร้อยละ
กิจกรรมภายในโฮมสเตย์		
ทำขนมและอาหารพื้นถิ่น	58	58
พายเรือ	23	23
บริการนวด	15	15
บริการทัวร์	4	4
สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก		
เครื่องปรับอากาศ	69	17
ห้องน้ำภายในห้องพัก	68	17
Free Wifi	62	15
โทรทัศน์	52	13
ตู้เย็น	45	11
เครื่องทำน้ำอุ่น	39	10
น้ำดื่ม – กาแฟ	36	9
ไดร์เป่าผม	18	5
โต๊ะทำงาน	9	2
ตู้ล็อคเกอร์	5	1
วัสดุหลักที่ใช้ในการตกแต่ง		
ไม้	79	79
คอนกรีต	8	8
กระเบื้อง	8	8
อิฐมอญ	5	5

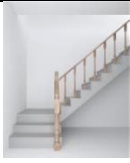

ตารางที่ 4.20 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับลักษณะการตกแต่งภายใน บรรยากาศและกิจกรรมภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนบทแปดกริมคลองหนองบัว (n=100)

องค์ประกอบ	ตัวเลือกที่1	ตัวเลือกที่ 2	ตัวเลือกที่3	ตัวเลือกที่ 4
รูปแบบ/สไตล์การตกแต่งภายในโฮมสเตย์				
	ร่วมสมัย	loft	โมเดิร์น	
ความถี่	56	30	14	
ร้อยละ	56	30	14	
วัสดุพื้น				
	ไม้	กระเบื้องดินเผา	ซีเมนต์ขัดมัน	กระเบื้องโบราณ
ความถี่	72	14	8	6
ร้อยละ	72	14	8	6
วัสดุผนัง				
	ไม้ตีซ้อนเกร็ด	ปูนขัดมัน	ไม้ไผ่	ฉาบเรียบทาสี
ความถี่	59	22	16	3
ร้อยละ	59	22	16	3

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวเลือกที่1	ตัวเลือกที่ 2	ตัวเลือกที่3	ตัวเลือกที่ 4
วัสดุฝ้าเพดาน				
ความถี่	ฝ้าไม้ตกแต่ง 48	ฝ้าเปลือยโชว์โครงสร้าง 35	ฝ้าฉาบเรียบ 9	ฝ้าไม้ไฟ 8
ร้อยละ	48	35	9	8
ลักษณะประตู				
ความถี่	ประตูบานเฟี้ยม 53	ประตูบานสวิงลูกฟัก 27	ประตูกระจก 20	
ร้อยละ	53	27	20	
ลักษณะหน้าต่าง				
ความถี่	หน้าต่างไม้ลูกฟัก 34	หน้าต่างระแนงไม้ 26	หน้าต่างไม้ลูกฟักกระจก 21	หน้าต่างกระจกสีโบราณ 19
ร้อยละ	34	26	21	19

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวเลือกที่ 1	ตัวเลือกที่ 2	ตัวเลือกที่ 3	ตัวเลือกที่ 4
ลักษณะบันได	 บันไดไม้ทึบ	 บันไดไม้โปร่ง	 บันไดไม้ผสมปูน	 บันไดปูนปูกระเบื้อง
ความถี่	48	34	12	6
ร้อยละ	48	34	12	6
ลักษณะราวกันตก	 ราวกันตกไม้แกะสลัก	 ราวกันตกไม้	 ราวกันตกไม้ลูกกรง	 ราวกันตกเหล็ก
ความถี่	13	8	14	14
ร้อยละ	37	23	40	40
ลักษณะเตียง	 ฟูกวางบนพื้น	 เตียงแบบมีหัวเตียง	 เตียง 4 เสา	 เตียง 2 ชั้น
ความถี่	38	36	16	10
ร้อยละ	38	36	16	10

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวเลือกที่ 1	ตัวเลือกที่ 2	ตัวเลือกที่ 3	ตัวเลือกที่ 4
ลักษณะชุดรับแขก	 ชุดรับแขกหวาย	 ชุดรับแขกไม้	 ชุดรับแขกบุผ้า	 ชุดรับแขกหนัง
ความถี่	52	27	14	7
ร้อยละ	52	27	14	7
ลักษณะชุดรับประทานอาหาร	 ชุดรับประทานอาหารไม้	 ชุดรับประทานอาหารหวาย	 พุกวางบนพื้น	 ชุดรับประทานอาหารไม้ ที่นั่งบุวม
ความถี่		28	25	11
ร้อยละ	36	28	25	11

4.7 ข้อมูลเปรียบเทียบความต้องการคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว

จากการสัมภาษณ์คนในชุมชนและแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว พบว่าเอกลักษณ์ของเรือนไม้แถวที่ตรงกันคือ พื้นไม้ ผนังไม้ตีซ้อนเกร็ด ประตูบานเฟี้ยม ส่วนที่ต่างกันคือผ้าของเรือนไม้แถวเป็นผ้าไม้โซวีโครงสร้าง นักท่องเที่ยวคิดว่าความตกแต่งเป็นผ้าไม้ตกแต่ง ส่วนราวกันตกของเรือนไม้แถวเป็นราวกันตกลูกกรง นักท่องเที่ยวคิดว่าความเป็นราวกันตกไม้แกะสลัก ด้านเครื่องเรือนที่เหมือนกันคือชุดรับประทานอาหารมีวัสดุเป็นไม้ ส่วนที่ต่างกันคือ ชุดรับแขกของเรือนไม้แถวเป็นม้านั่งยาวและแคร่ แต่นักท่องเที่ยวต้องการเป็นชุดรับแขกหวาย ลักษณะเตียงในเรือนไม้แถวเป็นเตียงโครงสร้างไม้ แต่นักท่องเที่ยวต้องการเป็นการวางฟูกบนพื้น ด้านกิจกรรมคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวมีความต้องการที่ตรงกันคือ กิจกรรมภายในชุมชน คือ ล่องเรือชมธรรมชาติ ดูฝูงเหยี่ยวแดง ชมซุ้มบรรยากาศสายน้ำที่หล่อเลี้ยงชุมชน กิจกรรมภายในโฮมสเตย์ คือ ทำขนมโบราณและอาหารพื้นถิ่น ส่วนห้องน้ำคนในชุมชนคิดว่าอยากให้ใช้ห้องน้ำรวม ส่วนนักท่องเที่ยวต้องการห้องน้ำภายในห้องพัก สิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวต้องการแอร์เพื่อใช้ในการระบายอากาศ แต่คนในชุมชนมีเพียงพัดลมที่ใช้ระบายอากาศ (ตารางที่ 4.21)

ตารางที่ 4.21 ตารางเปรียบเทียบความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

พื้นที่		คนในชุมชน(ที่เป็นอยู่)	นักท่องเที่ยว
เอกลักษณ์ของเรือน	พื้น	พื้นไม้	พื้นไม้ 72%
	ผนัง	ไม้ตีซ้อนเกร็ด	ไม้ตีซ้อนเกร็ด 59%
	ผ้าเพดาน	ผ้าไม้โซวีโครงสร้าง	ผ้าไม้ตกแต่ง 48%
	ประตู	ประตูบานเฟี้ยม	ประตูบานเฟี้ยม 53%
	หน้าต่าง	หน้าต่างไม้ลูกฟัก	หน้าต่างไม้ลูกฟัก 34%
	ราวกันตก	ไม้ลูกกรง	ไม้แกะสลัก 37%
เครื่องเรือน	ชุดรับแขก	ม้านั่งยาวและแคร่ 100%	ชุดรับแขกหวาย 52%
	ชุดรับประทานอาหาร	ชุดรับประทานอาหารไม้ 50%	ชุดรับประทานอาหารไม้ 36%
	ลักษณะเตียง	เตียงไม้ 67%	เตียงไม้ 36%
		ฟูกวางบนพื้น 33%	ฟูกวางบนพื้น 38%

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

พื้นที่		คนในชุมชน(ที่เป็นอยู่)	นักท่องเที่ยว
กิจกรรม	กิจกรรมภายในชุมชน	ล่องเรือชมธรรมชาติ ดูฝูงเหยี่ยวแดง ซิมซ์บรρυากาศสายน้ำที่หล่อเลี้ยงชุมชน 100%	ล่องเรือชมธรรมชาติ ดูฝูงเหยี่ยวแดง ซิมซ์บรρυากาศสายน้ำที่หล่อเลี้ยงชุมชน 44%
	กิจกรรมภายในโฮมสเตย์	ทำขนมโบราณและอาหารพื้นถิ่น 83%	ทำขนมโบราณและอาหารพื้นถิ่น 58%
สิ่งอำนวยความสะดวก	ห้องน้ำ	ห้องน้ำรวม 100%	ห้องน้ำในห้องนอน 17%
	การระบายอากาศ	พัดลม 100%	แอร์ 17%

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทนี้นำเสนอสาระสำคัญของการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์คือ 1.) เพื่อศึกษาเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในของเรือนไม้แถวในชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว จ.จันทบุรี 2.) เพื่อศึกษาความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว 3.) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว บริเวณชุมชนเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

เครื่องมือวิจัย คือแบบสำรวจรูปแบบและเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคนในชุมชนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว อุปกรณ์ที่ใช้ได้แก่ กล้องถ่ายภาพ เครื่องบันทึกเสียง และแบบจำลองทัศนียภาพ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์จากแบบสำรวจวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามผู้ให้ข้อมูลจากเจ้าของเรือน(คนในชุมชน) และนักท่องเที่ยว นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ ซึ่งจากข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ ได้นำมาสรุปเป็นผลการวิจัย 2 ประเด็นคือ 1.) เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในของเรือนไม้แถวในชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว 2.) ความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว โดยในแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

5.1.1 เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในเรือนไม้แถวในชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว จ.จันทบุรี

ผู้วิจัยลงพื้นที่สำรวจและถ่ายภาพเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในเรือนไม้แถวในชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว สรุปได้ดังนี้

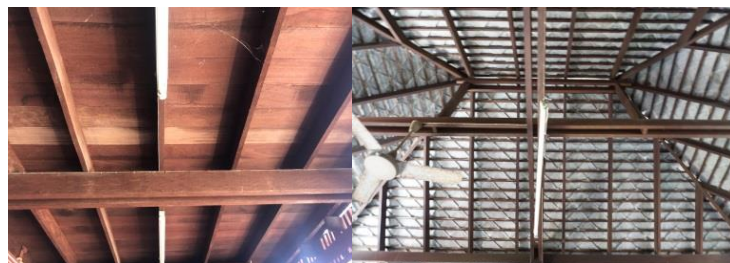
1) พื้นภายในเรือนมีวัสดุเป็นพื้นปูนซีเมนต์ขัดมัน พื้นชั้น 2 เป็นพื้นไม้เป็นการใช้เดือยไม้ยึดแทนตะปู 2) ผนังเรือนเป็นไม้เนื้อแข็ง มีลักษณะเป็นกำแพงไม้เรียงต่อกันแนวนอน(ไม้ตีซ็อนเกร็ด) โดยจะมีการประกบกันเล็กน้อยเพื่อป้องกันน้ำซึมเข้าอาคาร 3) ประตูบานเฟี้ยม ใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลัก มีขนาดความสูง 2.00-2.50 เมตร แสดงให้เห็นถึงการออกแบบสถาปัตยกรรมรูปแบบจีนที่มีในชุมชน 4) ประตูบานสวิง มีลักษณะเป็นประตูบานคู่เปิดออกนอกอาคาร มีขนาดความสูง 1.50 - 2.00 เมตร ความกว้าง 1 เมตร และใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด 5) หน้าต่าง มีลักษณะเป็นหน้าต่างบานพับ มีทั้ง 2,3 และ 4 บานเปิดออกนอกอาคาร มีขนาดความสูง 1.20 เมตร ความกว้าง 0.80 เมตร และใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด 6) ฝ้าเพดานไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุ มีลักษณะโชว์โครงสร้าง

รูปที่ 5.1 ผนังไม้ตีซ็อนเกร็ดและหน้าต่าง

รูปที่ 5.2 ประตูบานเฟี้ยม

รูปที่ 5.3 ฝ้าเพดานโชว์โครงสร้าง

7) ช่องระบายลม มีประโยชน์เพื่อถ่ายเทอากาศรวมถึงนำแสงเข้าสู่ตัวอาคาร โดยวัสดุใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด มีขนาดความสูง 0.30 -0.50 เมตร และมีขนาดความกว้างตามระยะหน้ากว้างของอาคาร โดย

มีลักษณะเป็นระแนงไม้และไม้แกะสลัก 8) ระเบียง จะมีเฉพาะเรือนไม้แถวประเภทอาคาร 2 ชั้นเท่านั้น อยู่บริเวณด้านหน้าของอาคาร มีความสูงระเบียง 0.90 - 1.00 เมตร ขนาดความกว้างตามความกว้างของอาคาร และใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด 9) บ่อน้ำฝน พบว่าทุกเรือนมีบ่อน้ำฝนที่กักเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในการซักผ้า ล้างจาน และเก็บไว้ใช้ประโยชน์อื่นๆ เป็นต้น

รูปที่ 5.4 ช่องระบายลม

รูปที่ 5.5 บ่อน้ำฝน

10) ส่วนรับแขก ชุดรับแขกมีลักษณะเป็นชุดรับแขกไม้ยาวและแคร์ มีความสูง 0.30 - 0.40 เมตร มีลักษณะเป็นไม้เนื้อแข็งทั้งหมด 11) ห้องครัวและรับประทานอาหาร มีลักษณะเป็นชุดรับประทานอาหารไม้ มีการใช้เตาแก๊สในการประกอบอาหาร 12) ส่วนนอนและห้องนอน เตี้ยมีลักษณะเตี้ยเป็นโครงไม้เนื้อแข็ง 13) ห้องน้ำเป็นห้องน้ำรวมใช้โชน้ำที่เก็บน้ำไว้ใช้ในการอาบน้ำและซักโครก โดยใช้การก่อบูนและกักเก็บน้ำไว้ ทำให้น้ำมีอุณหภูมิที่เย็นตลอดเวลาโดย ใช้ชั้นในการตักน้ำ ซักโครกมีทั้งแบบซักโครกนั่งยองและนั่งราบ

รูปที่ 5.6 ชุดรับแขกมีลักษณะเป็นชุดรับแขกไม้ยาวและแคร์

รูปที่ 5.7 ลักษณะห้องน้ำ

14) มีการติดรูปสถาบันพระมหากษัตริย์และสมาชิกในเรือนที่ผนังอาคารของเรือน 15) มีการติดรูปหรือวางรูปบรรพบุรุษไว้ในการไหว้ในเทศกาลตรุษจีน เนื่องจากเจ้าของเรือนไม้แถวทุกเรือนเป็นชาวไทยเชื้อสายจีน

รูปที่ 5.8 การติดรูปสถาบันพระมหากษัตริย์และสมาชิกในเรือนที่ผนังอาคาร

รูปที่ 5.9 การติดรูปหรือวางรูปบรรพบุรุษไว้ในการไหว้ในเทศกาลตรุษจีน

5.1.2 ความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัว

จากการสัมภาษณ์คนในชุมชนที่เป็นเจ้าของเรือนไม้แถวและแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมแปलगริมคลองหนองบัว พบว่าความต้องการด้านเครื่องเรือนและการทำงานที่เหมือนกันคือชุดรับประทานไม้ โดยคนในชุมชนคิดว่าให้

นักท่องเที่ยวร่วมรับประทานอาหารร่วมกับสมาชิกในเรือน โดยเมนูอาหารเข้าเป็นปาตองโก (มีน้ำจิ้ม) อาหารเย็นเป็นอาหารทะเล ส่วนที่ต่างกันคือ ชุดรับแขกของเรือนไม้แถวในชุมชนเป็นม้านั่งยาวและแคร์ แต่นักท่องเที่ยวต้องการเป็นชุดรับแขกหวาย ส่วนภายในห้องพักคนในชุมชนต้องการเตียงที่มีลักษณะเป็นเตียงไม้และพูกวางบนพื้น มีการนำเฟอร์นิเจอร์และของเก่ามาตกแต่งภายในห้องพัก โดยตำแหน่งของห้องพักขึ้นอยู่กับแต่ละเรือนมีพื้นที่ส่วนไหนที่ว่างจากการใช้งานก็จะนำมาดัดแปลงให้เป็นห้องพัก แต่นักท่องเที่ยวต้องการเป็นการวางพูกบนพื้น ด้านกิจกรรมคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวมีความต้องการที่ตรงกันคือ กิจกรรมภายในชุมชน คือ ล่องเรือชมธรรมชาติ ดูฝูงเหยี่ยวแดง ชมซิปบรรยากาศสายน้ำที่หล่อเลี้ยงชุมชน กิจกรรมภายในโฮมสเตย์ คือ ทำขนมโบราณและอาหารพื้นถิ่น ส่วนห้องน้ำคนในชุมชนคิดว่าอยากให้ใช้ห้องน้ำรวม โดยคนในชุมชนคิดว่าต้องแบ่งเป็นห้องสุขาและห้องอาบน้ำ ส่วนนักท่องเที่ยวต้องการห้องน้ำภายในห้องพัก และสิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวต้องการแอร์เพื่อใช้ในการระบายอากาศ แต่คนในชุมชนมีเพียงพัดลมที่ใช้ระบายอากาศ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

เรือนแถวไม้ในชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัวที่สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยที่สามารถนำมาปรับเป็นโฮมสเตย์ได้มีทั้งหมด 56 อาคารโดยแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ เรือนไม้แถว 2 ชั้น 2 คูหา, เรือนไม้แถว 2 ชั้น 3 คูหา และเรือนไม้แถว 2 ชั้น 4 คูหา ซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์หน้าอาคาร (facade) ไว้แล้วปรับเปลี่ยนการใช้งานด้านใน เนื่องจากหน้าอาคาร(facade)เป็นองค์ประกอบหลักทางสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมในชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการอนุรักษ์ฟื้นฟูเมือง Stupin, Jr and Edward Kaiser (1979) และ Wilfred Burna (1963) ที่กล่าวว่าการฟื้นฟูอาคารใดๆก็ตาม ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลของคุณค่าทางวัฒนธรรมหรือเหตุผลอื่นๆก็ตาม จะเน้นวิธีการทำให้สามารถรักษาโครงสร้างของอาคารให้อยู่ได้ในการซ่อมแซมไม่จำเป็นต้องเข้มงวดกับวิธีการว่าจะต้องถูกต้องตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ แต่จะคำนึงถึงความเหมาะสมทั้งด้านความแข็งแรงของอาคาร การรักษาความต่อเนื่องของหน้าอาคาร(facade)และการใช้งานในอนาคต

จากการวิเคราะห์เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมภายในเรือนไม้แถวในชุมชนขนมแปลกริมคลองหนองบัว 1) ผนังเรือนเป็นไม้เนื้อแข็ง มีลักษณะเป็นกำแพงไม้เรียงต่อกันแนวนอน(ไม้ตีซ้อนเกิร์ต) 2) ประตูบานเพี้ยม ใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุหลัก มีขนาดความสูง 2.00 - 2.50 เมตร แสดงให้เห็นถึงการออกแบบสถาปัตยกรรมรูปแบบจีนที่มีใน 3) ประตูบานสวิง มีลักษณะเป็นประตูบานคู่เปิดออกนอกอาคาร มีขนาดความสูง 1.50 - 2.00 เมตร ความกว้าง 1 เมตร และใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด 4) หน้าต่าง มีลักษณะเป็นหน้าต่างบานพับ มีทั้ง 2, 3 และ 4 บานเปิดออกนอกอาคาร มีขนาดความสูง 1.20 เมตร ความกว้าง 0.80 เมตร และใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด 5) ฝ้าเพดานไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุ มีลักษณะโชว์โครงสร้าง 6)

ช่องระบายลม มีประโยชน์เพื่อถ่ายเทอากาศรวมถึงนำแสงเข้าสู่ตัวอาคาร โดยวัสดุใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด มีขนาดความสูง 0.30-0.50 เมตร และมีขนาดความกว้างตามระยะหน้ากว้างของอาคาร 7) ระเบียง จะมีเฉพาะเรือนไม้แถวประเภทอาคาร 2 ชั้นเท่านั้น อยู่บริเวณด้านหน้าของอาคาร ระเบียง 0.90-1.00 เมตร ขนาดความกว้างตามความกว้างของอาคาร และใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นวัสดุทั้งหมด สอดคล้องกับงานวิจัยของระพีพันธ์ รังสีเสณีย์พิทักษ์(2558)

จากการวิเคราะห์ความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวด้านเครื่องเรือนและการใช้งานที่เหมือนกันคือชุดรับประทานไม้ โดยคนในชุมชนคิดว่าให้นักท่องเที่ยวร่วมรับประทานอาหารร่วมกับสมาชิกในเรือน โดยเมนูอาหารเข้าเป็นป่าท้องโก๋ อาหารเย็นเป็นอาหารทะเล (มีน้ำจิ้ม)ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย 2554 ที่กำหนดให้โฮมสเตย์ควรมีอาหารให้นักท่องเที่ยว 2 มื้อ ราคาอยู่ระหว่าง 300 – 600 บาทซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย2554 ชุดรับแขกของเรือนไม้แถวในชุมชนเป็นม้านั่งยาวและแคร่ แต่นักท่องเที่ยวต้องการเป็นชุดรับแขกหวาย ซึ่งความต้องการของนักท่องเที่ยวไม่สอดคล้องกับธเนศ เฮ้ประโคน (2556) ที่กล่าวว่าลักษณะบ้านเรือนที่เป็นเอกลักษณ์ยังสามารถเป็นสิ่งดึงดูดหรือโน้มน้าวให้เกิดความสนใจปรารถนาที่จะไปท่องเที่ยว ส่วนภายในห้องพักคนในชุมชนต้องการเตียงที่มีลักษณะเป็นเตียงไม้ และนำเฟอร์นิเจอร์และของเก่ามาตกแต่งภายในห้องพัก แต่นักท่องเที่ยวต้องการเป็นการวางพูกบนพื้นซึ่งสอดคล้องกับธเนศ เฮ้ประโคน (2556)และ (นิตา ชัชกุล, 2557, น. 440) ที่กล่าวว่าต้องประกอบด้วยที่วางสัมภาระ ตู้เสื้อผ้าหรือชั้นวางเสื้อผ้า เตียงนอนขนาดไม่น้อยกว่า 0.90 x 1.90 เมตร ด้านกิจกรรมคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวมีความต้องการที่ตรงกันคือ กิจกรรมภายในชุมชนคือ ล่องเรือชมธรรมชาติ ดูฝูงเหยี่ยวแดง ชมซับบรรยากาศสายน้ำที่หล่อเลี้ยงชุมชน กิจกรรมภายในโฮมสเตย์ คือ ทำขนมโบราณและอาหารพื้นถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานโฮมสเตย์ 2540 ที่กล่าวว่านักท่องเที่ยวต้องมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตระหว่างกัน ส่วนห้องน้ำในชุมชนเป็นห้องน้ำรวมและบางอาคารมีการใช้ชักโครกเป็นแบบนั่งราบ ซึ่งไม่สอดคล้องกับมาตรฐานโฮมสเตย์ 2540 และนิตา ชัชกุล (2557) ที่จะต้องแยกระหว่างห้องสุขาและห้องอาบน้ำ จะต้องมียกบัวอาบน้ำพร้อมอุปกรณ์ มีโถส้วมนั่งราบ อ่างล้างมือ พร้อมกระจกเงา ผ้าเช็ดตัว กระจาดชำระ สบู่และถังขยะที่สะอาด

โฮมสเตย์พื้นถิ่นจะมีลักษณะตามสภาพฐานะและวิถีความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมของเจ้าของเรือน ซึ่งเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไปทำให้โฮมสเตย์ต้องปรับตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวด้วย ทั้งด้านเครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกในที่พัก เช่น จากเดิมที่เป็นพัดลมก็ต้องปรับเป็นเครื่องปรับอากาศ wifi สบู่ แชมพู กระจาดชำระ และผ้าเช็ดตัว ซึ่งสอดคล้องกับธเนศ เฮ้ประโคน (2556)

5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

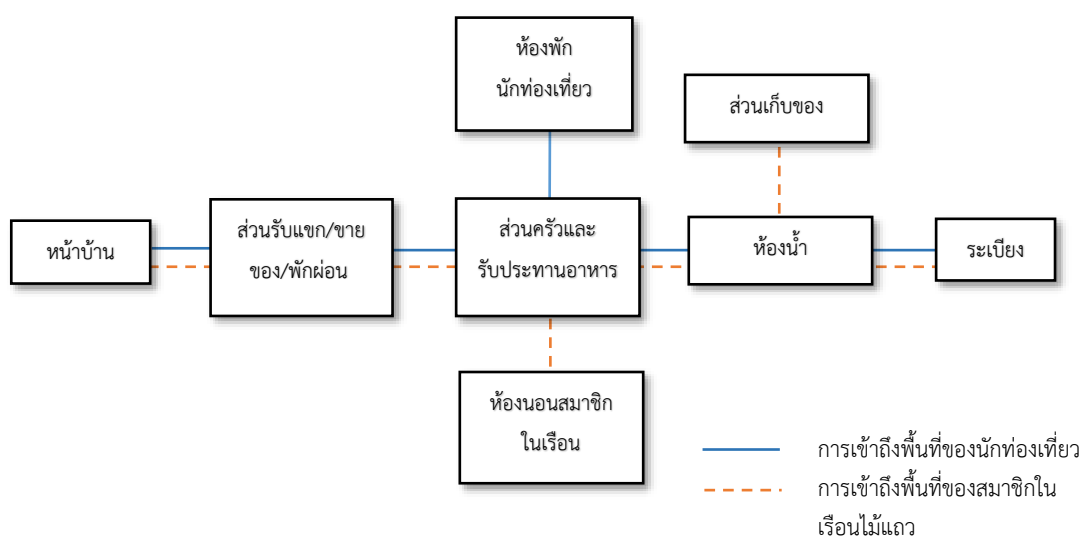
ข้อเสนอแนะแบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลไปใช้และข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป แต่แต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลไปใช้

สำหรับเจ้าของเรือน,คนในชุมชนและนักออกแบบ อาจพิจารณานำข้อเสนอแนะแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมปลกัริมคลองหนองบัว นำมาเป็นข้อมูลในการเปลี่ยนแปลงเรือนให้เป็นโฮมสเตย์เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่จะเข้าพัก ทั้งนี้ควรพิจารณาขนาดพื้นที่และเค้าโครงเดิมของเรือนประกอบด้วย

5.3.1.1 แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในที่โฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนขนมปลกัริมคลองหนองบัว

จากการสำรวจเรือนไม้แถว การสัมภาษณ์คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวสามารถแบ่งพื้นที่แบ่งปันร่วมกันระหว่างเจ้าของเรือนสมาชิกในเรือนกับนักท่องเที่ยวคือ หน้าบ้าน ส่วนรับแขก ส่วนครัวและรับประทานอาหาร และระเบียง ส่วนที่เป็นพื้นที่ส่วนตัวของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวคือห้องนอน

รูปที่ 5.10 พื้นที่การใช้งานระหว่างสมาชิกในเรือนไม้แถวกับนักท่องเที่ยว

- หน้าอาคาร(facade)

หน้าอาคาร(facade)เป็นองค์ประกอบหลักทางสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมในชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัวที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ ประกอบด้วยประตูบานเฟี้ยม ประตูบานสวิง ผนังอาคารไม้ตีซ้อนเกร็ด ช่องระบายลม ระเบียง หากมีการปรับปรุงควรให้มีหน้าตาคล้ายของเดิมมากที่สุดและมีสีของอาคาร ผนังองค์ประกอบประตูหน้าต่างตรงตามคู่มือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมประเทยำนชุมชนเก่า(2559)

รูปที่ 5.11 สีของอาคาร ผนังและองค์ประกอบประตูหน้าต่างที่มีความเหมาะสมนำมาใช้ในย่านชุมชนเก่า

- ส่วนรับแขกพักผ่อนพัก/ขายของ/พักผ่อน

ส่วนรับแขก/ขายของ/ พักผ่อนเป็นพื้นที่ที่สมาชิกในเรือนไม้แถวและนักท่องเที่ยวใช้ร่วมกัน การตกแต่งเน้นการตกแต่งที่เป็นแบบดั้งเดิมของเรือนไม้แถวในชุมชนคือ มีชุดรับแขกเป็นม้านั่งไม้ยาวและแคร่ มีการติดรูปสถาบันพระมหากษัตริย์และสมาชิกในเรือนที่ผนังของอาคารและมีนำตุ๊กตามาวางจัดผนังภายในโถงของเก่า

รูปที่ 5.12 แนวทางการออกแบบส่วนรับแขก/ขายของ/ พักผ่อน

- ส่วนครัวและรับประทานอาหาร

ส่วนครัวและรับประทานอาหารเป็นพื้นที่ที่สมาชิกในเรือนไม้แถวและนักท่องเที่ยวใช้ร่วมกัน การตกแต่งเน้นการตกแต่งที่เป็นแบบดั้งเดิมของเรือนไม้แถวในชุมชนคือ นักท่องเที่ยวรับประทานอาหารร่วมกันกับนักท่องเที่ยว ชุดรับประทานอาหารเป็นชุดรับประทานอาหารไม้ ถ้าสมาชิกในเรือนและ

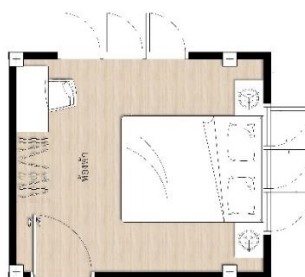
นักท่องเที่ยวมีจำนวนมากกว่าจำนวนเก้าอี้รับประทานอาหารเช้า เจ้าของเรือนจะให้มานั่งล้อมวงรับประทานอาหารเช้าที่แคร่แทน

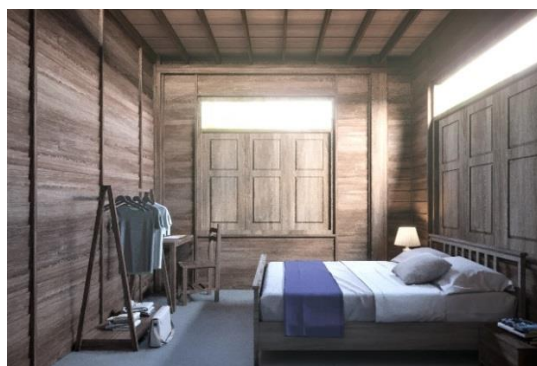
รูปที่ 5.13 แนวทางการออกแบบส่วนครัวและรับประทานอาหารเช้า

- ส่วนนอนและห้องนอน สามารถแบ่งเป็น 2 แบบคือ

ห้องนอนที่มีการกั้นผนังห้องเรียบร้อยแล้วโดยอยู่ที่ชั้น 1 ตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน มีลักษณะใกล้เคียงกับข้อกำหนดเครื่องเรือนในห้องพักตามมาตรฐาน โรงแรมระดับ 1 ดาว เพอร์นิเจอร์ ภายในบ้านพัก ประกอบด้วย ที่วางสัมภาระ ตู้เสื้อผ้าหรือชั้นวางเสื้อผ้า โต๊ะ เก้าอี้ เตียงนอนขนาดไม่น้อยกว่า 0.90 x 1.90 เมตร ซึ่งสอดคล้องกับ (นิตยา ชัชกุล, 2557, น.440), และ (ธเนศ เฮ่ประโคน, 2556)

รูปที่ 5.14 ผังพื้นของห้องพักแบบกั้นผนังห้องแล้วห้องพักชั้น 1

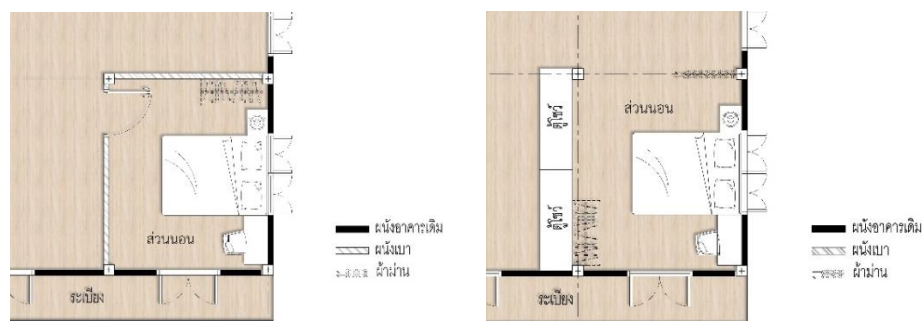

รูปที่ 5.15 แนวทางการออกแบบห้องพักชั้น 1 แบบเตียงไม้

รูปที่ 5.16 แนวทางการออกแบบห้องพักชั้น 1 แบบพูกวางบนพื้น

ส่วนนอนจากพื้นที่โล่งชั้น 2 ห้องพักสามารถกันผนังเบาเพื่อให้ง่ายต่อการก่อสร้างและ ตกแต่งผนังเป็นไม้ตีซ้อนเกร็ดเพื่อให้มีลักษณะคล้ายผนังอาคารเรือนให้มากที่สุดหรือนำตู้และผ้ามาวางมา กันส่วนนอน และจัดตามมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนมีลักษณะใกล้เคียงกับข้อกำหนดเครื่องเรือนในห้องพักตามมาตรฐาน โรงแรมระดับ ดาว 1 เพอร์นิเจอร์ภายในบ้านพัก ประกอบด้วย ที่วางสัมภาระ ตู้เสื้อผ้าหรือชั้นวางเสื้อผ้า โต๊ะ เก้าอี้ เตียนนอนขนาดไม่น้อยกว่า 0.90×1.90 เมตรซึ่งสอดคล้องกับ (นิสิต ชัยกุล, 2557, น.440) และ(ธเนศ เฮ่ประโคน, 2556)

รูปที่ 5.17 ผังพื้นของห้องพักจากพื้นที่โล่ง ชั้น 2

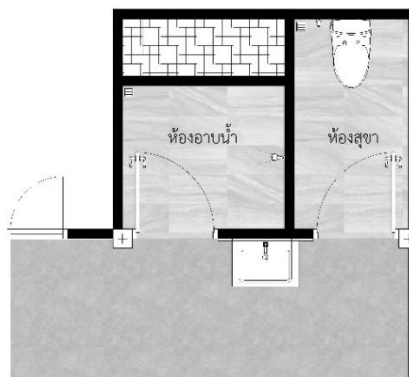
รูปที่ 5.18 แนวทางการออกแบบห้องพักชั้น 2 แบบเตียงไม้

รูปที่ 5.19 แนวทางการออกแบบห้องพักชั้น 2 แบบฟูกวางบนพื้น

- ห้องน้ำ

ห้องน้ำ ห้องน้ำเดิมของเรือนไม้แถวในชุมชนมีการใช้รวมระหว่างห้องสุขาและห้องอาบน้ำ ซึ่งตามมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย2554ต้องมีการแยกห้องสุขาและห้องอาบน้ำ มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย2554 และมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน(Asean Secretariat,2016a) มีลักษณะใกล้เคียงกับ มาตรฐานโรงแรมที่พักระดับ 1 ดาว คือ จะต้องมียุคบัวอาบน้ำพร้อมอุปกรณ์ มีโถส้วมนั่งราบ อ่างล้างหน้าพร้อมกระจกเงา ผ้าเช็ดตัว กระจกชำระ สบู่ และถังขยะที่สะอาด ซึ่งสอดคล้องกับ(ธนศ เฮ้ประโคน, 2556)

รูปที่ 5.20 ผังพื้นของห้องน้ำ

รูปที่ 5.21 แนวทางการออกแบบห้องน้ำ

- บ่อน้ำฝน เป็นหนึ่งในเอกลักษณ์ของเรือนไม้แถวในชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัวที่ควรอนุรักษ์ไว้ โดยพบบ่อน้ำฝนทุกอาคารไว้กักเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในการซักผ้า ล้างจาน และเก็บไว้ใช้ประโยชน์อื่นๆ

สำหรับการจัดการของชุมชน ชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว ควรจัดทำคู่มือในการอนุรักษ์และปรับปรุงอาคารเก่าในชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนมีแนวทางในการปรับปรุงบ้านที่เสื่อมสภาพให้คงเอกลักษณ์ของชุมชน และชุมชนควรส่งเสริมกิจกรรมภายในชุมชนควบคู่ไปกับการอนุรักษ์อาคาร เพื่อให้ชุมชนยังคงเอกลักษณ์และวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้คนภายในชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัวยิ่งขึ้นไป และในชุมชนควรมีมีคฤุเทศก์น้อยในการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวของชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ดำเนินงานวิจัยในระยะเวลาจำกัด ทำให้การวิจัยนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะส่วนความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว ในอนาคตควรศึกษาขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชน เพื่ออนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวที่ทรงคุณค่าของชุมชนให้มีความยั่งยืนสืบไป และศึกษาความสัมพันธ์ของช่วงอายุนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อการการออกแบบภายในโฮมสเตย์

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ.2558-2560. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, สำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว สำนักงานการท่องเที่ยว. (2550). มาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวโรงแรม/รีสอร์ท/เซอร์วิสอพาร์ทเมนต์/ เกสต์เฮ้าส์ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: หจก.มีเดียเพลส.
- กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2545). นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้งพับลิซซิ่ง.
- ธเนศ เฮ่ประโคน (2559). ปัจจัยความสำเร็จโฮมสเตย์พื้นถิ่นในประเทศประชาคมอาเซียน. ปรัชญาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการการสภาพแวดล้อมสรรค์สร้าง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ดร.ชนิ เอมพันธุ์ (2550). การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการจัดกิจกรรมโฮมสเตย์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- นราธิป ผลบุญรักษ์ (2547). การปรับที่อยู่อาศัยเดิมเป็นโฮมสเตย์ของชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต.ปลายโพงพาง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม.สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
- นันทน์ภัส ธีรไชยพัฒน์. (2561). แนวทางการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกภายในเกสต์เฮ้าส์ที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวไทยในตัวเมืองน่าน .สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- ปิ่นรัชฎ์ กาญจนรัชฎิ. (2543).เอกสารประกอบการสอน การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและชุมชนชั้นพื้นฐาน. (กรุงเทพฯ) : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิ่นรัชฎ์ กาญจนรัชฎิ. (2552).การอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรมและชุมชน. (กรุงเทพฯ) : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสงค์ เอี่ยมอนันต์ (2540). การพัฒนาในเขตเมืองเก่า.เมืองโบราณ,40(3),62-76
- ปुरुณ์ ขวัญสุวรรณ. (2558). แนวคิดชีวิตประจำวันของคนเมือง ความหมาย คุณค่า ย่านชุมชนเก่า. ศูนย์ศึกษามหานครและเมือง วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต ร่วมกับมูลนิธิส่งเสริม ปิ ญญา สาธารณะ (CPWI) ภายใต้แผนงานนโยบายสาธารณะเพื่อการพัฒนาอนาคตของเมือง ผู้ ส น บ ส ุ น : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ภูวดล เนตรประชา.(2551). การพัฒนาการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในชุมชนริมฝั่งแม่น้ำนครชัยศรี
สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และ
การผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)
- มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด. (2549). การท่องเที่ยวชุมชนและบ้านพักแบบโฮมสเตย์. พิมพ์ครั้งที่ 2.
เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. นพบุรีการพิมพ์.
- ยงธนิศร์ พิมลเสถียร. (2556). การปรับปรุงฟื้นฟูเมืองและการอนุรักษ์เมือง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์(พิมพ์ครั้งที่2).
- ระพินทร์ รังสีเสนีย์พิทักษ์.(2556). แนวทางการปรับเปลี่ยนการใช้สอยมรดกสถาปัตยกรรมเพื่อ
ส่งเสริมธุรกิจ เพื่อสังคมและการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา ชุมชนตลาดหนองบัว
จังหวัดจันทบุรี.สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาบัณฑิต. สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วินัย หมั่นคติธรรม.(2554). รูปแบบโฮมสเตย์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของจังหวัด
สมุทรสงคราม. คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม (2559).คู่มือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชน.
กองอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม
- สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว.(2552). **มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย Homestay Standard Thailand**
พ.ศ. 2551.(พิมพ์ครั้งที่ 4).กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาทิตย์ จันทร์เปลี่ยน. (2556). แนวทางการอนุรักษ์กลุ่มอาคารเรือนแถวและเรือนไม้ กรณีศึกษา
ตลาดโพธาราม ตำบลโพธาราม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา บัณฑิต
สาขาวิชาการผังเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อำนาจ เจริญประเสริฐ. (2556). การออกแบบโรงแรมในพื้นที่มรดกวัฒนธรรม : กรณีศึกษากลุ่ม
อาคารศาลกษัตริย์และพื้นที่ต่อเนื่อง. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- Homestaythai (2554). **มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย.**สืบค้นเมื่อ วันที่ 31 พฤษภาคม 2561, จาก
<http://www.homestaythai.net>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ชุดที่

แบบสำรวจ

วันที่สำรวจ.....เวลา.....

1.ชื่อเจ้าของเรือน.....

2.บ้านเลขที่ จันทบุรี.เมือง จ.ชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว อ.....

3.อายุเรือน.....

4.ประเภทของเรือน

1. เรือนไม้แถว 1 ชั้น 2 คูหา 2. เรือนไม้แถว 1 ชั้น 3 คูหา3. เรือนไม้แถว 1 ชั้น 4 คูหา 4. เรือนไม้แถว 2 ชั้น 2 คูหา5. เรือนไม้แถว 2 ชั้น 3 คูหา 6. เรือนไม้แถว 2 ชั้น 4 คูหา

5.ผังพื้นที่ล่าง)plan fl.1st(

6. การใช้งาน

.....

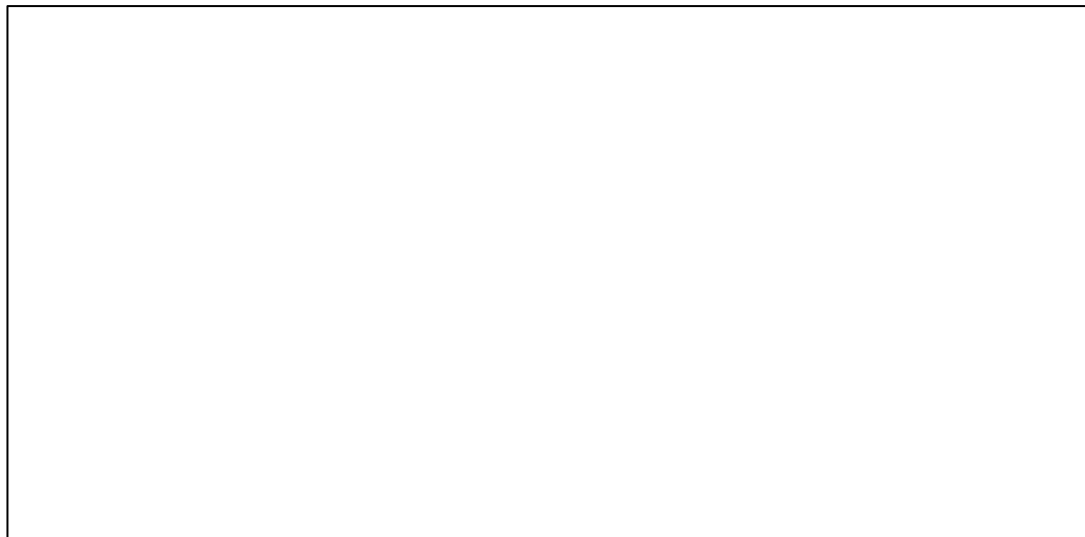
.....

.....

.....

.....

.....

7.พื้นที่ชั้นบน)plan fl.2.nd(

7.1 การใช้งาน

.....

.....

.....

.....

.....

8.เอกลักษณ์ภายในเรือนไม้แถว

8.เอกลักษณ์ภายในเรือนไม้แถว

- 8.1 พื้น.....
- 8.2 ผนัง
- 8.3 ฝ้าเพดาน.....
- 8.4 ประตู.....
- 8.5 หน้าต่าง.....
- 8.6 ราวกันตก.....
- 8.7 ช่องระบายลม.....
- 8.8 ระเบียง.....
- 8.9 หลังคา.....

9.เอกลักษณ์ทางเครื่องเรือนและพฤติกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10.แสดงที่ตั้งของอาคาร

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์คนในชุมชน(เจ้าของเรือน)

ในวิทยานิพนธ์เรื่องแนวทางการออกแบบโฮมสเตย์ บริเวณชุมชนเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของคนใน
ชุมชนและนักท่องเที่ยวบริเวณชุมชนนมแปลกริมคลองหนองบัว จังหวัดจันทบุรี

สาขา สถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ชื่อนักศึกษา เกษสุมา พิทักษ์โกศล

วันที่สัมภาษณ์.....สิ้นสุดการสัมภาษณ์ – เวลาเริ่ม

ระยะเวลา สถานที่.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 อายุปี

1.2 ระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชนปี

1.3 รายได้/เดือน

1. ต่ำกว่า 10,000 บาท 2. 10,001-20,000 บาท 3. 20,001-30,000 บาท
 4. 30,001-40,000 บาท 5. 40,001-50,000 บาท 6. มากกว่า50,000 บาท

1.4 เพศ

1. ชาย 2. หญิง

ส่วนที่ 2 ลักษณะห้องพัก

2.1 ตำแหน่งห้องพัก

.....
.....
.....

2.2 ลักษณะเฟอร์นิเจอร์ภายในห้องพัก

.....
.....
.....

ส่วนที่ 3 ลักษณะส่วนรับประทานอาหาร

3.1 รูปแบบการรับประทานอาหาร

.....
.....
.....

3.2 อาหาร เช้า - เย็น

.....
.....
.....

ส่วนที่ 4 ลักษณะห้องน้ำ

4. รูปแบบการใช้ห้องน้ำ

.....
.....
.....
.....

ส่วนที่ 5 กิจกรรมภายในโฮมสเตย์

5. กิจกรรมภายในโฮมสเตย์

.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ค

ชุดที่

แบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวภายในชุมชนขนมแปงกริมคลองหนองบัว จันทบุรี.
 เพื่องานวิทยานิพนธ์

เรื่อง แนวทางการออกแบบโฮมสเตย์ บริเวณชุมชนเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ชุมชน
 บริเวณชุมชนขนมแปงกริมคลองหนองบัว จังหวัดจันทบุรี
 สาขา สถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 ชื่อนักศึกษา นางสาว เกษสุมา พิทักษ์โกศล

วันที่สถานที่สอบถาม.....เวลา.....

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลชุมชนขนมแปงกริมคลองหนองบัว 1

1. ท่านเคยมาชุมชนขนมแปงกริมคลองหนองบัวหรือไม่

1 ไม่เคย 2 เคย

2. ท่านรู้จักชุมชนขนมแปงกริมคลองหนองบัวจากทางไหน

1 Facebook 2 โทรศัพท์ 3 อินเทอร์เน็ต
 4 ครอบครัวและญาติๆ 5 เพื่อน 6 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3. ท่านคิดว่าชุมชนขนมแปงกริมคลองหนองบัวมีเอกลักษณ์ในด้านไหนมากที่สุด (1ข้อ ตอบได้มากกว่า)

1 สถาปัตยกรรม (เรือนไม้แถว) 2 การทำอาหารและขนมโบราณ
 3 บรรยากาศภายในชุมชน 4 อธิยาศัยของคนในชุมชน
 5 การทำเกษตรกรรม 6 การทำพลอย
 7 การทำประมง 8 อื่น ๆ..... (โปรดระบุ)

ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อม บรรยากาศและกิจกรรมของโฮมสเตย์ที่นักท่องเที่ยวที่สื่อถึงชุมชน

4. ท่านคิดว่าการเลือกพักโฮมสเตย์ภายในชุมชนขนมแปงกริมคลองหนองบัวควรเกิดจากสิ่งใด

1 นักท่องเที่ยวเลือกโฮมสเตย์เอง 2 วิสาหกิจจัดสรรโฮมสเตย์ในชุมชนให้แก่นักท่องเที่ยว

5. ท่านคิดว่าจะเลือกพักโฮมสเตย์ในชุมชนขนมแปงกริมคลองหนองบัวที่มีลักษณะที่ตั้งอย่างไร

1 ติดริมน้ำ 2 อยู่ในตลาด 3 ติดถนนหลัก 4 อื่น ๆ (ระบุ).....

6. ท่านคิดว่าโฮมสเตย์ภายในชุมชนควรมีราคาที่เหมาะสมเท่าไรคืน/คน/

- 1 150- 200 บาท 2 201-300 บาท 3 301- 400 บาท
 4 401- 500 บาท 5 501-600 บาท 6 อื่น ๆ.....(ระบุ)

7. ท่านสนใจกิจกรรมท่องเที่ยวภายในชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัวกิจกรรมไหน

- 1 ล่องเรือชมธรรมชาติ ดูฝูงเหยี่ยวแดง ซึบซับบรรยากาศสายน้ำที่หล่อเลี้ยงชุมชน
 2 เยี่ยมชมบ้านเลขที่ที่ได้รับรางวัล 38 อนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่น ปี ประเภท 257เคหสถานและบ้าน
เอกชน จากสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์
 3 ภูมิปัญญาการทำน้ำอ้อย (การทำน้ำอ้อยและตั้งเม)
 4 รับประทานขนมแปลก ขนมโบราณ อาหารพื้นเมืองโบราณกว่า ชนิด 100

8. ท่านคิดว่าภายในโฮมสเตย์ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรบ้าง (1ข้อ ตอบได้มากกว่า)

- 1 ที่จอดรถ 2 พื้นที่สูบบุหรี่ 3 มุมอ่านหนังสือ (พักผ่อน)
 4 มุมรับประทานอาหารและเครื่องดื่ม 5 ห้องน้ำรวม 6 อาหารพื้นบ้าน
 7 Free wifi 8(ระบุ).....อื่น ๆ .

9. ท่านคิดว่ารูปแบบสไตล์ของโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว/

1 แนวพื้นถิ่น(เรือนไม้แถว)

2 แนวร่วมสมัย

3 แนวบูติก

4 แนวธรรมชาติ

ส่วนที่ 3 ลักษณะการตกแต่งภายในบรรยากาศและกิจกรรมโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว

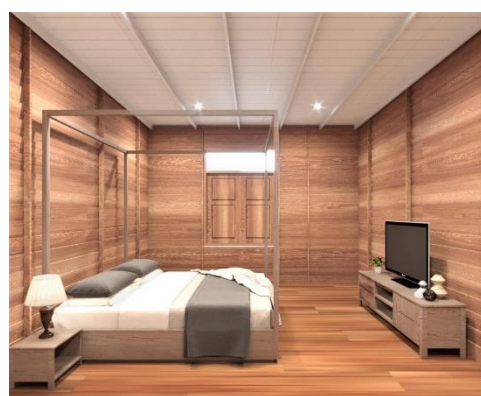
10. ท่านสนใจกิจกรรมใดภายในโฮมสเตย์ของชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว

- 1 บริการนวด 2 บริการทัวร์ 3 พายเรือ 4 การทำขนมและอาหารพื้นบ้าน

11. ท่านคิดว่าภายในห้องพักควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรบ้าง (1ข้อ ตอบได้มากกว่า)

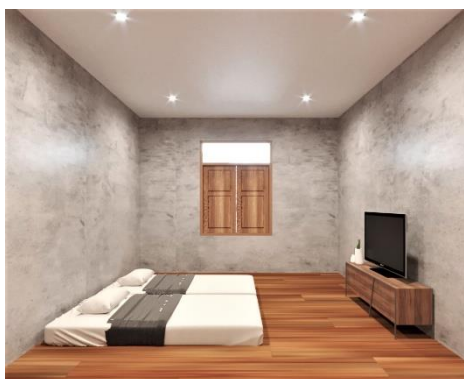
- 1 TV 2 เครื่องปรับอากาศ 3 ตู้เย็น 4 Free wifi
 5 โต๊ะทำงาน 6 ตู้ล็อกเกอร์ 7 เครื่องทำน้ำอุ่น 8 ห้องน้ำในห้องพัก
 9 ไม้กวาด 10 น้ำดื่ม - กาแฟ 11 ระบุ.....(อื่น)

12. ท่านคิดว่ารูปแบบสไตล์การตกแต่งภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว/

1 สไตล์โมเดิร์น

2 แนวร่วมสมัย

3 แนว LOFT

13. ท่านคิดว่าการตกแต่งภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัวควรมีวัสดุใดเป็นหลัก

- 1 ไม้ 2 คอนกรีต 3 กระเบื้อง 4 อิฐมอญ

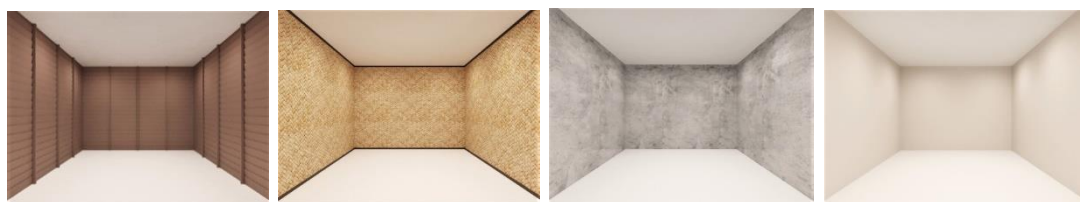
14. ท่านคิดว่าการออกแบบภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัวควรเป็นอย่างไร

14.1 วัสดุพื้น

- 1 พื้นไม้ 2 พื้นกระเบื้องดินเผาโบราณ 3 พื้นกระเบื้องโบราณ 4 พื้นซีเมนต์ขัดมัน

14.2 วัสดุผนัง

- 1 ผนังไม้แบบไทย 2 ผนังไม้ไผ่ 3 ผนังปูนขัดมัน 4 ผนังฉาบเรียบทาสี

14.3 วัสดุฝ้า

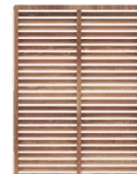
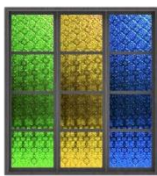
- 1 ฝ้าไม้ตกแต่ง 2 ฝ้าไม้ไม่ตกแต่ง 3 ผนังเปลือยโชว์โครงสร้างไม้ 4 ฝ้าฉาบเรียบ

14.4 ลักษณะประตู

- 1 ประตูบานเฟี้ยม 2 ประตูบานสวิงลูกฟัก 3 ประตูกระจก 4 ประตูม้วน

14.5 หน้าต่าง

- 1 หน้าต่างไม้ 2 หน้าต่างกระจกสีโบราณ 3 หน้าต่างไม้ลูกฟักกระจกใส 4 หน้าต่างระแนงไม้

14.6 ลักษณะบันได

- 1 บันไดไม้โปร่ง 2 บันไดไม้ปิดลูกตั้งไม้ 3 บันไดไม้ผสมปูน 4 บันไดปูนปูกระเบื้อง

14.7 ลักษณะราวกันตก

- 1 ราวกันตกไม้ 2 ราวกันตกไม้ฉลุลาย 3 ราวกันตกไม้ลูกกรง 4 ราวกันตกเหล็กดัด

14.8 ลักษณะเตียง

- 1 เตียงแบบมีหัวเตียง 2 เตียง 3 เตียง 2 ชั้น 4 พูกวางบนพื้น

14.9 ลักษณะชุดรับแขก

 1 ชุดรับแขกไม้

 2 ชุดรับแขกหวาย

 3 ชุดรับแขกบุผ้า

 4 ชุดรับแขกบุหนัง

14.10 ลักษณะชุดรับประทานอาหาร

 1 ชุดรับประทานอาหารไม้

 2 ชุดรับประทานอาหารหวาย

 3 ชุดรับประทานอาหารไม้ที่นั่งบนวม

 4 ฟูกนั่งวางบนพื้น

ส่วนที่ 4 ข้อมูลทั่วไป

15. เพศ

 1 ชาย

 2 หญิง

16. ช่วงอายุ

 1 อายุ 10 - 23 ปี

 2 อายุ 24 - 37 ปี

 3 อายุ 38 -54 ปี

 4 อายุ 55 - 72 ปี

 5 อายุ 73 ปีเป็นต้นไป

17. อาชีพ

 1 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

 2 ค้าขาย /ธุรกิจส่วนตัว

 3 พนักงานบริษัทเอกชน

 4 รับจ้าง

 5 เกษตรกร

 6 นักเรียน/นักศึกษา

 7 อื่น ๆ..... (โปรดระบุ)

18. รายได้ต่อเดือน

 1 .ต่ำกว่า 10,000 บาท

 2 .10,001-20,000 บาท

 3 .20,001-30,000 บาท

 4 .30,001-40,000 บาท

 5 .40,001-50,000 บาท

 6 .มากกว่า 50,001 บาท

19. ระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวภายในชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว

1. 30 นาที - 1 ชม. 2. 1 - 2 ชม. 3. 2 - 3 ชม. 4. 3 - 4 ชม.
 5. 4 - 5 ชม. 6. 5 - 6 ชม. 7. พักค้างคืน 1 คืน 8. พักค้างคืน 2 คืน

20. ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่าช่วยทำแบบสอบถามฉบับนี้

ภาคผนวก ง

ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่
โครงการประชุมวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 10
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แนวทางการออกแบบโฮมสเตย์ บริเวณชุมชนเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับความต้องการ
ของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวบริเวณชุมชนขนมเป็ลกริมคลองหนองบัว
จังหวัดจันทบุรี

Home stay guideline, Conservation in Khanom Paek Community
Nong Bua, Chanthaburi province

เกษสุมา พิทักษ์โกศล¹ รศ.จันทนี เพชรานนท์²

บทคัดย่อ

ชุมชนขนมเป็ลกริมคลองหนองบัว จังหวัดจันทบุรี เป็นชุมชนตลาดเก่าที่มีอายุประมาณ ปี มี 200 สภาพอาคารบ้านเรือนเป็นเรือนไม้แถวและชาวบ้านได้รวมตัวกันจัดกิจกรรมตลาดเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตในวันเสาร์อาทิตย์ - และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพของพื้นที่ที่มีผลกระทบต่อ การอนุรักษ์ชุมชนตามแนวคิดของคนในพื้นที่และวิสาหกิจชุมชน โดยเฉพาะการสร้างโฮมสเตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว การวิจัยนี้จึงมีจุดประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ บริเวณชุมชนเชิงอนุรักษ์ที่ สอดคล้องกับการความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว โดยทำการศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมของชุมชน ขนมเป็ลกริมคลองหนองบัวเพื่อศึกษาความคิดเห็นของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและ บรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงเอกลักษณ์ชุมชนขนมเป็ลกริมคลองหนองบัว ด้วยวิธีการสำรวจรูปแบบอาคารเรือน ไม้แถวในชุมชนโดยศึกษาอาคารเรือนไม้แถว จำนวน 66 อาคาร และทำการสัมภาษณ์เบื้องต้นคนในชุมชน จำนวน 6 คน และนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนจำนวน 16 คน ผลการสำรวจเบื้องต้นพบว่า อาคารเรือนแถวไม้มี ทั้งหมด 66 อาคาร โดยแบ่งประเภทอาคารตามความกว้าง และ ความสูงของอาคาร สามารถแบ่งได้ทั้งหมด 6 ประเภท และพบว่าแบบที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยคือเรือนไม้แถว 2 ชั้น 2 คูหา ,เรือนไม้แถว 2 ชั้น 3 คูหา และ เรือนไม้แถว 2 ชั้น 4 คูหา และผลจากการสัมภาษณ์เบื้องต้นคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเห็นว่าจะองค์ประกอบที่สื่อถึง บรรยากาศความเป็นชุมชนขนมเป็ลกริมคลองหนองบัว คือ ควรมีที่ตั้งติดริมน้ำ ภายในโฮมสเตย์ควรมีการตกแต่งเพื่อ แสดงความเป็นลักษณะอาชีพ เช่น การทำประมง การเจียรไนพลอย เป็นต้น และวัสดุพื้น ผนังและฝ้าเพดานใช้ไม้เป็น องค์ประกอบหลัก

คำสำคัญ: ย่านชุมชนเก่า , เอกลักษณ์ ,โฮมสเตย์,แนวทางการออกแบบโฮมสเตย์

Abstract

Chumchon Khanom Paek, Nong Bua canal, Chanthaburi province is one of the oldest markets in Thailand, which is approximately 200 years old.

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

² ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

The condition of the house is a wooden house, and the villagers also gathered to organize a marketing activity to revive the way of life on weekend and public holiday to be a cultural attraction. In a result, according to the concept of people in area and community enterprises, this activity can cause changes in the area that affects community conservation, especially to build a homestay to accommodate tourists. This research aims to propose guidelines for the design of the homestay environment, community conservation areas in line with the needs of the community and visitors by studying the architectural characteristics of the Nong Bua canal community. Therefore, this research will be able to inquire opinions from local people and tourists about the environment and atmosphere within the homestay that convey the identity of Chumchon Khanom Paek along the Nong Bua canal. By surveying the model of the wooden house building in the community by studying the 66 wooden house building, interviewing 6 local people, and 16 tourists visiting the community. The survey found that a total of 66 buildings in the wooden row building, and it can be divided into 6 types, which classified by width and height of the building. Therefore, this research also found that the criteria homestay in Thailand are 3 storey wooden houses, 2 booths and 2 wooden houses, 3 booths and 2 wooden houses, and 4 booths. Due to interview results, people in the community and tourists stated that the elements that convey the atmosphere of the community, Chumchon Khanom Paek, along the Nong Bua canal, should be located nearby the river. Inside the homestay should be decorated to show career characteristics such as fishing, gem cutting. And the floor, wall, and ceiling should use wood materials as the main component.

Keyword : Homestay, Identity, Traditional Community

1. บทนำ

จากการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทำให้เกิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งพื้นที่ชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว จังหวัดจันทบุรี จัดเป็นพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อายุเก่าแก่กว่า 100 ปี ที่มีเอกลักษณ์เป็นอาคารเรือนไม้แถว และ 200 軒มโบราณเกือบ 100 軒 ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจำนวนมากเข้ามาชมวิถีชีวิตของชุมชน ซึ่งการท่องเที่ยวรูปแบบโฮมสเตย์ จัดเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ภูวดล เนตรประชา), (2551ที่นำทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนมาดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาสัมผัส เพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมภายในชุมชน เช่น การทำขนมแปลก การทำพลอย เป็นต้น และเพื่อส่งเสริมรายได้ให้กับคนในชุมชน โดยในปี คนในชุมชน ได้มีการรวมตัวจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนขึ้นเพื่อ 2561 .1 แห่งคือ 3 軒เคลื่อนเศรษฐกิจของชุมชนขึ้น ซึ่งปัจจุบันภายในชุมชนมีโฮมสเตย์เกิดขึ้นทั้งหมดจันท์ เดอ บัว โฮมสเตย์ .2ครูหนูโฮมสเตย์ .3หนองบัวโฮมสเตย์ โดย2แห่งเกิดจากคนในชุมชนนำบ้านของตนเองมาเปลี่ยนแปลงให้เป็นโฮมสเตย์ ส่วนแห่งที่3หนองบัวโฮมสเตย์ เป็นของบุคคลภายนอก ดังนั้นเพื่อดำเนินการตามมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ที่ (2554) หลังคาเรือน 3 สหกรณ์โฮมสเตย์อย่างน้อย/ชมรม/กำหนดว่าจำนวนหลังคาเรือนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มนั้นไป จึงทำให้คนในชุมชนมีแนวโน้มที่จะซื้อบ้านหลังอื่น ๆ อีกเพื่อเปลี่ยนแปลงเป็นโฮมสเตย์เพิ่มขึ้น โดยผู้นำชุมชนต้องการจะอนุรักษ์

อาคารเรือนไม้แถวให้คงสภาพเดิมและเพิ่มรายได้ให้คนในชุมชน แต่ยังคงความเข้าใจในการดำเนินการปรับเปลี่ยนสถาปัตยกรรมและการออกแบบภายในให้เป็นไปตามจุดประสงค์ จึงเป็นที่มาของการวิจัยเพื่อเสนอแนะแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ สื่อถึงเอกลักษณ์ชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว และสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว โดยงานวิจัยนี้จะนำเสนอต้นแบบให้แก่วิสาหกิจชุมชนนำไปประยุกต์ใช้กับบ้านของสมาชิก

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมของชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว
- 2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว
- 2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ บริเวณชุมชนเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

3. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ย่านชุมชนเก่า หมายถึงพื้นที่ทางกายภาพที่แสดงออกถึงลักษณะของการตั้งถิ่นฐานที่แตกต่างกันตามบริบทแวดล้อม ทั้งที่เป็นเมืองหรือในพื้นที่ชนบท มีพัฒนาการของการตั้งถิ่นฐานที่ต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งประจักษ์ได้จากทั้งสภาพทางกายภาพที่โดดเด่น เช่น โครงสร้างของชุมชน ลักษณะรูปแบบทางสถาปัตยกรรม และภูมิทัศน์แวดล้อม และสภาพทางสังคมวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประเพณี และกิจกรรมของชุมชน ประกอบ ควบคู่กันอย่างเหมาะสม ภายใต้บริบทสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้าง (Built Environment) และสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ (Natural Environment) คู่มือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่า,(2559

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการเคลื่อนไหวของผู้คนที่เกิดขึ้นจากปัจจัยกระตุ้นทางวัฒนธรรม เช่น การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมศิลปวัฒนธรรมประเพณี เทศกาล การเข้าเยี่ยมชมอนุสรณ์สถาน การเดินทางเพื่อศึกษาขนบธรรมเนียมความเชื่อที่สืบทอดกันมาของชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนความเชื่อทางศาสนา)World Tourism Organization in Richards, (1995

เกณฑ์และมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย มาตรฐานที่พักที่พิกมาตรฐานหรือมาตรฐานที่พักตามมาตรฐานไทย หมายถึง บ้าน ที่จัดบริการในชุมชนอยู่ในระดับมาตรฐาน ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านที่พัก อาหาร ความปลอดภัย 10 วัตถุประสงค์ของเจ้าของบ้านและสมาชิก รายการนำเที่ยว ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน การบริการของกลุ่มโฮมสเตย์ การประชาสัมพันธ์ตามประกาศกรมการท่องเที่ยว เรื่อง กำหนดมาตรฐานการบริการท่องเที่ยว มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย นอกจากนี้บ้านดังกล่าวต้องมีความพร้อม (2554) ประการดังนี้ 10 ได้กำหนดคุณสมบัติเบื้องต้น (2554) ในการเป็นโฮมสเตย์ โดยกรมการท่องเที่ยว

1)เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวต้องถือว่า การทำโฮมสเตย์เป็นเพียงรายได้เสริมนอกเหนือจาก (อาชีพหลักของครอบครัวเท่านั้น

2)มีห้องพักหรือพื้นที่ใช้สอยในบ้านเหลือและไม่ได้ใช้ประโยชน์ สามารถนำมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวเข้าพัก (คน 20 ห้องและมีผู้พักรวมกันไม่เกิน 4 ได้ชั่วคราว ทั้งนี้มีจำนวนไม่เกิน

)3นักท่องเที่ยวต้องเข้าพักค้างแรมในชายคาเดียวกับเจ้าของบ้านที่อาศัยอยู่ โดยมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (วัฒนธรรมและวิถีชีวิตระหว่างกัน

)4สมาชิกในครอบครัวต้องมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยวให้เข้ามาพักค้างแรมในชายคาเดียวกับ (เจ้าของบ้าน พร้อมกับถ่ายทอดวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นนั้นแก่นักท่องเที่ยว

)5 เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการโฮมสเตย์เป็นอย่างดี (

)6 บ้านนั้นต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มชมรม หรือสหกรณ์ ที่ร่วมกันจัดการโฮมสเตย์ของชุมชนนั้น (

(7) จำนวนหลังคาเรือนที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม หลังคาเรือนขึ้นไป 3 สหกรณ์โฮมสเตย์อย่างน้อย/ชมรม/

)8 บ้านที่ขอรับการประเมินทุกหลังห้องมีเลขที่บ้านออกโดยส่วนราชการ (

)9ที่ตั้งของชุมชนหรือกลุ่มโฮมสเตย์หรือบ้านพักต้องไม่อยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ เช่น อุทยานแห่งชาติเขตรักษา (พันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น ยกเว้นได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว

)10เดือน 6 ดำเนินการจัดทำโฮมสเตย์ตามข้อกำหนดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยของกรมการท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า (

4. วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยได้ทำการวิจัยเบื้องต้น ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำการสำรวจรูปแบบอาคารเรือนไม้แถวในชุมชน โดยศึกษาอาคารเรือนไม้แถวที่ติดถนน 1 อาคาร ด้วยการจดบันทึก ถ่ายภาพสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก โดยแบ่ง 66 ปีและถนนกลมวาปี จำนวน 200 ประเภทอาคารตามความกว้าง ความสูงของอาคาร และการใช้งานภายในอาคาร โดยผู้วิจัยใช้เวลาในการสำรวจเดือน เมษายน เดือน 1 เป็นระยะเวลา 2661และนำข้อมูลมาจัดกลุ่มข้อมูลเปรียบเทียบ วิเคราะห์ เพื่อหารูปแบบอาคารเรือนไม้แถวที่สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย 2554

รูปภาพ พื้นที่ศึกษา ชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว 4.1

ที่มา: <https://www.google.co.th/maps>)2562(

ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นคนในชุมชน เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึง 2 คน 3 คน ได้ข้อมูลจากผู้นำชุมชนและแม่ค้าที่ขายของในชุมชน อย่างละ 6 ชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว จำนวน 2561 .ค.พ 11 โดยเลือกแบบเจาะจง ในวันเสาร์ที่ เวลา นาที 30 ใช้เวลาสัมภาษณ์คนละประมาณ .น 14.30- 11.00 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ อาชีพ และระยะเวลาในการอาศัยอยู่ 1 ส่วนย่อย คือ ส่วนที่ 3 หน้า แบ่งเป็น 3 โดยมีความยาว ใด 3 สภาพแวดล้อมของโฮมสเตย์ ได้แก่ ที่ตั้งโฮมสเตย์ รูปแบบอาคาร ส่วนที่ 2 ในชุมชน ส่วนที่แก่ ลักษณะการตกแต่ง

ภายในโฮมสเตย์ ได้แก่ การเลือกใช้ชีวิตประกอบอาคารส่วนต่าง ๆ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ออกแบบและพัฒนาโดยผู้วิจัย มีการขอความคิดเห็นและข้อสงสัยที่มีต่อคำถามในแบบสัมภาษณ์ระหว่างการกรอกแบบสัมภาษณ์ และนำผลการสัมภาษณ์ของคนในชุมชนมาจัดกลุ่มข้อมูล เปรียบเทียบ วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้แก่สภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว

ขั้นตอนที่ สัมภาษณ์ความคิดเห็นนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อ 3 คน ได้ข้อมูลจากการนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวภายในชุมชน โดยแบ่ง 16 ถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว จำนวน .1 ช่วงอายุคือ 4 เกณฑ์ตามช่วงอายุได้อายุระหว่าง .2 ปี 30-21อายุระหว่าง .3 ปี 40-31อายุระหว่าง .4 ปี 50-41อายุ 2561 .ค.พ 17 คน ในวันเสาร์ที่ 4 ปีขึ้นไป ช่วงอายุละ 51และวันอาทิตย์ที่ 2561.ค.พ 18เวลา ใช้ .น 16.30- 10.00 ข้อมูลชุมชนชนม 1 ส่วนย่อย คือ ส่วนที่ 4 หน้า แบ่งเป็น 3 นาที โดยมีความยาว 30 เวลาสัมภาษณ์คนละประมาณ 2 แปลกริมคลองหนองบัว ได้แก่ รู้จักชุมชนนี้จากทางไหน เหตุผลที่มาชุมชนนี้ และเคยเดินทางมาชุมชนนี้หรือไม่ ส่วนที่สภาพแวดล้อมของโฮมสเตย์ที่นักท่องเที่ยวอยากพักโฮมสเตย์ภายในชุมชน ได้แก่ ที่ตั้งโฮมสเตย์ และรูปแบบอาคาร ส่วนที่ได้แก่ ลักษณะการตกแต่งภายในโฮมสเตย์ ได้แก่ รูปแบบของโฮมสเตย์ และการเลือกใช้ชีวิตประกอบอาคารส่วนต่าง 3 ข้อมูลทั่วไป อายุ อาชีพ ระยะเวลาในการท่องเที่ยว 4 ๆ ส่วนทั่ว เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ออกแบบและพัฒนาโดยผู้วิจัย มีการขอความคิดเห็นและข้อสงสัยที่มีต่อคำถามในการสัมภาษณ์ระหว่างการกรอกแบบสัมภาษณ์ และนำผลการสัมภาษณ์มาจัดกลุ่มข้อมูลเปรียบเทียบ วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้แก่สภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว

ขั้นตอนที่ นำผลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นคนในชุมชนและท่องเที่ยวมาเปรียบเทียบ วิเคราะห์เพื่อหา 4 แนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ บริเวณชุมชนเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

5. ผลการวิจัย

ชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว จังหวัดจันทบุรี เป็นเรือนแถวไม้ที่มีอายุกว่า ปี มีองค์ประกอบหลัก 100)ทางสถาปัตยกรรม คือหน้าอาคารFacadeที่เป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมในชุมชนตลาดหนองบัว โดยองค์ประกอบ(ทางสถาปัตยกรรมของชุมชน ประกอบด้วย ลักษณะหลังคา, กำแพง, กันสาด, ประตูปานสวึง, หน้าต่าง, ช่องระบายลม, และระเบียงซึ่งองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมเหล่านี้เป็นสิ่งที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

รูปภาพ องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม 5.1

ที่มา: ระพีพันธ์ รั้งสีเสนีย์พิทักษ์)2558(

5.1 ข้อมูลด้านรูปแบบสถาปัตยกรรมของชุมชน จากการสำรวจเรือนแถวไม้ในชุมชนชนบทแปลกริมคลองหนองบัว จังหวัดจันทบุรี พบเรือนไม้แถวทั้งหมด อาคาร โดยแบ่งประเภทอาคารตามความกว้าง ความสูงของอาคาร 66 ประเภท สามารถนำมาแบ่ง 6 ประเภท ซึ่งจากรูปแบบอาคารเรือนไม้แถวทั้ง 6 ได้ทั้งหมดดังรูปแบบตามการใช้งานภายในอาคาร ได้ .1 รูปแบบตามการใช้งานภายในคือ 2รูปแบบการใช้งานแบบ ส่วน 2 พื้นที่ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่สำหรับขายของและปรับเปลี่ยนพื้นที่การใช้งานเป็นพื้นที่รับแขกหรือพื้นที่นั่งพักผ่อน พื้นที่ด้านหลังเป็นพื้นที่ห้องครัว ห้องนอน และห้องเก็บของ ประกอบด้วยบ้านประเภทเรือนไม้แถว คูหา 2 ชั้น, เรือนไม้แถว คูหา และ 3 ชั้นเรือนไม้แถว 1ชั้น .2 คูหา 4รูปแบบการใช้งานแบบเป็น ส่วน คือ พื้นที่ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่สำหรับขายของและปรับเปลี่ยนพื้นที่การใช้งานเป็นพื้นที่รับแขกหรือพื้นที่นั่งพักผ่อน พื้นที่ชั้นล่างด้านหลัง เป็นพื้นที่สำหรับเป็นห้องครัวและพื้นที่เก็บของ พื้นที่ชั้นบนเป็นพื้นที่ห้องนอนรวมถึงเป็นพื้นที่เก็บของในบางอาคาร และมีระเบียงยื่นออกไปทางด้านหน้าอาคารขนาด เมตร ประกอบด้วย 1.00 – 0.60เรือนไม้แถว คูหา 2 ชั้น 2, เรือนไม้แถว 2ชั้น คูหา 4 ชั้น 2 คูหา และเรือนไม้แถว 3 1 ตามตารางที่

ตารางที่แสดงประเภทและรูปแบบสถาปัตยกรรมของชุมชนชนบทแปลกริมคลองหนองบัว จังหวัดจันทบุรี 1

ประเภท			รูปแบบ
.1เรือนไม้แถว ชั้น 1 คูหา 2 	.2เรือนไม้แถว 1ชั้น คูหา 3 	.3เรือนไม้แถว 1ชั้น คูหา 4 	.1การใช้งาน ส่วน 2 พื้นที่ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่สำหรับ - ขายของและปรับเปลี่ยนพื้นที่การใช้งาน เป็นพื้นที่รับแขกหรือพื้นที่นั่งพักผ่อน พื้นที่ด้านหลังเป็นพื้นที่ห้องครัว - ห้องนอน และห้องเก็บของ
.4เรือนไม้แถว ชั้น 2 คูหา 2 	.5เรือนไม้แถว 3 2ชั้น คูหา 	.6เรือนไม้แถว 4 2ชั้น คูหา 	.2การใช้งาน ส่วน 3 พื้นที่ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่สำหรับ - ขายของและปรับเปลี่ยนพื้นที่การใช้งาน เป็นพื้นที่รับแขกหรือพื้นที่นั่งพักผ่อน พื้นที่ชั้นล่างด้านหลัง เป็นพื้นที่สำหรับ - เป็นห้องครัวและพื้นที่เก็บของ พื้นที่ชั้นบนเป็นพื้นที่ห้องนอนรวมถึง - เป็นพื้นที่เก็บของในบางอาคาร และมี ระเบียงยื่นออกไปทางด้านหน้าอาคาร เมตร 1.00 – 0.60 ขนาด

ที่มา: ผู้วิจัย (2562)

จากการสำรวจพบว่าอาคารที่สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย คูหา 2 ชั้น 2 คือ เรือนไม้แถว 2554 ,เรือนไม้แถว ส่วน คือ 3 ประเภท มีรูปแบบการใช้งาน 3 คูหา โดยทั้ง 4 ชั้น 2 คูหา และเรือนไม้แถว 3 ชั้น 2พื้นที่ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่สำหรับขายของและปรับเปลี่ยนพื้นที่การใช้งานเป็นพื้นที่รับแขกหรือพื้นที่นั่งพักผ่อน พื้นที่ชั้นล่างด้านหลัง เป็นพื้นที่สำหรับเป็นห้องครัวและพื้นที่เก็บของ พื้นที่ชั้นบนเป็นพื้นที่ห้องนอนรวมถึงเป็นพื้นที่เก็บของในบางอาคาร และ มีระเบียงยื่นออกไปทางด้านหน้าอาคารขนาด เมตร 1.00 – 0.60

รูปภาพ .52 อาคารที่สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย
ที่มา: ผู้วิจัย)25(62

5.2 ความคิดเห็นของคนในชุมชนเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชน ชนมแปลกริมคลองหนองบัว

จากการสัมภาษณ์เบื้องต้นคนในชุมชน คนเห็นว่าจะองค์ประกอบที่สื่อ 3 ใน 2 คน พบว่าผู้นำชุมชน 6 ถึงบรรยากาศความเป็นชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว ควรมีที่ลักษณะที่ตั้งติดริมน้ำ วัสดุพื้นเป็นพื้นไม้ และผ้า เพดานเป็นผ้าเพดานไม้ตกแต่ง โดยผู้นำชุมชนทุกคนเห็นว่าภายในโฮมสเตย์ควรมีการตกแต่งเพื่อแสดงความเป็นลักษณะ อาชีพการทำประมง และผนังเป็นผนังไม้โบราณ ส่วนแม่ค้า คนเห็นว่าจะองค์ประกอบที่สื่อถึงบรรยากาศความเป็น 3 ใน 2 ชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว ควรมีที่ตั้งติดริมน้ำ ภายในโฮมสเตย์ควรมีการตกแต่งเพื่อแสดงความเป็นลักษณะ อาชีพการเจียรไนพลอย วัสดุพื้นควรเป็นพื้นซีเมนต์ขัดมัน ผนังเป็นผนังไม้โบราณ และผ้าเพดานควรเป็นผ้าเพดานไม้ ตกแต่ง

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม 5.3ละบรรยากาศภายในโฮมสเตย์ที่สื่อถึงชุมชน ชนมแปลกริมคลองหนองบัว

จากการสัมภาษณ์เบื้องต้นนักท่องเที่ยว .1 ช่วงอายุคือ 4 คน แบ่งตามช่วงอายุได้ 16อายุระหว่าง .2 ปี 30-21อายุระหว่าง .3 ปี 40-31อายุระหว่าง .4 ปี 50-41อายุ คน พบว่า ช่วงอายุ 4 ปีขึ้นไป ช่วงอายุละ 51ยุ ระหว่าง คน คนเห็นว่าจะองค์ประกอบที่สื่อถึงบรรยากาศความเป็นชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว ควร ใน 4 3 ปี 30-21 มีที่ตั้งอยู่ในตลาด ภายในโฮมสเตย์ควรมีการตกแต่งเพื่อแสดงความเป็นลักษณะประมง มีวัสดุ พื้น ผนัง ผ้าเพดานไม้ คน คนเห็นว่าจะองค์ประกอบที่สื่อถึงบรรยากาศความเป็นชุมชนชนม 4 ใน 3 ปีขึ้นไป 40 -31 เป็นองค์ประกอบ ช่วงอายุ แปลกริมคลองหนองบัว ควรมีที่ตั้งติดริมน้ำ ภายในโฮมสเตย์ควรมีการตกแต่งเพื่อแสดงความเป็นลักษณะอาชีพประมง มี วัสดุ พื้น ผนัง ผ้าเพดานไม้เป็นองค์ประกอบช่วงอายุระหว่าง คน คนเห็นว่าจะองค์ประกอบ 4 ใน 3 ปี 50-41ประกอบที่สื่อถึง

บรรยากาศความเป็นชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว ควรมีที่ตั้งติดริมน้ำ ภายในโฮมสเตย์ควรมีการตกแต่งเพื่อแสดงความเป็นลักษณะประมง มีวัสดุ พื้น ผนัง ฝ้าเพดานไม้เป็นองค์ประกอบ และช่วงอายุ คน คนเห็น 4 ใน 3 ปีขึ้นไป 51 ว่าองค์ประกอบที่สื่อถึงบรรยากาศความเป็นชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว ควรมีที่ตั้งติดริมน้ำ ภายในโฮมสเตย์ควรมีการตกแต่งเพื่อแสดงความเป็นลักษณะอาชีพการเกษตรในพลอย วัสดุพื้นควรเป็นพื้นซีเมนต์ที่ขัดมัน ผนังเป็นผนังไม้โบราณ และฝ้าเพดานควรเป็นฝ้าไม้โชว์โครงสร้าง

5.4 แนวทางการออกแบบ

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัวมีคุณสมบัติที่ตรงตามคุณสมบัติเบื้องต้น 3 ข้อ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอาคารเรือน ช้อ และไม่ตรงตามคุณสมบัติ 7 ทั้งหมด (2554) ประการ ของกรมการท่องเที่ยว 10 ไม้แถวและคนในชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัวสามารถที่จะปรับเปลี่ยนอาคารของตนเองให้เป็นโฮมสเตย์ได้ ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบคุณสมบัติของโฮมสเตย์ 2

ตรงตามคุณสมบัติของกรมการท่องเที่ยว	ไม่ตรงตามคุณสมบัติของกรมการท่องเที่ยว
.1 รายได้จากการทำโฮมสเตย์เป็นรายได้เสริม	.1 บ้านที่จะทำเป็นโฮมสเตย์จะต้องเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์
.2 อาคารที่สามารถนำมาปรับเป็นโฮมสเตย์ได้ทั้งหมด อาคาร 55	.2 ปัจจุบันในชุมชนยังมีสมาชิกโฮมสเตย์ยังไม่ครบ 3 แห่ง
.3 นักท่องเที่ยวที่มาพักขายคาเดียวกับเจ้าของบ้าน มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิต	.3 จัดทำโฮมสเตย์ตามข้อกำหนดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยของกรมการท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า เดือน 6
.4 เจ้าของบ้านและสมาชิกพร้อมถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชนให้นักท่องเที่ยว	
.5 ทุกอาคารมีเลขที่บ้านที่ออกโดยส่วนราชการ	
.6 ที่ตั้งชุมชนไม่อยู่ในเขตหวงห้าม หรือพื้นที่อุทยาน	

ที่มา: ผู้วิจัย (2562)

6. การอภิปรายผลการวิจัย

เรือนแถวไม้ในชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัวที่สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยที่สามารถนำมาปรับเป็นโฮมสเตย์ได้มีทั้งหมด 55 อาคารโดยแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ เรือนไม้แถว ชั้น 22 คูหา, เรือนไม้แถว 3 ชั้น 2) คูหา ซึ่งควรอนุรักษ์หน้าอาคาร 4 ชั้น 2 คูหา และเรือนไม้แถว facade ไว้แล้วปรับเปลี่ยน (การใช้งานด้านใน เนื่องจากหน้าอาคาร) facade เป็นองค์ประกอบหลักทางสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมในชุมชน (ชุมชนชนมแปลงริมคลองหนองบัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการอนุรักษ์ฟื้นฟูเมือง Stuaopin, Jr and Edward Kaiser และ (1979) Wilfred Burns ที่กล่าวว่า การฟื้นฟูอาคารใด ๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลของคุณค่าทางวัฒนธรรม (1963) หรือเหตุผลอื่น ๆ ก็ได้อาจจะเน้นวิธีการทำให้สามารถรักษาโครงสร้างของอาคารให้อยู่ได้ในการซ่อมแซมไม่จำเป็นต้อง

เข้มงวดกับวิธีการว่าจะถูกต้องตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ แต่จะคำนึงถึงความเหมาะสมทั้งด้านความแข็งแรงของอาคาร การรักษาความต่อเนื่องของหน้าอาคาร)facadeและการใช้งานในอนาคต (

แนวทางในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในโฮมสเตย์ ที่สื่อถึงชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว

โฮมสเตย์ควรมีการตกแต่งภายในจากอาชีพของคนในชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น การทำประมง การ .1
เจียรไนพลอย เป็นต้น

โฮมสเตย์ ควรใช้วัสดุตกแต่งที่ได้จากธรรมชาติ โดยมีพื้น ผนัง ฝ้าเพดานไม้เป็นวัสดุหลัก

โฮมสเตย์ ควรยึดการใช้งาน และรูปแบบภายในบ้านเดิมของคนในชุมชนเป็นหลัก เพื่อให้หนักท่องเที่ยวได้ .3
เรียนรู้วิถีชีวิตและแลกเปลี่ยนความรู้กับของเจ้าบ้านและสมาชิกในบ้าน

จากการสำรวจเบื้องต้นนี้ จะทำการศึกษาต่อโดยการเลือกเรือไม้แถวต้นแบบและศึกษาแนวทางการออกแบบภายในให้ชัดเจนขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้คนในชุมชน

7. ข้อเสนอแนะ

1. ชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว ควรจัดทำคู่มือในการอนุรักษ์และปรับปรุงอาคารเก่าในชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนมีแนวทางในการปรับปรุงบ้านที่เสื่อมสภาพ ให้คงเอกลักษณ์ของชุมชนไว้

2. คนในชุมชนควรอนุรักษ์ชุมชนนี้ไว้ ไม่ให้คนภายนอกมาซื้ออาคารเพื่อเปลี่ยนการใช้งาน และรูปแบบอาคาร แต่ถ้าหากคนภายนอกชุมชนเข้ามาซื้ออาคารแล้วจะทำการปรับเปลี่ยนการใช้งานต้องให้อยู่ภายใต้การอนุรักษ์ของชุมชนที่ไม่ทำให้ชุมชนเสียเอกลักษณ์และวิถีชีวิตของชุมชนไป

3. ชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว ควรส่งเสริมกิจกรรมภายในชุมชนควรคู่ไปกับอนุรักษ์อาคาร เพื่อให้ชุมชนยังคงเอกลักษณ์และวิถีชีวิตของชุมชน และยังเป็นการเพิ่มรายได้ให้คนภายในชุมชนชนมแปลกริมคลองหนองบัว ยิ่งขึ้นไป

เอกสารอ้างอิง

ปुरुณ์ ขวัญสุวรรณ. (2558). แนวคิดชีวิตประจำวันของคนเมือง ความหมาย คุณค่า ย่านชุมชนเก่า.ศูนย์ศึกษามหา นคร

และเมือง วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต ร่วมกับมูลนิธิส่งเสริมปัญญาสาธารณะ (CPWI) ภายใต้แผนงานนโยบายสาธารณะเพื่อการพัฒนาอนาคตของเมือง ผู้สนับสนุน : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ภูวดล เนตรประชา.(2551). การพัฒนาการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในชุมชนริมฝั่งแม่น้ำนครชัยศรี (สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหา

บัณฑิต. สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)
ยงธนินทร์ พิมลเสถียร. (2556). การปรับปรุงฟื้นฟูเมืองและการอนุรักษ์เมือง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์(พิมพ์ครั้งที่2).

ระพินทร์ รังสีเสนีย์พิทักษ์.(2556). แนวทางการปรับเปลี่ยนการใช้สอยมรดกสถาปัตยกรรมเพื่อส่งเสริมธุรกิจ เพื่อ
สังคม

และการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา ชุมชนตลาดหนองบัว จังหวัดจันทบุรี. (สถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาบัณฑิต. สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)
สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2559).คู่มือ
การ

อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชน. กองอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
อาทิตย์ จันทร์เปลี่ยน. (2556). แนวทางการอนุรักษ์กลุ่มอาคารเรือนแถวและเรือนไม้ กรณีศึกษา ตลาดโพธาราม
ตำบลโพ

ธาราม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการผังเมือง คณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

Homestaythai (2554). มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย.สืบค้นเมื่อ วันที่ 31 พฤษภาคม 2561, จาก
<http://www.homestaythai.ne>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล เกษสุมา พิทักษ์โกศล
 วัน เดือน ปีเกิด 7 พฤษภาคม 2533
 ที่อยู่ 65 หมู่ 8 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 22000

ประวัติการศึกษา

2557 ปริญญาตรีศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาการออกแบบตกแต่งภายใน
 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ประสบการณ์การทำงาน

2557-2558 อินทีเรียดีไซน์เนอร์ ประจำบริษัท ไทรแองเกิ้ล ไอเอ
 2561-2562 อินทีเรียดีไซน์เนอร์ ประจำบริษัท ชาร์โคล ดีไซน์

ผลงานวิจัย

2562 เกษสุมา พิทักษ์โกศล และจันทน์ เพชรานนท์. 2562. “แนวทางการออกแบบโฮมสเตย์ บริเวณชุมชนเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวบริเวณชุมชนขนมแปดกริมคลองหนองบัว.” หนังสือบทความวิจัยในโครงการประชุมวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2562. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง